

Srečno 1975

Leto XXVII. Številka 100

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
in Trzin — Izdaja CP Glas Kranj. Glavni
urednik Anton Miklavčič — Odgovorni
urednik Albin Učakar

GLAS

Ponedeljek, 30. 12. 1974

Cena: 1 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik,
od januarja 1958 kot poltednik, od janu-
arja 1960 trikrat tedensko, od januarja
1964 kot poltednik ob sredo in sobotoh,
od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Srečno 1975

Naročnik:

1974

Kaj napisati staremu letu v slovo? Kako ga pospremiti v zgodovino in s kakšnimi besedami pričakati njegovega naslednika pod zaporedno oznako 1975? Ne vem. Vsako duhovičenje in stilistično premetavanje stavkov je odveč. Tisti »Srečno!«, ki nas pozdravlja iz izložb, iz koledarjev, iz čestitk in oglasov, zveni — če zanemarimo posameznika in se postavimo v kožo človeštva kot celote — nekam plehko, hinavsko, neiskreno. »Srečno!« smo zaželeli drug drugemu tudi lani in predlanskim. Tudi lani so državniki v silvestrskih poslanicah natrosili ljudstvom goro posladkanih fraz in jim vbijali v možgane vizijo lepšega jutri. Pa ni nič pomagalo. Leto 1974 je bilo na las podobno prejšnjemu in prihodnje bo spet zrcalna slika obeh preteklih. Ne sicer v nebitvenih potankostih, ampak v osnovnih potezah. In osnovne poteze so praviloma zmeraj temne; trije, štirje svetli toni vmes jih ne morejo prevpiti. Kajti vojne, umori, atentati, korupcija, nezgode, udari, ugrabitve, mamila in sorodne spremljevalke civilizacije dvajsetega veka po obsegu in pogostnosti odločno prekašajo prijetnejše plati življenja. Le sem ter tja, za kratek hip, razsvetli črtno iskrica nade, le sem ter tja skozi eter priplava spodbudna vest o pomembnem medicinskem odkritju, o novi delovni zmagi, o važnem dosežku znanosti. A potlej svet spet obidejo fotografije mrtvih in pohabljenih, posnetki onesnaženih voda, poginulih rib, zombardiranih domov, protestnih shodov, sestranih otrok in zmečkanih avtomobilov: mozaik zla, napaberkovan vkup z najrazličnejših vetrov ter brez reda serviran občinstvu, katerega sposobnost sočustvovanja je že zdavnaj otopela in skrepnela v egoistično filozofijo tipa »kaj me briga« in »samo da mene ni zraven«. Ob pričujočem bežnem pregledu vsebine minulih dvanajstih mesecev zato ne kaže zabresti v skrajnost. Raje ohranimo trezne glave in upajmo, da bo naslednjih 365 dni vsaj enakih preteklim. Vsaj enaki naj bodo — vsaj enaki, če že ne boljši!

Smrt jeklenih ptičev

V uverturi k iztekajočemu se letu ni manjkalo razburljivih pripetljajev. Predvsem je treba omeniti egiptovsko-izraelski sporazum o ločitvi čet na Sinajskem polotoku ter seveda potovanje predsednika Tita v Indijo, Bangladeš in Nepal. Žal pa zatišje in blage tone v zunanje političnih rubrikah časopisov motijo poročila o letalskih in železniških nesrečah: na torinskem letališču v ruševinah DC-9 umre 39 potnikov; 30 trupel po nekaj dneh iskanja potegnje izpod razbitin kolumbijskega bombnika, ki je strmoglavil v džunglo južno od Bogote; pri Izmiru v Turčiji se raztreši turško čartersko letalo: 68 mrtvih in 5 hudo ranjenih. Še več žrtev — 91 — zahteva katastrofa reaktivca na pacifiškem otoku Pago-Pago. Ugotovili so, da je tragedijo zakrivilo tropsko neurje. No, trčenju vlakov v Adanu v Turčiji, 7. januarja, in v soteski med Bohinjsko Belo in Bohinjsko Bistrico, ki sta terjali smrt 26 oziroma 5 ljudi, kajpak ne botrujejo vremenske nepravilnosti, ampak malomarnost vlakovodij.

Požar in stavke

Poleg vesti o pogrebu nacionalističnega ciprskega generala Grivasa, bivšega Makariosovega tekmeca, je vstop v snega oropani februar »začnilo« resno opozorilo izvedencev FAO, da suša v pokrajinah južno od Sahare ogroža 40 milijonov tamkajšnjih prebivalcev. Naslednje jutro beremo o strahotnem požaru v središču mesta Sao Paulo. Zgorelo je 200 stanovanjcev upepeljenega nebotičnika. 8. februarja v vodah Tihega oceana, po 84 dni trajajočem poletu, pristanejo trije člani posadke ameriške vesoljske ladje skylab, vendar njihov podvig brž utone v pozabo; Zahodno Evropo izmogočajo organizirane stavke 270.000 angleških rudarjev, 2,3 milijona nemških uslužbencev in 13 milijonov (!) italijanskih delavcev. Recesije, ki jo je spodbudila zaostrena »petrolejska vojna« Arabcev, ni več mogoče preprečiti. Obenem iz skopih notic velikih tiskovnih agencij že lahko ugotovimo, da nad Selasijevim cesarskim režimom v Etiopiji visijo nevihtni oblaki: 26. februarja namreč med pešaki v Asmari in mornarji ter padalci v Masaui izbruhne upor.

Italija izziva

Po volitvah, na katerih prepričljivo zmaga laburistična stranka, nezadovoljni Britanci za krmilom dežele namesto Heatha ustoličijo Harolda Willsona. Vendar bo marec 1974 ostal zabeležen v analih kronistov predvsem zaradi doslej najhujše letalske nezgode, saj je blizu Pariza eksplodiral turški DC-10 »jumbo-jet«: nihče od 346 potnikov in članov posadke ne preživi. Niti poplava v Braziliji, niti 2000 utoplje-

nih podeželanov ne dvigne toliko prahu. Ko v Planici Švicar Steiner skoči 169 metrov daleč in izenači svoj svetovni rekord, Slovenci sicer za trenutek pozabimo na težave, a že par dni kasneje nas ogorčijo iredentistične zahteve in izzivanje italijanskih neofašistov. V tujini pa ne zbudi nič manj razprav zaostrena situacija v Adis Abebi, kjer je sindikalno gibanje sprožilo množični »štrajk« delavstva.

Komandosi

Poleg nenadne smrti francoskega predsednika Georges-a Pompidouja in predsednika avstrijske vlade Franza Jonasa sta mednarodno skupnost in aprilu nedvomno najbolj pretresla divjanje trojice palestinskih komandosov v izraelski vasi Kirjat Šimon (poboj 10 odraslih in 8 otrok) ter povračilni vdor Dajanovih enot v šest naselij južnega Libanona; diverzanti porušijo 25 stavb in odpeljejo 17 ujetnikov. Doma, v Ljubljani, smo malo prej imeli 7. kongres ZKS — in najbrž ni zgolj naključje, da italijanske in ameriške kopensko-pomorsko-zračne sile, pridružene NATO paktu, vzdolž zahodne jugoslovanske meje ter v severnem Jadranu ravno tedaj priredijo manevre. Nadalje ne smemo spregledati degradacije prenapetega libijskega voditelja, polkovnika Moamerja El Gadafigija, ki mu odvzamejo pravico opravljanja upravno-političnih funkcij, pa puča v Nigru ter nekrvavega konca Caetanovega fašističnega režima na Portugalskem, znanilca procesov demokratizacije v bivši trdnjavi kolonializma. 106 zoglenelih teles v zmaličeni lupini Boeinga, last družbe Pan-American (zrušil se je ob vzletu z aerodroma sredi indonezijskega otoka Bali), samo zaokroži surovo podobno letošnje pomladi.

Tito na čelu ZKJ

Kar zadeva presenečenja in zaokrete, ni maj nič revnejši kakor april. Najprej spričo razkrinkanja vohuna Günterja Guillauma odstopi kancler ZRN Willy Brandt, da bi nato na predsedniških volitvah v Franciji liberalce Giscard d'Estaigne porazil glavnega favorita Mitteranda. V Indiji opravijo podzemeljski atomski poskusi, 59 odstotkov Italijanov podpre legalizacijo predloga o razvezi zakona, v Egiptu pa specialni moštvi angleških in ameriških strokovnjakov znova usposobita za plovbo Sueški prekop. Beograd utripa v znamenju 9. kongresa ZKJ, katerega udeleženci Josipu Brozu-Titu soglasno podelijo naslov predsednika zveze komunistov Jugoslavije brez časovne omejitve. Podoben sklep je dva tedna nazaj sprejela tudi zvezna skupščina.

Črne koze v Indiji

V prisotnosti Tita tehniki spustijo v pogon naj-sodobnejšo zemeljsko satelitsko postajo, prvo v Jugoslaviji. Prek vohunskega satelita Red Eye Američanom uspe spremljati in analizirati kitajsko jedrsko eksplozijo, sproženo skoraj istočasno z istovrstnim francoskim eksperimentom. Hkrati v New Delhiju priznajo, da je epidemija črnih koz v pičlih treh mesecih pomorila 20.000 Indijcev. A svetovne javnosti gornji podatek ne pretrese niti pol toliko kakor novica o vpadu gruč palestinskih gverilcev v izraelski kibuc: namesto da bi se vdali, obkoljeni fanatiki poženejo v zrak sebe in še 31 talcev. Osem dni pozneje, 20. junija, Slovenijo zamaje močan potres. Najresnejše sta prizadeta Kozjansko in šmarješki okoliš. In v trenutku, ko mi ocenjujemo posledice tektonskih premikov, revolucionarni sunki v Etiopiji povzročijo, da nadzorstvo v državi prevzame v roke vojska. Vendar usoda daljne Abesinije »velikih dveh« očitno ne briga, kajti Brežnjev in Nixon v Moskvi nemoteno obravnavata problematiko gospodarskega sodelovanja in zaviranja oborožitvene dirke.

Ciper, Ciper!

Sovjetsko vesoljsko plovilo šojuz 14 (pilotirata ga kozmonavta Popovič in Artjuhin) 5. julija izvede manever spajanja z orbitalno postajo saljut 3. Vsekakor dokaj atraktivna vest, ki pa ne more zasenčiti »najvažnejše postranske stvari na Zemlji«, nogometa; v Zvezni republiki Nemčiji v okviru SP igrajo finalne tekme. Zlato si pribrajo gostitelji, srebro Nizozemci in bron Poljaki. »Plavi« so osmi. Ni slabo, pravijo poznavalci. Pritrditi jim je treba — dasi v Portoriku, prizorišču košarkarskega »mundiala«, dosežemo precej več: drugo mesto. Ampak dovolj športa. Mnogo resnejše stvari se dogajajo poleti. Iluzijo dopustniške sieste nepreklicno odpihne državni udar progrško razporejene ciprske nacionalne garde; zakoniti predsednik Makarios zbeži v London. Kmalu nato turški padalski oddelki preprečijo »enosise«, priključitev h Grčiji. Izjalovljena pustolovščina pospeši padec atenske vojaške diktature in začasno odvrne poglede od dramatičnega razpletanja vatergatskih zdrah, spričo katerih v predstavniskem domu ZDA uvedejo postopek za odpoklic Nixona.

Nixonovo slovo

Kot protiutež gonji italijanske policije zoper desničarske skrajneže tolpa neofašistov napade brzec Rim—München. Našetejijo 12 mrtvih in 48 obstreljenih. Sledi aretacija milijarderja Andrea Pioggie, mecena in pobornika ilegalnih antikomunističnih gibanj. Napetost in strah obvladujeta Italijane, ki menda edini ne utegnejo spremljati vrenja v ciprskem »sodu smodnika«. OZN si krčevito prizadeva zaustaviti ofenzivo Turkov in doseči prekinitev spopada, prekinitev masševalnih operacij, v kakršni so grški gardisti ubili ameriškega veleposlanika Rogerja Daviesa. Nazadnje Waldheimu le uspe. Medtem v Washingtonu pod težo obtožb odstopi predsednik Richard Nixon. Še isto popoldne, bilo je 9. avgusta, šokirani Američani na izpraznjeni tron v Beli hiši posadijo Geralda Forda. Razburljivo obdobje, kaj? Je mar čudno, da bi ob Cipru in Watergatu skoraj zanemarili obrobne »drobtinice«, denimo zmagovalce plavalcev NDR na prvenstvu Evrope v dunajskem Praturu, podpis pogodbe o financiranju projekta JE Krško (500 milijonov dolarjev) in bleščeči pohod Mateja Parlova k naslovu svetovnega boksarskega prvaka poltežke kategorije v Havani. Ni pa moč imenovati »drobtinice« konferenco OZN o prebivalstvu v Bukarešti ter iztirjenje vlaka Beograd—München na zagrebški železniški postaji (122 mrtvih).

OZN zaseda

Iz Rima, kjer so se pomerili vrhunski evropski atleti, tekač Luciano Sušanj prinaša zlato kolajno, skakalec v daljino Nenad Stekić srebrno in metalka kopja Nataša Urbančič bronasto. Jugoslavija ploska. Ploska tudi proglasitvi neodvisnosti Mozambika v Lusaki ter začetku 29. zasedanja generalne skupščine OZN, ki po uradnem sprejemu Gvineje Bissau, Bangladeša in Grenade združuje že 138 neodvisnih držav. Sredi meseca koordinacijski odbor etiopske armade odstavi monarha Haile Selasia in napove neusmiljen obračun s fevdalnimi strukturami v deželi. Kratkotrajnemu septembrskemu zatišju je odzvonilo, o čemer nazorno priča izbruh nebrzdanega nasilja v Argentini, po Peronovem pogrebu oropani čvrste, avtoritativne osebnosti, ter odločitev treh avstrijskih strank, da bodo slovensko manjšino na Koroškem »preštelili«.

Strašna Fifi

V centralni Ameriki naredijo bilanco »vesoljnega potopa«. Ciklon Fifi, ki je prihrumel iznad morja (meteorologi so izmerili hitrost vrtnicev: 200 km/h), je samo v Hondurasu razdeljal prek 100.000 hiš, ubil 8000 ljudi, pahnil v revščino 250.000 kmetov-plantažnikov in uničil 80 odstotkov ekonomskih kapacitet dežele. Narasla Sava resda ni niti senca uraganske Fifi, pa vendar od Jasenovca navzdol poplavi 280.000 hektarov zemljišč, 3700 stanovanjskih in 6241 gospodarskih poslopij. Če pridamo zraven še potres v Peruju (44 mrtvih), smo oktobrski »paket« naravnih ujm v grobem izčrpali. V politiki to pot izjemoma prevladujeta miroljubnost in zdrava razsodnost: slovenski mladinci se zberejo na 9. kongresu ZSMS v Moravcih, v Veliki Britaniji volivci potrjuje zaupnico Willsonu, v Varšavi teče posvetovalni sestanek zastopnikov evropskih komunističnih partij, nemški kancler Schmidt obišče Mosko, Tito odpotuje na Dansko, v Rabatu (Maroko) zboruje arabski vrh... Dosti komentarjev navrže nota ZIS, v kateri Jugoslavija poziva Avstrijo, naj preneha kršiti določila državne pogodbe.

Doktor K. v Beogradu

Novembra smo skrbno spremljali svetovno konferenco o prehrani v Rimu, saj ni nikjer rečeno, da ne bomo leta 2000 trpeli lakote. Za poglobljanje stikov med SFRJ in ZDA je zelo pomemben sedemurni Kissingerjev postanek v Beogradu; šef State Departementa si pusti dopovedati, kako neuvrčenost ni nikakršen zametek »tretjega bloka«. Nasploh so diplomati letošnjo jesen pošteno zavihali rokave: maršal Tito odleti v NDR, Ford in Brežnjev v Vladivostoku prižgeta zeleno luč razorožitvenim pogajanjem SALT II, doktor K. jo mahne v Peking, v Beogradu slovesno konča delo 9. kongres ZSM Jugoslavije itd. Etiopski radikali opravijo »kirurški poseg« v lastnih vrstah in usmrtijo nedosedelcega, a vplivnega generala Andoma, ki postane 61. žrtev družbenega preporoda.

Grožnje z bombo

Podražitev sladkorja in olja ter volitve v SIS sta najbolj vroči temi poprazničnih tednov: Se nam pač zdita bližji kakor izstrelitev Sojuza 15, prihod Arafata v Jugoslavijo in vrnitev nadškofa Makariosa na Ciper. Ker pa hočemo biti objektivni, bomo navedli tudi, da je grško ljudstvo raje izbralo republiko kot demokracijo s krono, da so 6. decembra Francozi in Sovjeti v Parizu sklenili pogodbo o petletnem gospodarskem sodelovanju, da sta d'Estaigne in Ford na otoku Martinique skovala ogrode »petrolejske strategije« razvitega Zahoda, da je zaradi atomsko-raketnih pretenj Izraela bližnjevzhodni spor spet poprišče nevarne krize, da so se v Budimpešti znova sestala zastopstva komunističnih partij Evrope in da v ZDA raziskujejo afero okrog nedovoljenega početja zloglasne CIA, ki ji očitajo zalezovanje poštenih Amerikancev. In namesto epiloga še en skok v Beograd: Tita so uvodnega dne 7. kongresa zveze sindikatov Jugoslavije delegati proglasili za častnega predsednika ZSJ.

I. Guzelj

Naročnikom in bralcem Glasa, dopisnikom in drugim sodelavcem kakor tudi poslovnim prijateljem in predstavnikom družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti in občinskih skupščin Gorenjske želiva v imenu delovne skupnosti ČP Glas srečno in uspešno novo leto 1975.

glavni urednik
D. Antonačič

odgovorni urednik
A. B. C.

Kljub težavam bogatejši v leto 1975

Do izdelanega gospodarskega zaključka leta 1974 (zaključnih računov) nas sicer loči še dober mesec in pol, vendar ta hip, pet minut pred dvanajsto novega poslovnega leta kljub, nepopolnim podatkom že lahko precej zanesljivo napovemo, kakšen bo izid tega gospodarskega leta na zaključnih računih. Že na samem začetku te nepopolne ocene se nekako ne morem znebiti te primerjave: izteka se leto, ki je bilo še najbolj stabilno v naraščajoči inflaciji, v nenehnih podražitvah, zadolžitvah, kopičenju zalog, pomanjkanju sredstev na žiro računih v drugih podobnih težavah in najmanj tam, kjer bi si stabilizacije najbolj želeli.

Oglejmo si za začetek dve plati te slike. Celotni dohodek gorenjskega gospodarstva je v devetih mesecih letos porasel za 47 odstotkov, dohodek za 37 in ostanek dohodka za 49 odstotkov. Približno takšne bodo najbrž številke tudi po zaključnih računih. Veseli smo lahko, da so se investicijska vlaganja povečala za še enkrat več kot lani. 104 investitorji imajo ta hip registriranih 307 investicij, katerih vrednost znaša 3.103.970.000 dinarjev. Že samo to daje upanje, da bo gorenjsko gospodarstvo v prihodnjih letih lažje sledilo in bo kos morebitnim težavam v svetu in doma in hitrejšemu razvoju.

Manj veselo nasprotje tej sliki je, da se je vrednost sredstev na žiro računih delovnih organizacij v primerjavi z letom 1973 zmanjšala za 23 odstotkov. Število dni blokiranih žiro računov je naraslo za 51 odstotkov. Terjatve do gorenjskega gospodarstva naraščajo. Likvidnost pa se je tik pred koncem leta izboljšala. Kot rečeno smo bili priča nenehnemu naraščanju zalog, posameznim izgubam in močnemu porastu vseh vrst stroškov.

Ta temna senca postane malo svetlejša ob zavesti, da se je gorenjsko gospodarstvo kljub težavam uspelo odzvati solidarnostni akciji za odpravo posledic potresa na Kozjanskem. Do srede decembra je zbralo 13.366.228 novih dinarjev (Kranj 5.550.626 din, Škofja Loka 1.939.039 din, Tržič 1.075.419 din, Jesenice 2.969.176 din in Radovljica 1.831.967 din). Zanimivo je nadalje, da je odkupilo za 46.240.000 novih dinarjev obveznic federacije in ne nazadnje, da je kljub težavam pripomoglo k precejšnjemu družbenemu razvoju celotne Gorenjske.

Seveda to ne more biti opravičilo za naprej. Leto 1975 nedvomno ne bo lahko. Zato je prav, če se vsi ta hip zavemo, da bodo še kako dobrodošli stabilizacijski programi, ki jih morajo po nedavnem sklepu medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko in posameznih gorenjskih občinskih konferenc ZK izdelati vse delovne organizacije na Gorenjskem.

In vendar lahko rečemo, da kljub težavam stopamo bogatejši v leto 1975. Zakaj? Oglejmo si, kaj je bilo letos novega v posameznih gorenjskih občinah. Preden pa se podamo na podrobnejši pregled, še dve ugotovitvi: delovni ljudje in občani gorenjskih občin so s prostovoljnim delom in prispevki marsikje uresničili načrte, ki so se lani ta čas zdeli domala neuresničljivi. Ta ugotovitev pa v praksi tudi potrjuje letošnje uresničevanje ustave s spomladanskimi in nedavnimi volitvami. Tudi po tej plati z novimi samoupravnimi odnosi stopamo bogatejši v leto 1975.

JESENICE

Pri osnovni šoli v Žirovnici je bilo letos zgrajenih več objektov: telovadnica s garderobami in osem učilnic. Tako ima zdaj šola 17 učilnic in 6 kabinetov ter enozimski pouk. Razen tega ima v treh igralnicah varstvo 55 otrok od 3. do 6. leta. V vrtcu Julke Pibernikove pa je danes šest igralnic za 140 otrok.

171 družin ali posameznikov je letos že dobilo stanovanja v stolpnici na Jesenicah, v vila blokih v Kranjski gori, v stolpiču na Javorniku ali v nadzidanih železniških blokih na Jesenicah. Že januarja bo vseljiva še ena stolpnica s 102 stanovanjem na Jesenicah. Razen tega je bilo v zasebnih stanovanjskih hišah zgrajenih 124 stanovanj. V začetku prihodnjega leta bo gotov tudi novi del doma Franca Berglja za ostarele občane. Pri bolnici pa se gradi novi trakt za specialistične ambulante.

Na komunalnem področju velja omeniti izgradnjo vodovoda do Plavža na Jesenicah. V Kranjski gori, Vrbi in Radovni so bila obnovitvena dela, do zime pa bosta na Jesenicah gotova še dva razbremenilnika. Asfaltiranih je bilo 23.489 kvadratnih metrov lokalnih, nerazvrščenih in mestnih cest ter parkirnih prostorov na Dovjem, v Mojstrani, na Jesenicah, Javorniku in v Kranjski gori. Na Koroški Beli in v Žirovnici je bilo položenih blizu 1500 metrov kanalizacije. Zgrajen je bil betonski most na potoku in leseni most na cesti v Javorniškem Rovtu. Za boljšo električno napetost je bilo zgrajenih sedem pomembnih objektov.

Nazadnje omenimo še uspešno izgradnjo hladne valjarne, dograjevanje obrata za izdelavo vratnih podbojev in rezervoar za plinska goriva v Železnari. V Kranjski gori so zrasli nov moderen Kompasov hotel in dva počitniška domova. SGP Sava pa je začelo s poskusnim obratovanjem nove separacije gramoza na Hrušici.

KRANJ

Iskra, Sava in Tekstilindus so tudi letos nadaljevali z investicijami po začrtanem programu. Podjetje Gorenjska oblačila je dobilo nov moderen obrat in trgovino ob cesti JLA. Letališče Brnik je uspešno prestalo preskušnjo ob rekonstrukciji zagrebškega letališča. Pred dnevi je podjetje Dinos odprlo nove prostore pri tovarni Planika. KŽK je odprl moderno skladišče krompirja, podjetje Živila pa gradi velika skladišča v Naklem. Po programu poteka tudi gradnja javnih skladišč. GP Gorenjski tisk razširja sedanje zmogljivosti v komunalni coni na Primskovem.

Največji premik je bil tudi letos narejen v skrbi za družbeni standard. Na Planini je bilo vseljenih več stanovanj iz solidarnostnega sklada. Gradnja šol in vrtcev poteka po programu. Razveseljiv je dosežek na področju skrbi za delavca. Tekstilindus in Komunalno obrtno podjetje sta zgradila samska domova. Enako se je v gradnjo stanovanj za svoje delavce vključil Projekt. Začela se je obnova doma ostarelih v Predvdoru in začasno je bil rešen večletni problem Šmarjetne gore, kjer so trenutno ostareli občani iz doma v Predvdoru.

Central je na Jezerskem moderniziral oziroma zgradil hotel, kegljišče in žižnico, v Kranju pa moderniziral samopostrežno trgovino Delikatesa z bifejem. Globus kot poslovna hiša je dobil zaključeno podobo z avtomobilskim salonom in oddelkom gospodinske in sanitarne keramike. Elita je odprla modni salon zraven Prešernovega gledališča. Prav te dni se začenja tudi gradnja poslovno-stanovanjske stavbe ob cesti JLA.

Nedvomno zadovoljni so lahko občani Kokrice, Predoselj in dela Britofa. Dobili so moderno cesto s pločnikom. Asfaltirana je bila Rupenska cesta, nadaljuje se z obnovo Delavske ceste in ceste na Šentursko goro. Zgrajeno je bilo črpališče pitne vode na Gorenji Savi. Odprta je bila centralna gramoznica na Jurčkovem polju pri Bistrici in prebivalci Kranja so dobili novo odlagališče za smeti.

Nazadnje omenimo še otvoritev tovarne žičnice na Kališče, živahno dejavnost na trim-stezi in v nekaterih športih. Spomladi bo dokončno urejena okolica pri cerkvi v Kranju. Pomemben korak pa je bil storjen tudi na področju združevanja delovnih organizacij: Sava — Polikem in Lek — GP Gorenjski tisk.

RADOVLJICA

Čeprav so v radovljiški občini odprli letos le šolo v Bohinjski Bistrici, so vseeno prav na tem področju dosegli velik premik. Pred dnevi so podpisali samoupravni sporazum o zbiranju sredstev za dograditev oziroma uresničitev sedanjega programa šol. Temu bo sledila gradnja vrtcev in urejevanje problematike posebnega šolstva. S podpisom samoupravnega sporazuma so se dogovorili, da bodo v prihodnje vsi zaposleni, obrtniki in kmetje plačevali 2 odstotka od bruto osebnega dohodka.

Med pomembnejšimi objekti pa ne smemo prezreti otvoritve novega zdravstvenega objekta v Radovljici. Pravkar pripravljajo načrte za lekarno. V gradnji je vrtcev v Radovljici. Zgrajenih je bilo prek 200 stanovanj, od tega 107 iz solidarnostnega stanovanjskega sklada. Spomladi bodo začeli graditi dom za ostarele občane. Pravkar se odločajo, ali naj bi bil v Lescah ali v Radovljici. Na Bledu so dobili novo knjižnico, urejena je bila Linhartova soba v radovljiški graščini in zdaj odkrivajo arhitektonske zanimivosti v Šivčevi hiši v Radovljici.

Gospodarstvo je precej vložilo v modernizacijo. V Verigi uspešno napreduje gradnja kovačnice, Plamen je odprl novo proizvodno halo za obdelavo žice. GG in LIP Bled gradita v Bohinjski Bistrici moderno skladišče in obrat za predelavo lesa. Almira je zgradila nov obrat v Novi Gorici, Murka pa je odprla salon mode v Radovljici.

Omenimo še začetek izgradnje smučarskega središča na Kobli, otvoritev umetnega drsališča na Bledu, priprave za gradnjo Park hotela, obnovo kopališča v Kropi in TVD Partizana v Ljubnem, gradnjo kamnoloma v Kamni gorici, urejanje kanalizacije na Bledu in dela na mostovih, cestah in vodovodih.

ŠKOFJA LOKA

V škofjeloški občini lahko omenimo štiri pomembne dosežke. Gorenjska predilnica je odprla nov obrat in del novih poslovnih prostorov ter s tem ob 40-letnici uresničila del programa iz posodabljanja tehnologije. Embalažno grafično podjetje je zgradilo novo tovarno, ki jo bodo v prihodnje še moderno opremili. Sicer pa je ta kolektiv dosegel nekaj lepih uspehov v proizvodnji embalaže. Praktično je že gotova, odprli pa jo bodo za bližnji občinski praznik. To je čistilna naprava; najpomembnejši objekt za čiščenje v mestu in reke Sore.

In četrti dosežek? Zgrajenih in vseljenih je bilo 165 stanovanj, od tega 85 iz solidarnostnega sklada. 65 družin bo na primer dobilo ključke prav danes v naselju ob Partizanski cesti. Gradnja na tem področju je zdaj končana. Letos so začeli graditi dva stolpiča v Železnikih, v Podlubniku so odprli kompleks, kjer bo v prihodnje stalo 11 stolpnic. Tudi v Žireh in Železnikih bodo prihodnje leto začeli graditi enega ali dva bloka in stolpiča. Tako bo prihodnje leto vseljenih prek 220 stanovanj, v gradnji pa bo nadaljnjih 200.

Začela se je tudi gradnja prizidka šole na Trati in spomladi bodo začeli graditi vrtcev v Žireh ter prvo fazo šole. V Žireh so dobili novo trgovino, odprt je bil kulturni dom v Železnikih, asfaltirano igrišče za rokomet v Puštalu in začela se je gradnja plavalnega bazena v Železnikih. Obnovljene so bile tudi skakalnice v Žireh. Asfaltiranih je bilo več cest: Češnjica—Dražgoše, Poljane v smeri Javorje, vaška cesta v Dolenji vasi in druge.

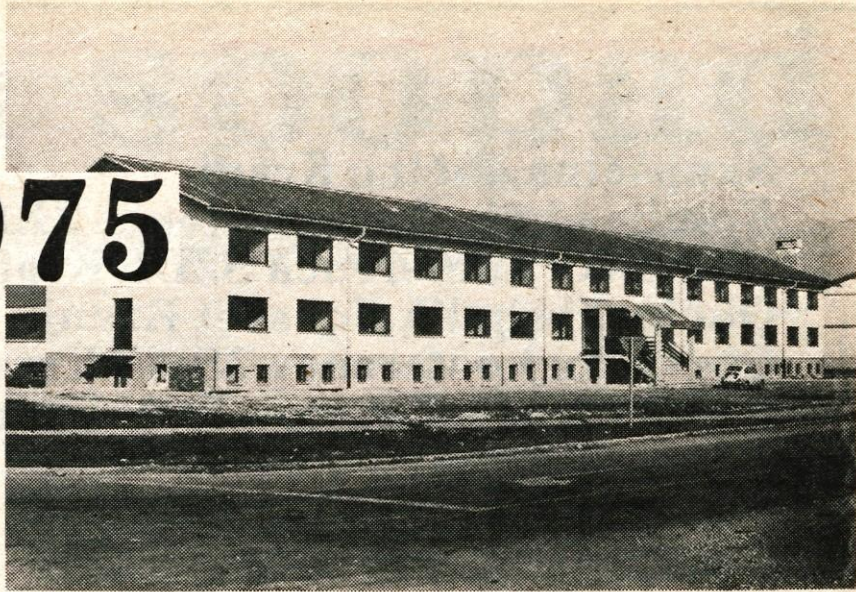
TRŽIČ

V Tržiču pravijo, da je leto 1974 pomenilo zanje nekakšno prehodno obdobje. Pravkar je v izdelavi urbanistični načrt občine, ki naj bi prinesel rešitev, kaj bo s starim mestnim jedrom, z industrijo, turizmom in z nekaterimi drugimi dejavnostmi. Kot pravijo je zadnji čas, da se odločijo, sicer bo Tržič prav kmalu postal še bolj staro mesto.

Pri novi šoli v Bistrici so letos začeli graditi igrišče. Odprt je bil nov vrtcev v Bistrici in prenovljeni prostori za vrtcev in Spodnji Bistrici. Začela se je gradnja ceste v Lom, dogovarjajo se za obnovo ceste v Jelendol. Prav tako so gotovi načrti za cesto vpadnico med Pekom in Bombažno predilnico. Zgrajenih je bilo precej stanovanj, v prihodnjih letih pa jih bodo zgradili še prek 270 na Bistrici. Prenovljenih je bilo nekaj trgovin, industrijska podjetja se pripravljajo na gradnjo svoje trgovske mreže in prihodnje leto računajo da bo rešili problem avtobusne postaje. Resno se pogovarjajo tudi o razširitvi hotelskih in gostinskih zmogljivosti in o boljši turistični ponudbi. V Lomu pa bodo razširili električno omrežje. Na komunalnem področju velja še posebej poudariti, da so k sredstvom iz občinskega proračuna veliko prispevali tudi občani; posebno v Loki, Kovorju, Sebenjah, Pristavi in drugje.

Vsekakor je ta bežen pregled dosežkov v posameznih občinah nepopoln. Vendar kaže, da kljub težavam uspehi niso majhni. Naša želja ta hip naj bo: še bogatejše leto 1975.

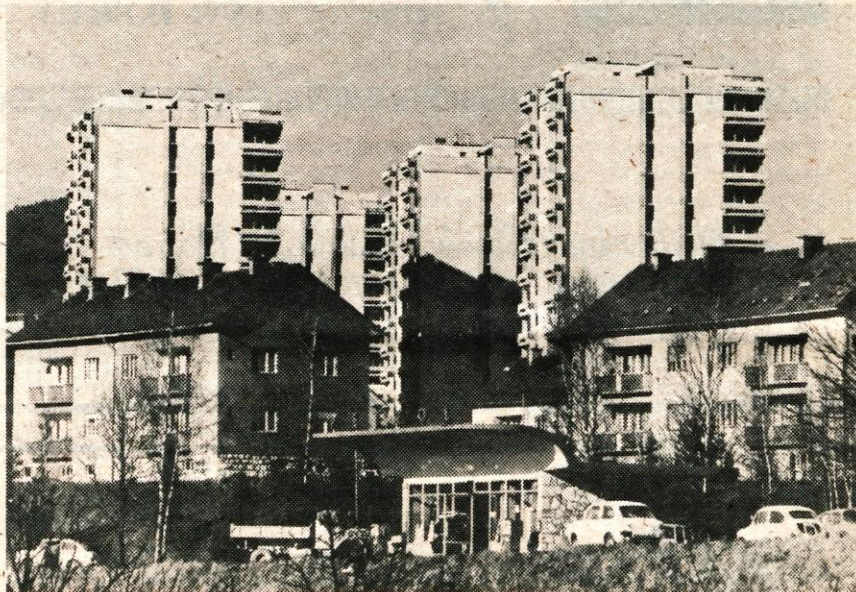
A. Zalar

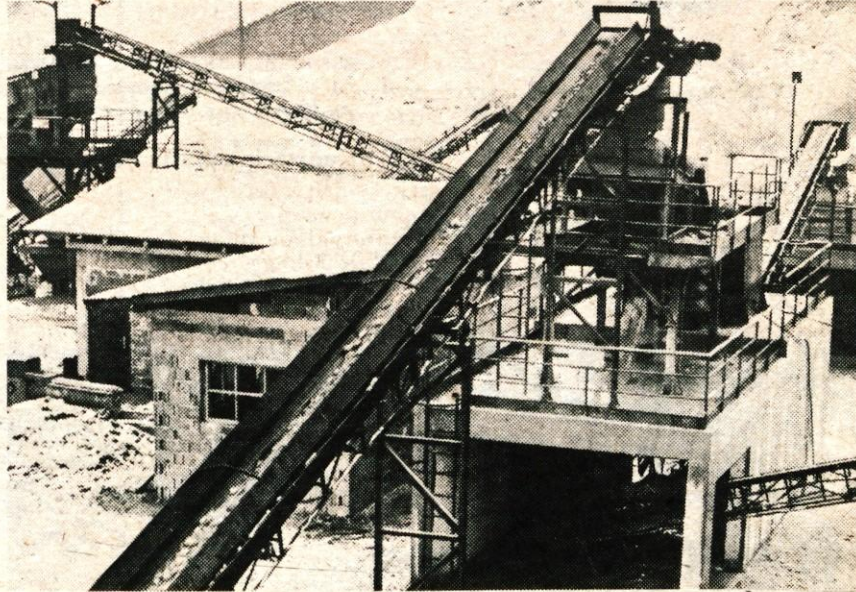
Nov dom za komunalne delavce na Primskovem pri Kranju

Šola v Bohinjski Bistrici — ena najlepših v radovljiški občini

Ob Partizanski cesti v Škofji Loki bo danes 65 družin dobilo nova stanovanja

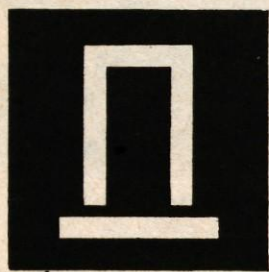
SGP Sava Jesenice ima na Hrušici moderno separacijo gramoza

Konec septembra so v Bistrici pri Tržiču odprli nov vrtcev

Skupščina občine Kranj
Komite občinske konference ZKS Kranj
Občinska konferenca SZDL Kranj
Občinski sindikalni svet Kranj
Občinska konferenca ZSMS Kranj
Zveza združenj borcev NOV Kranj
Zveza rezervnih vojaških starešin Kranj

*Vsem delovnim ljudem in občanom želijo
za leto 1975 mnogo delovnih uspehov,
uspehov v samoupravnem urejanju naših
socialističnih družbenih odnosov in tudi
mного osebne sreče in zadovoljstva*

**Samoupravna stanovanjska
skupnost občine Kranj
in delovna skupnost Podjetja
za stanovanjsko in komunalno
gospodarstvo Kranj**

*Delovnim ljudem, občanom, članom hišnih svetov in stanoval-
cem želimo uspešno novo leto 1975 ter sodelovanje pri uprav-
ljanju stanovanjskih hiš in gradnji stanovanj*

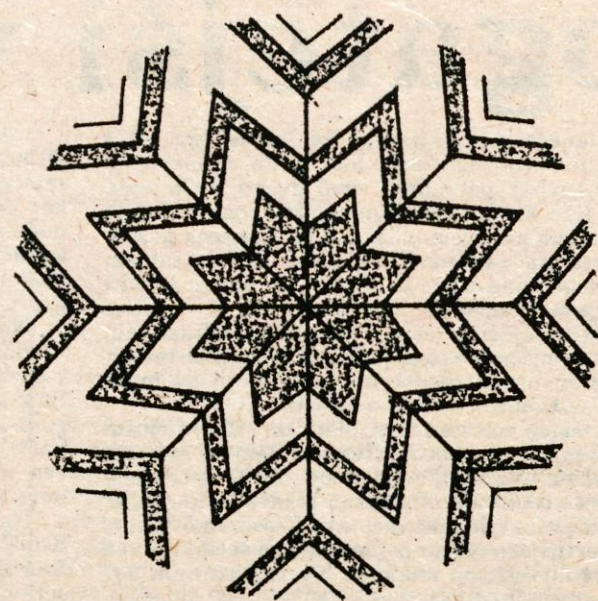
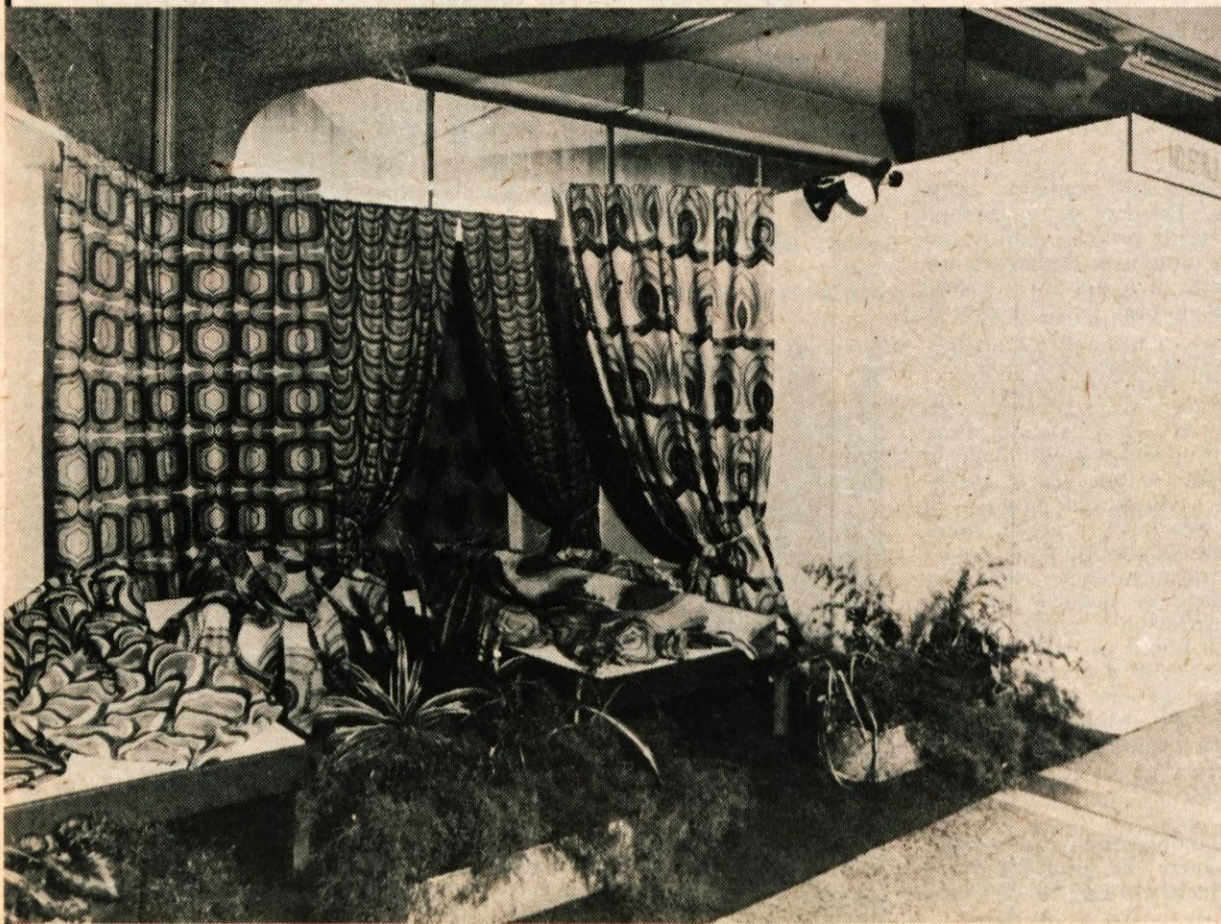

Industrija bombažnih izdelkov - Kranj

proizvaja kvalitetne jaquardske zavese v sodobnih vzorcih
in v bogatem asortimentu, dekorativne tkanine in gradle
po konkurenčnih cenah.

Cenjenim odjemalcem se priporočamo.

*Delovni kolektiv
želi srečno novo leto 1975*

**srečno
novo
leto**

**Sava
Kranj**

**industrija gumijevih, usnjenih
in kemičnih izdelkov**

**PROJEKTIVNO
PODJETJE
KRANJ**

IZDELUJE NAČRTE ZA
STANOVANJSKE HIŠE IN
VSE VRSTE OSTALIH GRADENJ

Cesta JLA 6/I
nebotičnik

*želi srečno
in uspešno
novo leto 1975*

Tekstilni center Kranj

**TOZD
tekstilna tovarna Zvezda**

Nudi kvalitetne vrste lepljivih CENTELIN
medvlog za konfekcijo

*želi
vsem občanom in poslovnim prijateljem
srečno novo leto 1975*

Priprave na spopad

Pričujočega zapisa, vzetega iz knjige partizanskega pisca Ivana Jana »Dražgoška bitka«, v izbor novoletnih besedil nismo uvrstili kar tako, po golem naključju. Bližnji praznik škofjeloške občine, 9. januar, je namreč posvečen spominu na boje pred 33 leti, ko so nemške enote v Sloveniji prvič doživele poraz, poraz v odkritem, neposrednem spopadu s pripadniki svobodoljubnega, osvobodilnega gibanja naše dežele. Značilen je in poučen, saj prikazuje kup drobnih obrobnihih potankosti, o katerih vemo veliko premalo, ki pa so neločljiv sestavni del celotnega razvoja dogodkov.

Minili so trije kralji in vse očitneje je bilo, da se spopadu ne bo moč ogniti. Nemci so se nedvomno zbirali zato, da bi udarili na Dražgoše.

Pikcova oče o teh dneh pravi:

»Če je šel kdo izmed nas v dolino, smo ga ob vrnitvi kar zasuli z vprašanji... Že vseskozi smo se bali, kdaj nas bodo Nemci zgrabili. S partizani vred! Oni pa se niso bali nemških groženj in napovedi...

Možaki smo večidel hodili delat v Jelovico. Ob prekladanju hlobov in ob vožnji smo se nekoliko zamotili.

V sredo in čet tek — 7. in 8. januarja — so bili partizani še prav brezskrbni. Če smo katerega vprašali, kako se pri nas počuti, je bil vsak zadovoljen, češ da bi rad tu kar prezimil...

A iz doline so prihajale vedno bolj vznemirljive vesti... »

Vendar so partizani ljudi, ki so jih morale skrb, tolažili in hrabrili. Zagotavljali so jim, da imajo že vse pripravljeno, če bi prišlo do napada, da bodo vas krepko branili. Vendar bi nekateri ljudje še vedno radi videli, če bi se umaknili vsaj zdaj. A kam v zimi, ki je bila vse hujša. Razen tega ni šlo le za umik ali premik! Lepšega kraja za obrambo, kot je bil ta, res ni bilo lahko najti! Naj Nemci kar pridejo! Bodo že videli, kako jo bodo odnesli! Še v Poljanski dolini so jim delali preglednice, kjer ni bil tako primeren teren in so bile okoliščine vse slabše, pa bi bežali zdaj od tu, ko so jih čakali pripravljeni! Kar pridejo naj!

Nedvomno partizanskemu vodstvu ni bilo lahko sredi te zime usodo vaščanov vezati s svojo! Kaj bo, če bo zdivil boj, s tolikimi neboljglenimi otroci, starčki in ženami? A kamorkoli bi šli zdaj, bi bili Nemcem precej bolj dostopni. Hočeš, nočeš: vas in partizani so se vse bolj zlivali v eno, čeravno so bili domačini vezani na ta kosček zemlje, na kmetije in družine, predvsem pa na mirno življenje.

Vojna je bila zdaj tu! V njihovih bregovih, v njihovi vasi! A tega je bil kriv grabežljivi okupator, ki je v roke mirnih ljudi potisnil orožje.

V takih razmerah bi bilo nečastno in cankarjevcev nevredno, če bi odšli drugam.

V tem vzdušju so izginjale razprtije med sosedi, odpirale so se gruntarske kašče, zakaj nihče ni vedel, kaj bo prinesel jutrišnji dan.

Da pa je spopad blizu, o tem so bili prepričani vsi...

Kakšno vzdušje je vladalo tedaj v tej pokrajini, predvsem v okolici Poljanske in Selške doline ter o pripravah Nemcev na napad, povzemimo iz besed Francke iz Martinj vrha, ki je imela v Dražgošah prijatelja Johana:

»Da so partizani odšli v Dražgoše, smo zvedeli od žensk iz Poljanske doline, ki so šle za možmi, ki so se ob vstaji priključili cankarjevcev. Nekateri so jih nameravale pregovoriti, da bi se tudi oni vrnili domov. Za usodo Dražgoš sem bila zelo v skrbeh. Zaradi vseh, posebno pa še zaradi tega, ker je bil tam doma prijatelj Johan...

Na dan Treh kraljev — 6. januarja — sem se spustila proti Škofji Loki, da bi izvedela kaj več. Na trgu in po ulicah so stale cele vrste kamionov, po dolini pa so še vedno prihajali novi, naloženi z vojaštvom. Celotne opove so imeli s seboj. Blizu trga sem naletela na sosedove ženske, s katerimi sem se potem vrnila domov...

Razšle smo se že, ko se nam je naglo blizal moj znanec Johan iz Dražgoš. Bil je prijetno presenečen nad srečanjem, me pa še bolj. Tudi začudene smo bile ob tem. Če je v tistih dneh kdo prišel z osvobojenega ozemlja, če je prišel mimo tolikih straž in zased, smo imeli to za veliko junaštvo. In z one strani do nas ni bilo blizu.

»Partizansko dovolilnico imam,« je rekel. »Nemci me še pogledali niso! Toda takoj popoldne se moram vrniti, ker se nekaj kuha. V Dražgoše pa ne bodo prišli, so naši premočni,« je pojasnjeval.

Sosedove ženske so odšle, midva pa sva stopila k nam. Spotoma mi je pravil o partizanih, o mitingih, o navdušujočih govorih voditeljev, o tovarštvu, ki vlada med partizani, in o vsem, kar so prinesli cankarjevci v Dražgoše. Mene je ves čas skrbelo, kaj bo, če bodo Nemci le pridri v vas. Znesli se bodo nad njo, kakor so se nedavno nad Nomnjem v Bohinju, nad Rašico v jeni in nad drugimi!

Takrat beži s partizani ali pa pridi na našo stran! Da ne boste čakali doma! Glavno bo, da v takem primeru ohranite življenje! S seboj vzemite le najnujnejše, sem mu naročala zaradi izkušnje od drugod. Odhajal je smeje. Ob vrtni ograji se je kušeno obrnil, jaz pa sem gledala za njim. Tedaj je rekel:

»Grem nazaj v svobodno partizansko državo!«

Dvignil je klobuk, zamahnil z njim v pozdrav... in že ga ni bilo več videti. Včasih sem večkrat mislila, da ga tedaj vidim zadnjič, zdaj, ko je odhajal tako vesel in navdušen, pa prav nič... In vendar sem ga videla zadnjikrat.

V tem času je gorenjski partizanski štab — četudi se partizani v Dražgošah pred ljudmi niso več skrivali — vse bolj cenil tudi obveščevalno in kurirsko delo. Tako tu prvič zasledimo, da se je s to zadolžitvijo v štabu vedno bolj ukvarjal Ivan Tomažin, poleg tega pa sta tako delo imela tudi Jože Dežman in Pavle Kavčič, čeravno še ne moremo govoriti o formalnih obveščevalnih funkcijah. Tedaj so to šele uvajali, in to je bilo ostalim prikrito. Zato o tem doslej tudi še ni bilo nikoli nič pisane.

Ceprav so obveščevalno delo na terenu skupaj s političnim takrat opravljali še aktivisti, vendarle pazimo, da postopoma dobiva obveščanje vedno jasnejše naloge. Tako je Stane Žagar že prvi dan po novem letu poslal nazaj domov tudi Zdravko Tomažina iz Bukovščice, Ivanovega mlajšega brata, čeravno bi fant raje ostal s partizani v Dražgošah. To je bilo storjeno iz več razlogov. Kocjanova hiša dotlej še ni bila kompromitirana in tako naj bi zaradi skritih ranjencev v njej ostala še naprej. Posebno še zato, ker ni bila daleč od Dražgoš. Poleg tega pa je Zdravko dobil nalogo, da bo skrbel za ogledovanje in obveščanje ter vzdrževal zvezo med Kranjem in Dražgošami, med KP in gorenjskim štabom. Tako se je še ta dan spet vrnil v dolino in hkrati odnesel pošto za Kranj. Namesto puške, ki jo je prinesel v Dražgoše, je dobil pištolo.

Do bitke je bil Zdravko s pošto še dvakrat v Dražgošah — a obakrat ponoči. Zanj je smel vedeti le štab.

Le kak dan pred napadom je štab poslal Pavla Kavčiča s tremi tovariši do Mohorja in naprej do Škofje Loke, kjer naj bi si ogledali strelišče, ga skicirali in ga pozneje z bataljonom napadli.

Štab bataljona se je sicer zavedal, da bi se po partizanskih pravilih kazalo umakniti, kar so vedeli že iz zgodovine in predvsem iz lastnih izkušenj. Nedvomno so napadalci želeli boj, tak boj, ki bi jim obetal uspeh. To pomeni, da bi se radi spopadli frontalno, na enem kraju, kjer bi bili v vsakršni ogromni premoči. Tu bi uporabili vso tehniko, izrabili bi vse prednosti, izognili bi se presenečenju ter bi tako to peščico partizanov naglo in enkrat za vselej razbili. Tako so pač nameravali.

Toda v času, ko je šlo za začetke in širjenje osvobodilnega gibanja, za preprečevanje priključitve in preseljevanja, se iz čisto političnih in propagandnih razlogov ni kazalo umakniti iz Dražgoš. Tako Nemci kot vaščani in navsezadnje tudi novinci naj bi videli, da so partizani vojska, da še niso uničeni, kot je trobila po deželi fašistična propaganda!

Zato ni šlo toliko za Dražgoše, ki so se s tem spreminjale v fronto, šlo je za večje in pomembnejše cilje!

Šlo je za kaljenje borcev, zlasti novincev v novih bojih, če je bila zima še tako ostra in Nemci še tako močni. Morda prav zaradi tega!

Če bi se umaknili, bi se morali samo na Jelovico, kjer pa je bilo mnogo snega in je pritiskal hud mraz. Tam bi jim bili nevarni predvsem dobro opremljeni in urni nemški smučarski oddelki. Z lahkoto bi jih podili sem in tja in jih naposled razbili. Tudi za to je bilo treba prve nemške valove zaustaviti, oslabiliti, šele potem bi lahko ukrenili kaj drugega. Tako je na bližajoče se dogodke gledal štab in zato ni mogel ugoditi željam, da bi se partizani umaknili iz vasi. Umakniti se tedaj drugam, bežati pred Nemci, četudi jih je bilo mnogo, bi pomenilo izgubiti morda več, kakor samo bitko. Pomenilo bi omogočiti uresničenje nemških naklepov.

Medtem so aktivisti vse pogostje sporočali o nemških transportih, ki so prihajali od več strani. Sicer pa so bili tedaj na Gorenjskem že številni policijski bataljoni, zato novice o nemških silah niso bile pretirane. Ob vsem tem se je Nemcem ponudila lepa priložnost, da z zbranimi silami čimprej napadejo Cankarjev bataljon. Novica, da se partizani zadržujejo v Dražgošah, je izredno olajšala njihove priprave.

Da je bilo temu tako, dokazujejo večdnevne koncentracije nemških enot in njihovo poznejše prodiranje proti Dražgošam. Vendar niso napadli takoj, temveč šele po skrbnih pripravah, da bi bilo uspešneje kakor v Poljanski dolini. Takoj pa so okrepili bližnje orožniške postaje: v Poljanah, Gorenji vasi in Žireh v Poljanski dolini, v Seleh in Železnikih v Selški dolini, ter v Naklem. Ti orožniki so bili premeščeni s Koroške.

Generallajtnant Schreyer in njegov štab ter generallajtnant Rösener, sta v boju proti gorenjskim partizanom dotlej nabrala že bogate izkušnje, zato boja proti njim nista podcenjevala. Propaganda je bila eno, resne vojaške priprave pa drugo.

Poleg tega se je okupatorska oblast na Gorenjskem dobro zavedala, kakšne razmere so v tej pokrajini in kakšnega mnjenja je prebivalstvo. O tem pričajo tudi njihovi dokumenti. V enem — iz podružnice državnega Propagandnega urada NSDAP za Koroško na Bledu — z dne 3. januarja 1942 zveemo:

»... V bližini Kroke je (tolpa) v Silvestrski noči

obkolila vas in izropala tamkajšnji konzum... Sedanje razmere so torej znova kritične in nejasne. Kaže, da naše sile ne zadostujejo, da bi te bandite dokončno uničile. Takšne razmere seveda tudi zelo slabo vplivajo na razpoloženje prebivalstva.«

Šef civilne uprave dr. Rainer se je tudi dobro zavedal, kakšne razmere so bile tedaj na Gorenjskem, zato si je na vso moč prizadeval, da bi okrepljene vojaške in policijske enote Cankarjevemu bataljonu čimprej zadale uničujoče udarce. V takem pričakovanju in željah je tudi velel, da je o razpoloženju gorenjskega prebivalstva in o razmerah, treba poročati »zadržano in predvsem pametno«. Potem pa pravi:

»Ljudstvo na eni strani ve, da potekajo boji s tolpami, zato ni mogoče govoriti o kakšnem čudovitem razpoloženju med prebivalstvom.«

Schreyerjev štab je v zvezi z opisanimi dejstvi — to je izsleditev bataljona — prvi del naloge že opravil. Sledile so samo še neposredne priprave na napad: izdelava načrta in zbiranje sil. Prav tako kot na partizanski strani, je tudi na okupatorjevi predstavljal bližnji napad ne le vojaško, temveč tudi politično dejanje, zato so se tega lotili z vso natančnostjo in zagrizenostjo. Vse je kazalo, da so se jim partizani v Dražgošah naravnost nastavili. Tu je bila še lepša priložnost za njihovo uničenje, kakor pred dnevi v Poljanski dolini!

Policijski akcijski štab Jugovzhod pod Schreyerjevim poveljstvom je v začetku januarja 1942 imel na voljo naslednje osnovne sile, ki so jih sestavljali že znani rezervni policijski bataljoni:

- 44. v Selcih,
- 181. v Kranju,
- 171. v Radovljici,
- 93. na Bledu,
- 10. pa je bil na poti proti Gorenjski.

Poleg tega pa:

- 325. policijski bataljon v Stražišču pri Kranju,
- smučarski patrolni oddelk na Bledu,
- 322. bataljon deželnih strelcev,
- SS-pehotni nadomestni bataljon »Westland«,
- druge specialne enote (oklopniki, letalo in drugi).

Okoli 22. decembra 1941 se je iz Maribora na Bled (v hotel Toplice) preselil tudi vojaški štab »Jug«, ki ga je vodil generalmajor Weiss. Ta je imel tudi svoje enote, ki jih je za napad na Dražgoše »posodil« generalallajtnantu Schreyerju. To so bili predvsem:

- 499. pehotni nadomestni bataljon v Škofji Loki,
- 48. bataljon tankovskih lovcev v Celju, ki je posedoval, predvsem protitankovske topove.

Tu so sodelovale, če že ne pri napadu, pa prav gotovo pri zavarovanju, še naslednje enote:

- 857. in 510. bataljon deželnih strelcev ter krajevne enote.

Tako so Nemci za napad na Dražgoše imeli na voljo najmanj 10 bataljonov različne vojske in policije.

V širšem smislu od 30—40 Hitlerjevih vojakov na enega borca Cankarjevega bataljona. Če pa je napadalo »le« pet policijskih bataljonov (eden okoli 600 mož), je bilo proti branilcem Dražgoš kljub temu angažiranih najmanj 3000 mož.

To je bila ogromna premoč.

V četrtek, 8. januarja je bilo videti, sicer še vse mirno, a spodaj ob Selščici ni bilo tako.

Kak dan pred tem se je vrnil v štab tudi Lojze Kebe, ki je prišel iz okolice Škofje Loke. Tudi on je povedal, da se v dolini zbirajo Nemci ter bataljon opozoril na skorajšnji napad.

Z njegovim prihodom je tudi politično delo takoj bolj oživele, kajti Kebe je bil neutrudljiv. Po vseh enotah so bili prirejani partijski in skojevski sestanki, kjer so govorili o razmerah na frontah, o razpoloženju, o nalogah, ki jih čakajo zaradi nemške koncentracije na Gorenjskem. Jasno je bilo rečeno, da bataljon čaka skorajšen, močan napad, zato so na sestankih pretresali tudi o poveljstvih in o razpoloženju med borci. Partijske celice so bile sicer močne, saj je bilo v bataljonu veliko — okoli 40 starih komunistov in skojevcev, a zaradi dobre polovice novincev, so imeli pred seboj dosti nalog, kajti vse je bilo treba pripraviti na spopad.

Partizansko poveljstvo je potem tudi domačine še opozarjalo, naj se v primeru bojev zatečejo v kleti. Doma so bili večinoma le starejši ljudje, ženske in otroci, moški pa so bili v pretežni meri na Jelovici, kjer so vozili in pripravljali les.

Napetost v Dražgošah je naraščala.

Cankarjevci so čistili orožje, pošiljali iz vasi patrolje, skrbno postavljali straže, štab s poveljstvom čet pa se je posvetoval o načinu obrambe in uredil vse tako, da bi prišli na položaj že v nekaj minutah. Glede orožja sta Žagar in Gregorčič orožarju Vraničarju naročala, da odgovarja predvsem za delovanje strojnic. Orožar se je pri tem zaskrbljeno popraskal za ušesom. Vedel je namreč, da so partizanski mitraljezi namazani z navadnim oljem, ki se kmalu strdi in v hudem mrazu tudi zmrzuje. To ohromi ves mehanizem in zastoj je neogiben. Če kaj pride, bo treba dobiti glicer in, s katerim so mazali mitraljeze Nemci. Toda glicer in je bil takrat še pri Nemcih.

slovenija

avto

TOZD Maloprodaja

poslovalnica P-4
Kranj, Titov trg 1

poslovalnica P-16
Kranj, Cesta JLA 10

Vsem cenjenim strankam se zahvaljujemo
za dosedanje zaupanje in želimo srečno in
uspeha polno novo leto

1975

Graditelji!

Kranjske opekarne, Kranj
iz obratov Češnjevek in Stražišče

vam nudijo
zidne in stropne opečne izdelke
po ugodnih cenah:

modularni blok	29 x 19 x 14 cm	M 150	po 3,20 din
zidak	25 x 12 x 6 cm	M 200	po 1,37 din
BH/4	25 x 25 x 14 cm	M 100	po 3,15 din
pregradni blok	29 x 25 x 12 cm		po 3,69 din
porulit 8	29 x 25 x 8 cm		po 3,30 din
norma polnila	30 x 30 x 14 cm		po 4,68 din

in drugo opeko

V ceni ni všteti prometni davek.

Izkoristite ugoden nakup in takojš-
njo dobavo.

*Želimo vsem občanom in poslovnim
prijateljem srečno novo leto 1975*

Obveščamo vse občane in cenjene stranke, da smo preselili
poslovne prostore podjetja in TOZD iz Mladinske 1 v nove
prostore doma družbenega standarda v komunalni coni
na Primskovem.

Priporočamo se za obisk!

Komunalno, obrtno in gradbeno podjetje
Kranj — z n. sol. o.

V zvezi s preselitvijo v nove prostore na Primskovem obveščamo
vse cenjene stranke, da bodo začasne telefonske številke na-
slednje:

za podjetje — vratar: 22-698
tajništvo podjetja: 21-475
TOZD Komunala: 21-796
TOZD Gradnje in TOZD Obrt: 22-679

Odbor za medsebojna razmerja pri
Živinorejsko veterinarskem zavodu
Gorenjske — Kranj

razpisuje prosto delovno mesto
VETERINARSKEGA HIGIENIKA

Pogoj: veterinarski tehnik ali veterinarski bolničar s 5-letno
prakso v veterinarsko higienski službi in šoferski izpit B katego-
rije

Osební dohodek po sporazumu.
Prijava pošljite na naslov: Živinorejsko veterinarski zavod Go-
renjske — Kranj, Iva Slavca 1 — odbor za medsebojna razmerja.
Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Obvestilo

SKUPŠČINA OBČINE KRANJ

obvešča vse občane, zlasti pa socialno ogrožene osebe, da bo
SLUŽBA PRAVNE POMOČI KRANJ

kot samostojen zavod za dajanje pravne pomoči občanom pri
uveljavljanju in varstvu njihovih pravic pred sodišči in drugimi
organi ter organizacijami prenehal poslovati z 31. decembrom
1974 zaradi redne likvidacije.

Pravno pomoč za socialno ogrožene občane pa bo od 1. januarja
1975 dalje opravljal CENTER ZA SOCIALNO DELO KRANJ
(v stavbi občinske skupščine Kranj). Uraden dan za stranke bo
sreda od 8. do 17. ure.

Obvestilo živinorejcem

Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske
obvešča živinorejce da bo odškodnina za osemenje krav in
telic v letu 1975 znašala 150 din. Ta cena je odobrena za celotno
področje Slovenije. Na našem področju imajo živinorejci v tem
znesku naslednje storitve: prva in vse naslednje osemenitve, če so
potrebne, pregledi osemenjenih plemenic na brejost, zdravljenje
plodnostnih motenj z uporabo sodobnih zdravil ter vse nasvete, ki
zadevajo plodnost goveda.

Vse te storitve bodo opravljene v hlevih.
Želimo, da bi bilo sodelovanje tudi v bodoče tako tesno kot je bilo
že vsa leta doslej.

Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske — Kranj

Z avstrijske strani prihajajo na prehod na Korenskem sedlu avtomobili
v petih ali šestih kolonah. Iz Avstrije, Nemčije in severnejših držav je prek
Korenskega sedla najbližja pot na jug. In toliko avtomobilov in toliko ljudi
morajo sprejeti in pregledati cariniki in mejni miličniki...

Danes praznujemo 30. obletnico ustanovitve carinske
službe nove Jugoslavije

Za slavljenca ni počitka

*Napredek, modernizacija ter velika učinkovitost jugoslovanskih
carinikov ter delavcev jeseniške Carinarnice, kjer se pogovar-
jamo z upravnikom carine Dantejem Jasničem in njegovim po-
močnikom Vinkom Kimovcem — Obisk na Korenskem sedlu*

Podatki povedo, da gredo danes
skozi roke jugoslovanskih carinikov
neskončni tovari blaga in da imajo
ljudje v značilnih rjavih uniformah
opravka letno z milijonsko množico
ljudi. V letošnjih devetih mesecih,
od januarja do septembra, so imeli
naši cariniki posla z 21 milijoni ton
blaga, vrednim 93 milijard 650 mili-
jonov dinarjev! Z njim bi lahko
natovorili vlak, dolg približno 2000
kilometrov! Carina na uvoženo
blago je znašala 14 milijard dinarjev
kar je precej več kot leto prej.

Marsikateri »grešnik«, ki je
hotel izigrati predpise in zakone, so
cariniki že ujeli. Delovne organiza-
cije, uvozniki blaga, so v enakem ob-
dobju zagrešile nad 4500 prekrškov;
nekaj sicer zaradi nepoznavanja ca-
rinskih predpisov, večina pa je bila
namernih prekrškov. Številni so tudi
»grehi« posameznikov v potniškem
prometu. 3185 organizacij je name-
sto enega blaga prijavilo drugega, da
bi se carinske dajatve zmanjšale.
Vendar ima naša carinska služba na
primer že 9 posebnih laboratorijev
za analize izvora, kvalitete in vrste
blaga. Ugovori uvoznikov po ugotov-
ljenem prekršku so več ali manj ja-
lovi. Povprečna carinska stopnja se
je znižala. V letošnjih devetih mese-
cih je znašala 8,2 odstotka vrednosti
blaga, pred petimi leti pa še 13,9 od-
stotka vrednosti. Zvezna carinska
uprava poudarja, da znižana stopnja
prispeva k usklajevanju našega
gospodarstva s svetovnim ter razvo-
ju domačega gospodarstva.

Carina koraka s časom. Služba bo
na primer ob prazniku dobila
sodobni elektronski računski center,
ki bo zboljšal carinski postopek in
trikrat skrajšal carinjenje. To je po-
memben prispevek k pospeševanju
jugoslovanske mednarodne menja-
ve. Od leta 1961 dalje do danes je
carinskih zadev 22-krat več, število
kontroliranih potnikov se je poveča-
lo za prav toliko, mejni promet mo-
tornih vozil pa se je povečal za 36-
krat! V Jugoslaviji je že 36 carinar-
nic. Zgledno in tvorno je njih sode-
lovanje z upravami javne varnosti in
JLA, tako pri gradnji novih carin-
skih oziroma obmejnih objektov kot
pri preganjanju tihotapstva. Zaradi
sodelovanja carine, UJV in JLA je
tihotapski posel na Jadranu skoraj
popolnoma iztrebljen!

Zaščita jugoslovanskega gospodarstva

Gorenjska carinska zgodovina se
ga pred vojno. Carinikom, bili so po-
vsem drugače organizirani, je poma-
gala finančna straža, in to predvsem
pri kontroli potniškega prometa. Je-
seniška carinarnica je imela izpostave
na Jesenicah, na Ljubelju, v Pod-
korenu in Ratečah ter v Bohinjski
Bistrici, saj je tekla pred predorom
jugoslovansko-italijanska meja.

Po vojni je jeseniška Carinarnica
spet zaživela. Sprva je združevala 6
delavcev, leta 1948 pa se je njih
število povzpelo na 22. Tedanja in

Detektor za odkrivanje kovinskih
predmetov z značilnim zvokom ob
zaznavi kovine značilno zapiska.
Carinik Božo Joković je pravi moj-
ster v ravnanju z detektorjem. Šte-
vilni potniki so zaradi carinskega
pregleda razburjeni. Večina jih je
utrujenih od dolge vožnje. Ko smo
jih v petek spraševali, koliko ur že
vozi, so številni odgovarjali, da 15,
20 in celo več ur. Varnost vožnje je
torej uprašljiva! Vendar za počitek
ni časa, ker je želja po domu in svoj-
cih prevelika. Cariniki se trudijo, da
so do ljudi pri delu čim bolj obzirni,
vendar resnosti in natančnosti pre-
gleda to ne zmanjša.

Na današnji dan pred 30 leti je ta-
kratna vlada v osvobojenem Beogra-
du osnovala pri ministrstvu za zu-
nanjo trgovino posebni — carinski
oddelek, edinstven zaradi razmer, ki
so vladale takrat v svetu in še po-
sebej na stari celini. 30. december
leta 1944 je zato rojstni dan carinske
službe nove Jugoslavije. V vojni
vihri rojena organizacija je rasla in
se razvijala tako kot je nastajala
nova socialistična država in njena
zunanjetrgovinska menjava.

Carinik Djordje Sretenovski pregleduje prtljžnik avtomobila. Nekateri
popotniki so namreč pravi mojstri skrivanja predmetov, katerih uvoz v Jugo-
slavijo je prepovedan. Vendar bistro carinikovo oko številne njihove neza-
konite namere prepreči. Cariniki morajo večkrat požirati tudi pikre na račun
svojega dela. Pretekli petek pa je eden od zdomcev hotel podkupiti carinika
in miličnika, da pri pregledu ne bi bila tako stroga. Prošnja ni zalegla.
Vrednost, ki jo je tovoril, je bila vredna več kot milijon dinarjev.

Petar Čosič, šef carinske izpostave Podkoren: »Se sreča, da je lepo vreme in da so ceste dobre, sicer bi bila gneča še večja.«

sedanja carinska služba se ne moreta enačiti. Do leta 1955, ko smo začeli uveljavljati carinsko tarifo, so bili cariniki bolj evidencijski blaga in potniškega prometa. Postopoma smo vpeljali carinski zakon, zakon o carinski tarifi s tarifo in zakon o carinski službi s spremljajočimi predpisi, ki urejujejo postopek ob carinjenju blaga in potniškega prometa.

Danes je na Carinarnici Jesenice, ki deluje na območju od Šentvida navzgor z izjemo izpostavi na Brniku in v Kranju, ki sodita k Carinarnici Ljubljana, zaposlenih 149 ljudi. Njihovo delovno mesto je na izpostavi na jeseniški železniški postaji, kjer je močan blagovni in potniški promet, ter na cestnih mednarodnih prehodih Rateče, Korensko sedlo, Ljubelj in Jezersko.

»Glavna naloga carine je kontrola oziroma carinski nadzor nad vsem, kar se v Jugoslavijo uvaža, iz nje izvaža ali prek nje prevaža. To so blago, potniki in prevozna ter prenosna sredstva. Druga, nič manj pomembna naloga, pa so prizadevanja, da se na področju blagovnega prometa spoštujejo predpisi. To ni nič drugega kot zaščita jugoslovankega gospodarstva,« sta pretekli petek v razgovoru, za katerega smo prosili ob prazniku carine, pripovedovala Dante Jasnič, upravnik Carinarnice Jesenice, in Vinko Kimovec, njegov pomočnik.

»Naše delo,« pojasnjujeta upravnik in njegov pomočnik, »je zagotavljanje enakih pogojev vsem, ki se pojavljajo na našem trgu. Naša naloga je kontrola potnikov in spoštovanje ekonomskih predpisov. Za spoštovanje drugih predpisov na meji skrbijo miličniki. Na jeseniški Carinarnici je močan potniški promet. Skozi kontrolo naših delavcev potujejo ljudje s celega sveta in raznih poklicev, od diplomatskih predstavnikov, do delavcev, obrtnikov itd.«

Potem se pogovarjamo o vsakdanjem delu carinikov. Upravnik Jasnič in pomočnik Kimovec razlagata troje vidikov carinikovega dela. Prvi je kontrola blaga, ki skozi našo državo samo potuje. Drugi je nadzorovanje blaga, ki sicer pri nas ostane, vendar ga delavci jeseniške Ca-

rinarnice ne carinijo. Tretje področje je carinikovega dela je nadzor nad blagom, ki pride k nam za področje jeseniške Carinarnice. Ko je carinski postopek končan in plačane dajatve, se uvoženo blago šele lahko izenači z drugimi blagi na našem trgu.

Sogovornika sta še konkretnjša. »Zbiranje carinske dokumentacije je prva naloga. Če ugotovimo njeno pravilnost in popolnost, blago pregledamo. Predvsem smo pozorni na ujemanje med zapisanim in blagom, ki nam je bilo zaupano v carinjenje. Sledi ugotavljanje količine in kvalitete blaga ter istovetnosti. Če je v redu, s postopkom nadaljujemo in blago prepustimo prometu. Delo pri nadzoru potniškega prometa je povsem enako.«

Marsikdo se na carini skesa

Zanimiva je pripoved o najpogostejših carinskih prekrških. Dogaja se, da uvozniki prijavljajo drugačno blago kot v resnici pride v roke carinikov. S tem hočejo zmanjšati carinske dajatve. To se dogaja namerano ali nenamerno, zaradi pomot v skladiščih ali z motivom izigrati predpise. Cariniki ugotavljajo v takem primeru vzroke nepravilnosti. Zgovorni so tudi vsakdanji primeri kršitev, ki so jih jeseniški cariniki odkrili v zadnjem času. Carinik je odkril v kupeju vlaka goro fotografškega materiala, med katerim je bilo kar 1000 filmov, vrednega najmanj 10 milijonov starih dinarjev. V Turčijo je »potovalo« 1000 neprijavljenih tranzistorjev, vrednih 20 starih milijonov! Pogosti so avtomobilski prekrški, neprijavljene zamenjave motorjev ali celo avtomobilov itd.

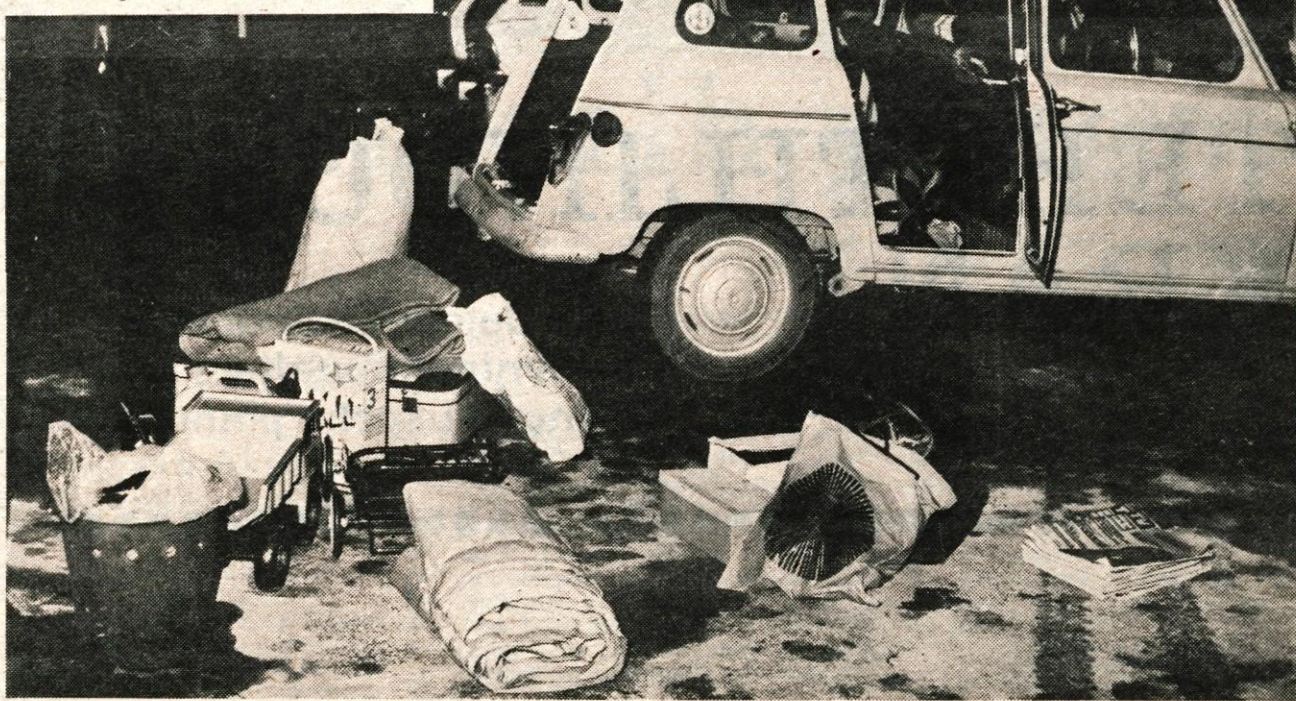
»Storilci carinskih prekrškov se najpogosteje šele v razgovoru na carini zavejo, kakšno napako so storili in kakšne posledice jih čakajo. Odkrivanje kršilcev carinskih predpisov je sicer naša naloga, vendar je pomembnejša preventiva, preprečevanje teh dejanj. Manj bi bilo prekrškov če bi se ljudje zavedali posledic,« pravita Dante Jasnič in Vinko Kimovec. »Občanom, ki se odločajo za potovanje v tujino, priporočamo, da na meji prijavijo blago in denar. To je najcenejše. Tveganje je dražje: odvzem blaga, kaznen za prekrške itd.«

Brezkončne kolone, na tisoče ljudi

V petek, 20. decembra, deset dni pred praznikom carine, sva se s fotoreporterjem povzpela na mednarodni cestni mejni prehod Korensko sedlo. Zadnjih deset, štirinajst dni prihaja z avstrijske strani v petih ali šestih kolonah na sedlo na tisoče osebnih avtomobilov, kombijev in avtobusov z zdomci naše in drugih narodnosti. Ob praznikih jih je domovina privabila v svoje naročje. Midva sva hotela ob pomoči carinikov in mejnih miličnikov zapisati in ujeti na filmski trak gnečo, ki so ji ponoči in podnevi, brez prestanka, kos le izkušeni, vzdržljivi in delu predani ljudje, ki jim je naložena velika odgovornost za varnost naše družbene ureditve in spoštovanje predpisov, obenem pa prijetna dolžnost, da kot prvi pozdravijo v domovini naše rojake.

»Dnevno gre čez korenski prehod več kot 40.000 potnikov in nad 6000 vozil,« pripoveduje Petar Čosič, vodja korenske carinske izpostave. »V domovino se vračajo

Carinski pregled je opravljen. Predmete bo treba zložiti nazaj v prtljžnik, ki so pri večini zdomcev založeni in natlačeni do zadnjega kotička. Za te predmete lastniku ni bilo treba plačati carine.

zdomci, ki so v tujini zgubili delo ali so jim pretekle vize, in ljudje, ki se bodo po praznikih spet vračali. Pred par urami smo bili na avstrijski strani, kjer so nas obvestili, da se od Salzburga navzdol vali 5000 osebnih avtomobilov. Mejna kontrola je vsestranska. Zaradi velikega navala smo službo pojačali. Veliko blaga prinašajo potniki k nam, vendar moram priznati, da ga radi in razumevajoče prijavljajo. Odkrijemo tudi »prepovedane« predmete. Odvzamemo največ plinskih pištol, raket, petard, medtem ko strelnega in hladnega orožja

manj. V Jugoslavijo prihaja največ gospodinskih potrebščin. Vse službe delajo utečeno, vestno in normalno. Sodelujemo z njimi, ker je le-to pogoj za dobro delo.«

»V interesu družbe je tako sodelovanje,« dodaja komandir postaje mejne milice Kranjska gora Drago Milošević, za katerega fante v modrih uniformah ni prostega dneva, ne noči. Tako kot cariniki si lahko privoščijo le krajši, eno ali dveurni oddih.

Kakšno je bilo v predprazničnih dneh delo na meji, povedo fotografije. Naporno, prav malo podobno

prazničnemu vzdušju. Pozdrav in vprašanje, ali imate kaj prijaviti, je običajni pozdrav carinika s potnikom, ki prihaja k nam. To je delo z ljudmi, ki so večkrat razburjeni, utrujeni in razdražljivi zaradi dolge in naporene vožnje. Tu sta potrebna zbranost in bistro oko ob pregledu ton prtljag, potnih dokumentov, dokumentov, prometnih in vozniških dovoljenj itd.

To je vsakdanje opravilo carinikov na Korenskem sedlu in carinikov širom po Jugoslaviji.

Besedilo: J. Košnjek
Fotografije: F. Perdan

JELOVICA

Kredit do 20.000 din

6 % popust ob nakupu z devizami

1 % popust ob nakupu nad 30.000 din

Mejni miličniki kontrolirajo potne listine

TEKSTILINDUS KRANJ

Vsem delovnim ljudem in
poslovnim prijateljem želi
srečno in uspeha polno novo
leto 1975

Vsem delovnim ljudem, poslovnim prijateljem in kupcem želimo
srečno in uspešno novo leto in priporočamo modele iz kolekcije
jesen-zima 1974/75

**Tržiška industrija
obutve in konfekcije
Tržič**

proizvaja:

sestavne dele obutve (notranjike) in
modno usnjeno konfekcijo ter
prodaja vse vrste osebnih in drugih zaščitnih sredstev
pri delu.

Ob novem letu želi delovna skupnost
TRIO tržiške industrije obutve in kon-
fekcije Tržič vsem občanom in poslovnim
prijateljem srečno in uspešno novo leto
1975

Obrtno podjetje

Knjigoveznica in tiskarna

Radovljica

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prija-
teljem želimo srečno in uspešno novo leto
in se priporočamo s svojimi storitvami

**Gostilna
Lojzka Aleš
na Bregu**

Cenjenim gostom želimo sreč-
no in uspešno novo leto 1975

Za obisk se zahvaljujemo in
priporočamo.

Obrtno podjetje Tržič

se priporoča s svojimi storitvami v mizarški in slikople-
skarski stroki, v polaganju plastičnih ometov, polaganju
vseh vrst podov, parketov, ter plastičnih in polivretanskih
podov.

Vsem delovnim ljudem in poslovnim pri-
jateljem želimo srečno in uspeha polno
novo leto

Vodovod Kranj

Vsem odjemalcem vode na območju
občine Kranj in Medvode ter poslovnim
partnerjem želimo srečno in uspehov
polno leto 1975

Tržiško podjetje industrijsko
kovinske opreme

TIKO

Vsem delovnim ljudem, poslovnim pri-
jateljem in drugim želimo srečno novo
leto 1975

Podjetje je specializirano za izdelavo raznih izdelkov iz tanke pločevine.
S svojim proizvodnim programom se vključuje na področje izdelave
karoserijske opreme, opreme za tekstilne in čevljarke stroje, kovinski deli
opreme za področje elektro dejavnosti, v zadnjem času pa se močno
vključuje kot sestavni del proizvodnje tudi oprema oz. sestavni deli za
kmetijske stroje.

**Komunalno podjetje
Tržič**

Dejavnosti: gradbena, steklarstvo, soboslikarstvo, vodo-
vod, vrtarstvo, cvetličarna, tržnica, pogrebna služba,
vzdrževanje cest

Vsem delovnim ljudem,
poslovnim prijateljem in sodelavcem
želimo srečno in uspešno novo leto 1975

TRŽIŠKA TOVARNA KOS IN SRPOV • TRŽIČ

Proizvaja: kose, srpe, mačete, grablje, pleskarske lopatice, zi-
darske ometače, gladilne ometače, japan lopatice v garniturah,
dleta, rezila za obličje, avto-camp lopate, gumarske nože, mreže
za okna in vrata, kompletne kose za kosilnice, kosilne nože,
podložne ploščice, reporezne nože, zelarske nože, zobe za brane,
zobe za grablje, nože za kombajne, okopače za kultivatorje,
kline za slamoreznice.

Vsem delovnim ljudem in poslovnim pri-
jateljem želimo srečno in obilo uspehov
v novem letu 1975

**Združena lesna
industrija Tržič**

želi
vsem delovnim ljudem
srečno novo leto 1975

Kadar gradite dom, kadar ste v zadregi, kje boste dobili
embalažo in kadar si opremljate stanovanje, se spomnite
na
ZDRUŽENO LESNO INDUSTRIJO TRŽIČ

**tovarna
pil
triglav tržič**

Vsem delovnim ljudem in poslovnim
prijateljem želimo srečno in uspeha
polno novo leto 1975

Proizvajamo: vse vrste pil in opravljamo storitve, kalje-
nje, ploščinsko brušenje, rezkanje in struženje

Človek v igri tirov, tračnic, signalov in železniških pragov

Asgenova električna lokomotiva številka 362039 je postala družica črnolasega čakovskega fantiča, ki je prišel leta 1964 v Ljubljano v železniško šolo in uresničil sen — postal je strojevodja

Na stotine poklicev poznamo. Nekatere bolj, nekatere manj, nekatere pa skorajda ne. O vsakem si ljudje ustvarimo svoje sodbne in predstave, čeprav vedno ne popolnoma pravilne in resnične. Čisto res je, da sleherni poklic najbolje pozna tisti, ki ga opravlja...

Navsezadnje smo ljudje tudi takšni, da imamo nekatere poklice bolj v čast kot druge. Zde se nam imenitnejši in zahtevnejši, čeprav terja vsako opravilo celega človeka: zavzetega, predanega in seveda za delo sposobnega in usposobljenega. Brez namena povzdigovati en poklic nad drugega, vendar ob resnici, da so nekatera opravila za večino ljudi še vedno skrivnost, razgrinjamo pred vas osebno in delovno podobo STROJEVODJE! Zaradi tega tudi, ker gre za delovnega človeka in predstavnika panoge, o kateri je bilo letos veliko govora. Prav nič ne bi zagrešili ali celo »prehitevali dogodke«, kot radi pravimo, če bi se o železnici in njenih ljudeh v naši skupnosti resneje in zavzeteje pogovarjali že prej in ne čakali na trenutke kriz, na klice železničarjev po modernizaciji, boljših delovnih pogojih in večji socialni varnosti, na poročila o izgubah in konec koncev na okrvavljene železniške tire in pragove ter zmaličena ohišja vagonov in lokomotiv... Najverjetneje so prav zaradi tega tudi očitki, ki jih morajo v takih trenutkih večkrat neupravičeno požirati ljudje z železne ceste, še težji in boleči!

Tistim, ki so se že v mladosti zapisali železnici in se odločili, da bodo del življenja podarili železniškemu tirom in drdajočim vagonom in lokomotivam, se je leta 1964 pridružil 15-letni fant, Milan DVANAJŠČAK, temnolasi fant, rojen leta 1949 v Čakovcu. Nevidna sila, za katero ne ve, odkod se je vzela, ga je zvalila iz čakovskih ravnic v Poklicno železniško šolo v Ljubljani. Velika je bila tudi želja po boljšem in lažjem kosu kruha in zaposlitvi, ki mu jo domači kraji niso mogli dati. Milan je bil priden učenec in tak je ostal tudi po končani šoli kot mehanik za diesel lokomotive.

Hrepenenje, da bi bil Milan čim prej »glavni« za krmilnim mehanizmom lokomotive, je telo dalje. Druga aprila 1970 je Milan Dvanajščak prvič videl električno lokomotivo od znotraj. Vse se mu je zdelo zamotano, tako da je pri sebi že sklepal, da takega električnega orjaka ne bo znal nikdar peljati. Posebno zato ne, ker je bil sicer izkušen diesel mehanik, več železniški elektricar pa ne. Pa vendar. Sredi avgusta leta 1971 je »mašinski mojster« sekcije za vleko vlakov pri železniškem podjetju Ljubljana prvič zaupal Milanu upravljanje električne lokomotive na čelu tovrnega vlaka. Novopečeni strojevodja, ki je strojevodsko šolo končal s prav dobrim uspehom, je brez večje treme, izkušeno in rutinirano pripeljal tisočtotskega orjaka iz Zaloge pri Ljubljani v Dobovo. Od takrat dalje je delovno mesto Milana Dvanajščaka za komandnimi ploščami električnih lokomotiv, ki vlečejo ali zmanjšujejo hitrost tovrnim, običajnim potniškim, pospešenim in ekspresnim vlakom na progi Jesenice—Dobova ali na drugih slovenskih progah, ki so opremljene za električno vleko.

Občutek nemoči pred lokomotivo in bojazen, da človek jeklenemu stvoru ne bo kos, sta zginila. Lokomotiva je za večšega strojevodjo ubogljiva naprava.

Tudi količek ob progi nekaj pomeni

Milanovo delovno mesto je v električni lokomotivi številka 362039, težki 120 ton in izdelani v tovarni Asgen v italijanskem mestu Genova. Stirim strojevodjem je za zaupalo podjetje: Milanu, Jožetu Ahačiču iz Križev, Francu Gašperlinu iz Zbaničice in Francu Ažmanu iz Zirovnice. Najpogostejše se za krmilom zamejujejo na kranjski železniški postaji, če pa to ni mogoče, vsak, ki začne njo delo, pokliče strojnega mojstra v Ljubljano, ki pove, kje je lokomotiva 362039 in kje se bosta strojevodji zamenjali.

»Najpogostejše traja delovni dan strojevodje od 12 do 14 ur. Po dnevni izmeni smo prosti 24 ur, po nočni pa 48 ur. Napornejšega, nočnega dela je več,« pripoveduje Milan Dvanajščak. »Pri hitrosti 100 ali več kilometrov na uro si čisto sam na stroju, spremljaš signale in dogajanja na progi in ob njej, nadzoruješ električno napeljavo, z negotovostjo voziš čez prehode itd. V megli so delovni pogoji še težji. Z ljubeznijo in popolno zbranostjo se moraš oprijeti dela. Vsaka naprava, vsak signal ob progi namreč nekaj pomeni, pa naj bo najmanjši količek. Ne smeš ga prezreti. Sicer pa strojevodja podpisuje, da je seznanjen s progjo. Po novem je signalov ob progi še več, skoraj na vsakem kilometru. Uvedli smo APB sistem (avtomatski progovni blok), ki proputnost in zmogljivost proge povečuje. Pred uvedbo APB je bil na primer lahko na progi med Kranjem in Podnartom le en vlak, sedaj pa so lahko ob nezmanjšani varnosti naenkrat trije. Že pred novim letom se bo novost obrestovala. Pričakujemo več kot 100 posebnih vlakov z zdomci in večina jih bo vozila na progi proti Zagrebu in dalje na jug. Pogosto tudi za prehrano v železniških menzah ni časa. Takrat vzamem kaj za pod zob s seboj v lokomotivo...«

Svojci so trepetali

Milan Dvanajščak je nekaj let stanoval na Trsteniku, sedaj pa prebiva v novem stanovanjskem naselju na Planini v Kranju, kjer je dobila njegova 22-letna žena Marija, doma je prav tako iz Čakovca, novo stanovanje. Pet- in polletnega sinka Milana imata. Ponosen je, da je njegov očka strojevodja in z električnim vlakom se najraje igra.

Žena Marija in sin Milan tudi po drugi plati dobro vesta, kaj je poklic strojevodje. Očka je le vsaka dva meseca v soboto in nedeljo popolnoma njun. Sicer pa mora ali v soboto ali v nedeljo, večkrat pa kar oba dneva na progjo.

»Žena sprejema in razume moj poklic in psihične obremenitve, ki jih prinaša,« pripoveduje Milan Dvanajščak. »Boji se zame. Če sliši, da se je neke na progi, kjer bi utegnil voziti, zgodi se železniška nesreča, vrti telefon in sprašuje, če se tudi meni ni kaj zgodilo. Ko sta v Nomenju trčila motorna vlaka in ker je v dopoldanskih radijskih poročilih slišala, da je bila nesreča neke pri Jesenicah, kjer sem tisti dan vozil, se je ustrašila najhujšega. Tudi potem, ko so ji povedali natančen kraj nesreče in imena umrlih ter težje ranjenih, se ni pomirila. Negotovost Marije in

najbližjih svojcev je minila, ko sem se zvečer ob osmih pojavil na pragu stanovanja...«

Naprava, ki popravi človekovo napako

Pogovor ni mogel mimo tragičnih dogodkov, ki so se letos odigrali na jugoslovanskih železnicah. Ljudje smo navajeni, da v takih primerih na široko modrujemo, čeprav se na stvari kaj prida ne razumemo. V takem, čeprav tragičnem primeru, je vsak rad zelo zelo pameten.

Milana v enakih trenutkih stisne pri srcu. Hudo mu je, ker umirajo ljudje, njegovi prijatelji strojevodje in železničarji in ker takšni dogodki najpogostejše mečejo slabo luč na panogo, ki ji pripada.

»Tudi ljudje smo večkrat med krivci za take stvari, vendar so, dim, da tičijo glavni vzroki nesreč na železnicah druge: v materialnem položaju panoge, v neuresničeni načrtovani modernizaciji železnice in v pomanjkanju železniških delavcev,« modruje v resnejšem tonu Milan Dvanajščak. »Nesreče se dogajajo zjutraj, ko so ljudje po prekournem delu nezbrani, utrujeni in zaspani. Proge in lokomotive bi morali opremiti z napravami, ki bi se sprožile v trenutku človekove napake in obvarovale človeška življenja ter preprečile veliko materialno škodo. Te, avtostop naprave imenovane, bodo kmalu vgrajene v vse lokomotive, smo sklenili na delavskem svetu, katerega član sem. Tovrstna oprema lokomotive stane 18 milijonov starih dinarjev, za kilometer urejanja proge v ta namen pa bo treba dati še milijon starih dinarjev. Železničarjem nam najpogostejše poretijo: pomagajte si sami! Pozabljajo pa, kakšno vlogo je odigrala železnica pri obnovi domovine. Mogoče nam bo samoupravna interesna skupnost za železniški in luški promet prinesla boljše čase!«

»Do železničarjev so ljudje zadnje čase pogosto prekritični,« nadaljuje Milan. »Če strmo glavi letalo, se nihče kaj preveč ne razburja. Ob železniški nesreči pa naženemo vik in krik. To je resnica in ne opravičilo za take primere. Vendar, varnost ni odvisna le od strojevodje, temveč od kopice ljudi, najbolj pa od vlakovnih odpravnikov, ki urejajo uvoze, prevoze itd.«

Družba šele zadnje čase primernejše vrednoti delo strojevodj. Beneficirano delovno dobo imajo, osebni dohodek pa se po Milanovih besedah giblje okrog 4000 dinarjev na mesec, kar je na primer veliko manj od Avstrijcev, kjer prejme strojevodja mesečno tudi 12.000 dinarjev. Če prideš v gostilno, pripoveduje v šali Milan Dvanajščak, ti vsak da za pijačo, če ve, da si železničar...

»Prijateljica« živka

Milan je usposobljen za upravljanje vseh vrst električnih lokomotiv. Tudi parno ali diesel lokomotivo bi spravil v pogon, vlaka s takšno vleko pa ne bi bil sposoben peljati. Vsaka lokomotiva zahteva svojega mojstra. Če pa je za njo še kompozicija, težka 1000 in več ton, je voznja, čeprav po tračnicah, težja.

»Najbolj zamotano in zahtevno je zavarovanje,« pravi Milan, eden najmlajših slovenskih strojevodj. »Ob najmanjši napaki se vlak hitro »strga«, čeprav ga vežejo jeklene vezi. Previdno moraš držati ročico in zavirati po občutku. Gorenjska proga je zanimiva. Od Jesenic do Kranja je treba zavirati. Le iz Kranja ven moraš dati lokomotivi »gas«. Na Jesenice ponavadi vlečemo 900 ton, v obratni smeri pa največ 1200 ton. Koliko lahko prevozim v 12 urah? Če gre gladko, okrog 400 kilometrov, če pa so zastoji, se lahko pri 60 prevoženih kilometrih posloviš od lokomotive. Seveda nabere potniški vlak več kilometrov kot tovarni.«

Ko je Milan pojasnjeval delovanje električne lokomotive in naprav v

njeni kabini, je opozoril na budnostno napravo, ki jo strojevodje imenujejo »živka«.

»Posebne vrste budnostna naprava je »živka«, pravi Milan. »Povezana je s tipko ali pedalom v kabini lokomotive, ki ju mora strojevodja stiskati vsakih 10 ali 15 sekund. Če mu roka ali noga zastane ali če najde strojevodja »drugačno« rešitev, se po pretečenih sekundah oglasi sirena, ki opozori strojevodjo na obveznost. Če tudi sirena strojevodje ne »zdrami«, se vlak ustavi. Pritiskanje in stiskanje ti pride v kri. Žena mi je pripovedovala, da kdaj celo med spanjem pričem pritiskati na pedale in tipke...«

Milan Dvanajščak je predan železničar. Upa, da bo še dolgo vztrajal v njeni bližini, v ohišjih električnih lokomotiv, da bo njegova »mašina« še dolgo požirala kilometre, pragove in tračnice, da ga bomo še dolgo videvali nasmejanega na železniških postajah, veselo odzdravljajočega prometnikom in potnikom ter srečnega v krogu družine. Žal pa se ne more znebiti bojazni, da bo moral mogoče nekoč dati železnici slovo. Zelo hitro je lahko slovo. Pa naj bo zaradi bolezni ali drugih vzrokov. Železničarji se težko poslavljajo od železnice in Milan Dvanajščak ni drugačen.

Besedilo: J. Košnjek
Slike: F. Perdan

PROMETNO
HOTELSKO
TURISTIČNO
PODJETJE
VIATOR
LJUBLJANA

VIATOR

TOZD promet, delavniške storitve, gostinstvo in turizem Jesenice

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. referenta turizma
2. obračunskega referenta
3. fakturista
4. kuhinjskega blagajnika
(za hotel Špik v Gozd-Martuljku)

Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje: pod 1.: srednja strokovna izobrazba splošne ekonomske ali komercialne smeri, znanje nemščine ali angleščine pod 2.: srednja strokovna izobrazba splošne ali ekonomske smeri, znanje strojepisja zaželeno, pod 3.: srednja ali nepopolna srednja strokovna izobrazba splošne, ekonomske ali administrativne smeri, znanje strojepisja, pod 4.: KV delavec gostinske stroke z nekaj prakse na enakem ali podobnem delovnem mestu. Poskusno delo je predpisano. Kandidati, ki bodo sprejeti, bodo pridobili lastnost delavca s polnim delovnim časom za nedoločen čas. Pismene prijave, s kratko obrazložitvijo dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo v 10 dneh po objavi.

OBVESTILO vsem delavcem-dopustnikom iz tujine

Komunalni zavod za zaposlovanje Kranj obvešča vse delavce z območja Gorenjske, ki so začasno zaposleni v tujini in ki bodo v času novoletnih počitnic na obisku v domovini, da bodo na Komunalnem zavodu za zaposlovanje Kranj, Sejmišče 4 in njegovih izpostavah v Škofji Loki, Radovljici, Trzinu in na Jesenicah uradni dnevi od 20. decembra 1974 do 10. januarja 1975 vsak dan od 7.—13. ure, ob sredah pa od 7.—15. ure, razen ob sobotah, nedeljah in praznikih.

V navedenih dnevih bodo delavci-dopustniki dobili lahko od strokovne službe informacije o prostih delovnih mestih, pogojih dela in osebnih dohodkih v organizacijah združenega dela Gorenjske, ki iščejo delavce.

Prav tako bodo zainteresirani dobili zahtevane informacije iz področja pravic delavcev v združenem delu in še druge informacije.

Ostale informacije dobijo lahko direktno tudi na Občinskih sindikalnih svetih, Občinskih konferencah SZDL, pristojnih občinskih upravnih organih, na Skupnosti invalidskega — pokojninskega zavarovanja, Skupnosti zdravstvenega zavarovanja Kranj, Stara cesta 11, Upravi carin, enotah Ljubljanske banke, zavarovalnici Sava in ostalih.

Vsem dopustnikom želimo prijetno bivanje v domovini!

KOMUNALNI ZAVOD ZA
ZAPOSLOVANJE

**kočna
kamnik**

Trgovsko podjetje
Kočna Kamnik

uvaja za novoletne in druge večje nakupe discount trgovino

— nakup blaga v originalnem tovarniškem pakiranju po cenah, ki so znatno nižje od maloprodajnih.

Priporočamo vam: živila, alkoholne in brezalkoholne pijače, konzervirano hrano, kavo, čistilna sredstva in ostalo blago.

Discount trgovina je v bivši samopostrežni MINI — MARKET, Kamnik, Ljubljanska 1/a.

Delovni čas: vsak delavnik od 10. do 17. ure, sobota od 8. do 12. ure.

Pri novoletnih in drugih večjih nakupih ne pozabite na ceneno in kakovostno prodajo v DISCOUNT TRGOVINI!

OSREDNJA KNJIŽNICA OBČINE KRANJ

*želi srečno novo leto vsem občanom,
posebno obiskovalcem svojih oddelkov*

LJUDSKA KNJIŽNICA
PIONIJSKA KNJIŽNICA
ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Tudi v letu 1975 bomo ustregli vsem vašim željam po naj-
novejši leposlovni, strokovni knjigi in periodiki

CENTRAL
Kranj,
TOZD

*Zahvaljujemo se vam za za-
upanje v preteklem letu in
želimo srečno in uspešno novo
leto 1975*

Priporočamo vam:
vina vseh vrst, pivo Union, domača žganja, likerje, aperitive,
sadne sokove, radensko slatino, naravno oranžado Jaffa, cockto
in razne druge alkoholne in brezalkoholne pijače.

Še posebej obveščamo, da imamo stalno na zalogi ustekle-
ničena vina vseh uglednejših podjetij z vseh vinorodnih
področij Slovenije in Hrvatske.

Obiščite skladišča: KRANJ: 21-321, 21-336, 22-257; ŠKOFJA
LOKA: 60-324; TRŽIČ: 50-371; LESCE: 75-433; KRANJSKA
GORA: 88-453; BLED: 77-315.

Zavarovalnica Maribor
PE Ljubljana
Celovška cesta 177

*srečno in
uspešno novo leto 1975*

Želimo še boljše poslovanje in vam in nam manj škod

Likozar Marjan
cementni izdelki
Kranj, Benedikova 8
Stražišče

*Vsem cenjenim strankam želi srečno in
uspeha polno novo leto 1975 in priporoča
svoje izdelke*

Žitopromet Senta
Skladišče Kranj
Tavčarjeva 31, tel. 22-053

*želi vsem cenjenim odjemalcem, poslov-
nim prijateljem in občanom srečno in
zadovoljno novo leto 1975*

Surovina — Maribor,
TOZD Ljubljana
PE Kranj
— Komunalna cona Primskovo

Odkupujemo in prodajamo: odpadne surovine,
železo, baker, medenino, aluminij, papir, tekstil in steklo.

novi kolektiv v novih delovnih prostorih

*želi občanom Gorenjske in poslovnim
partnerjem srečno novo leto 1975*

HEMIČNA TOVARNA PODNART

Specializirana tovarna kemikalij
za galvanotehniko, fosfatiranje
in barvanje kovin.

*Kolektiv tovarne vsem delovnim ljudem in
poslovnim prijateljem želi uspešno novo
leto 1975*

**Vsem občanom in poslovnim
prijateljem želimo srečno in
uspešno novo leto 1975**

Zavarovalnica SAVA

**Zavarovancem se zahvaljujemo za zaupanje
in se priporočamo**

Elektrotehniško podjetje

Kranj, Koroška cesta 53 c

projektira
proizvaja
instalira
prodaja
servisira

*želi vsem poslovnim prijateljem
in občanom srečno in uspeha polno
novo leto 1975*

**Komunalno, obrtno in gradbeno
podjetje, Kranj — z n.sol.o.**

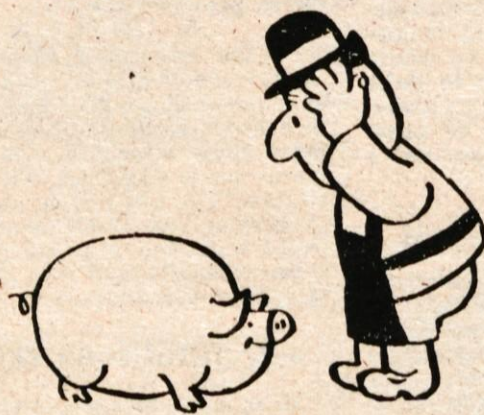
— TOZD Komunala, Kranj, b. o.
Mladinska 1

— TOZD Obrt, Kranj
Ručigajeva 5

— TOZD Gradnje, Kranj
Ručigajeva 5

**in Samoupravna delovna skupnost
skupnih služb, Kranj**
Mladinska 1

*Delovni kolektiv želi občanom Gorenjske
in poslovnim prijateljem srečno in uspeš-
no novo leto 1975.*

Kmetovalci in rejci prašičev!

Tudi letos odkupuje Koteks Tobus svinjske kože.
Pri vzreji prašičev pazite, da se njihova koža ne poškoduje. Nepoškodovane in nezarezane
kože imajo pri odkupu večjo vrednost.
Svinjske kože oddajte najbližji zbiralnici Koteks Tobus ali kmetijski zadrugi, kjer odku-
pujejo tudi kože drugih živali.

Koteks Tobus

*Vsem poslovnim prijateljem
in delovnim kolektivom
želimo
mnogo uspehov v novem letu 1975!*

metalka

prodajalna Kamnik,
Ulica Borisa Kidriča 35 a

prodajalna Kamnik vam nudi:

kompletni instalacijski material, gradbeni material, orodje
in stroje, gospodinske potrebščine, vse vrste profilnega
železa in pločevin, stavbno pohištvo.

*Vsem cenjenim strankam se zahvaljujemo
za dosedanje zaupanje in želimo srečno in
uspeha polno novo leto 1975*

Založene milijarde na podstrešjih

Jugoslovani uvozimo okrog 60.000 ton odpadnega papirja letno — za devize, kajpak. Nas bosta podjetje Unija in Rdeči križ spametovala?

O, pa si jo. V svetu so iz preučevanj kroženja in izkoriščanja celuloznih odpadkov najrazličnejših vrst naredili celo znanost. V analize in raziskave so pritegnili sto in sto izvedencev, med katerimi bi našli kemike, tehnologe, ekonomiste, statistike... Ne, ne gre zgolj za pridobivanje, za proizvodnjo papirja, saj je slednja že zdavnaj prerasla v mogočno in donosno industrijsko panogo. Gre za mnogo mlajšo podvejo omenjene dejavnosti, spočeto iz dejstva, da so odsluženi produkti civilizacije lahko ne le nadloga, ampak hkrati dragocen vir surovin; podobno kot železarne nujno potrebujejo staro železo, papirnice ne morejo shajati brez starega papirja.

In že smo pri bistvu stvari — pri dilemi, kje dobiti to sekundarno snov, ki ji do nedavna v Jugoslaviji ni nihče posvečal dosti pozornosti. To varne so namreč svoje potrebe krile bodisi z uvozom (lanski je dosegel vrednost 5 milijonov ameriških dolarjev!) bodisi z intenzivnejšim izkoriščanjem gozdov. Seveda ni niti prvo niti drugo posebno gospodarno — zlasti ne, če upoštevamo, da smo prav zdaj sredi najbolj zagrizenega boja zoper inflacijo, zoper neracionalno razmetavanje denarja, zoper negativno zunanjetrgovinsko bilanco, zoper onesnaževanje in siromašenje okolja, zoper prekomerno trošenje naravnih dobrin itd.

Ste kdaj pomislili, kakšna je življenjska pot časopisa, ki nam ga pismonoša vsako jutro prinese v hišo? Dvomim. S tako nepomembnimi reči si vendar nihče ne beli glave, kajne?

Ako torej gledamo na zgoraj nakazani problem kroženja časopisa skozi očala hotenj najširše družbene skupnosti, brž odkrijemo, kako zmotno je mnenje, da — vzemimo — izvod Glasa ali Dela iz prejšnjega tedna ne zasluži več naše pozornosti.

»CELULOZNA LAKOTA«

Papirnat šare so domovi Jugoslovancev zvrhano polni. Eden od spremljevalcev naraščajočega standarda je pač tudi skokovit dvig potrošnje papirja. Sodoben človek razmeroma precej bere, naroča časnike, revije in knjige, nabavlja potrebščine, odeje v lično kartonsko embalažo, dobiva prospekte, razglase, odločbe, obvestila, vabila, prepovedi, reklamne brošure, anketne liste ipd. Kup postaja vedno zajetnejši ter v dvanajstih mesecih doseže približno težo 34,5 kilograma na prebivalca (v Sloveniji 56 kilogramov). Sčasoma se porazgubi v roptarnice in kleti, v podstrešne čumnote in drvarnice, da bi

naposled, ob »generalnih čistkah«, končal v ognju, v strugi bližnje reke ali v smetnjaku. Sam zase res ni kakšno posebno bogastvo, tisočkrat, stotisočkrat pomnožen pa postane pravcati zaklad. Treba je le odkriti ustrezne oblike zbiranja, ki ne bodo predrage in ki bodo po najkrajšem možnem postopku preusmerile papirnato reko v skladišča proizvajalcev kozmetičnih robčkov in prtičev, ovitkov in toaletnih svitkov. Ker Dinos Ljubljana in Surovina Maribor kot univerzalna dobavitelja zavrženih kovinskih, steklenih in tekstilnih predmetov nista našla zadovoljive rešitve, so nekatere zainteresirane jugoslovanske delovne organizacije (Sladkogorska Sladki vrh, Količevo, tovarna lesovine in lepenke Ceršak, kombinat Belišče, Zagrebačka tvornica papira ter fabrika kartona i lepenke Umka) leta 1963 ustanovile poslovno združenje UNIJA ter v posameznih pokrajinah odprle specializirana podjetja Unija papir servis. Uspeh ni izostal: lani je količina »odpadkov«, vrnjenih industriji, preseгла 160.000 ton. Skupaj z 59.000 tonami v tujini kupljenega materiala smo pokrili skoraj tretjino »celulozne lakote« SFRJ ter prihranili 731.000 kubičnih metrov dragocene lesne mase!

Slovenska Unija papir servis (UPS) je na svojem območju v letu dni zbrala približno 40.000 ton starega papirja in domače predelovalce rešila težkih deviznih izdatkov. Toda preden prepustimo besedo strokovnjakom, prepričanim, da bo v prihodnje izkupiček še boljši (če 40.000 ton z računsko operacijo razdelimo med Slovence, odpade na osebo le okrog 20 kilogramov), ne gre prezreti podatka o »ceni« papirnih smeti, prevedeni v jezik gozdarjev: ena tona odtehta tri in pol kubike lesa. Izraženo v površinskih merah, so po zaslugi UPS letos v Sloveniji posekali 1050 hektarov gozdov manj kot bi jih sicer. V desetih letih bi to — ob nespremenjenih dobavnih količinah — obvarovalo izkrčenja 130 kilometrov dolg in kilometer širok pas drevja!

SPODBUDNI ZAČETEK

»Nismo zaman veseli« mi je pred nedavnim zatrjeval zastopnik Unije za SRS Otmar Bergant. »Končno smo našli učinkovito, preprosto in zanesljivo metodo, ki nam omogoča priti do zavrženega papirja, nakopičenega v stanovanjih občanov: UPS se je obrnila po pomoč k Rdečemu križu Slovenije, kjer so bili pripravljeni prevzeti organizacijo akcij. Prek krajevnih odborov RK so vanje pritegnili občane vseh večjih urbanih centrov v republiki ter gospodinjstvom vnaprej sporočili, kdaj bo tovarnjak izpred vhodov v poslopja pobiral zloženi papir. Rezultat je krepko presegl pričakovanja in dokazal, da nova taktika ni od muh. Za nameček dobiva dejavnost UPS nehote tudi human značaj, saj so člani Rdečega križa tokratni finančni iztržek — 800.000 din — namenili Društvu za boj proti raku in gradnji bolnišnice v Mariboru.«

Gorenjska je v primerjavi s prejšnjimi sezonami zabeležila izjemen napredek. Kakor smo zvedeli, so zavičanja vredne številke izključno plod prizadevnosti članov RK, ki jim je uspelo v kratkem času opozoriti ljudi, zadovoljne, ker se bodo nenadejano in brez sitnosti znebili nadležnega balasta. Kranjčani, recimo, so na pločnike znosili 37.100 kilogramov, Kamničani 14.240 kilogramov, Jeseničani 11.510 kilogramov, Radovljčani in Blejci 26.050 kilogramov, Ločani 12.580 kilogramov, Tržičani pa 11.620 kilogramov papirja.

»Navodila in lepake smo dobili sredi maja, pičle tri dni pred oddajnim rokom,« je pripovedovala sekretarka ObO RK Radovljica Milka Torkar. »Vso noč in ves dopoldan smo nato delali ter razpečavali gradivo po šolah. Če bi ne pridobili učencev, ki so rade volje sprejeli vlogo posrednika informacij, bi nam bržkone trda predla. A je šlo — kljub naglici ter manjšim spodrslijajem. Naslednjič, oktobra, sem šoferju podjetja Unija zagotovila spremstvo pionirja-domačina in preprečila, da bi možakar, ki mesta ni najbolj poznal, zgrešil kakšno ulico ter sprožil pritožbe stanovalcev. Pritožb res ni bilo; Radovljica in Bled sta začasno počiščena.«

Tudi v sosednjih komunah prevladuje prepričanje, da bo preusmeritev v obrobna naselja in vasi zagotovila znaten priliv dodatnih količin starega papirja ter da prej nanizane številke nikakor niso gornja meja dosegljivega. Sekretar kranjskega RK Jože Čehovin, ki zagovarja vključitev nabiralništva v redni program Rdečega križa, je optimist. Če bi se zadeve lotili vsaj pol toliko načrtno kot se lotevamo krvodajalstva, bi kmalu izravnali »deficit« 50.000 ton, pravi — pri čemer kajpak meri na podatek, da smo spričo potrošnje 90.000 ton odpadnega papirja letno, kolikor v optimalnih razmerah znašajo kapacitete slovenskih predelovalnih obratov, sami sposobni zagotoviti le 44,5-odstotni delež.

DREVJE NAMESTO AVTOMOBILOV

Šop orumenelih aktov, skladovnica zaprašenih dnevnikov in telefonski imeniki izpred treh, petih ali desetih let so očitno važna materialna dobrina. Kdor ne verjame, naj povpraša človeka, ki dosti potuje, ki je videl Saharo, ki je okusil piš suhih stepskih vetrov in spoznal, koliko globoko v peščenem srcu Arabije in v kamniti notranjosti Avstralije velja skromno drevesce ali blagodejno zavetje listnate krošnje! Slišal bo, da Perzijce sleherni pogozdeni hektar izžgane pušče stane koš denarja, vrednega 210 razkošnih limuzin znamke Cadillac. In vendar ne odnehajo. Slovencem, rojenim v senci košatih lip, hrastov in bukev, se nemara ne zdi nobena škoda, če jekleni zobje in kotli sleherni sekundo zmlejejo, prekuhajo ter spremenijo v kašo po eno smreko, debelo kakor otročje stegno. Pa je škoda, kajti tudi naše hoste, naša zelena pljuča, naši regulatorji klime in krotilci erozije niso neizčrpni. Tretjina iglavcev in mehkolesnih listavcev bi obstala, ako bi potrošniki proizvajalcem dosledno vračali odsluženi papir! Osupljivo spoznanje, mar ne? Upajmo, da bo slej ko prej našlo ustrezen odmev v praksi, v ravnanju slehernega Jugoslavana.

I. Guzelj

Ne bo napak, če veste

... da je potrošnja papirja na prebivalca v Jugoslaviji v pičlih 11 letih (1960—1971) narasla od 9 na 34,5 kilograma, da pa smo kljub nespornemu napredku še vedno pri dnu mednarodne lestvice, saj, denimo, poprečna dvajsetmesečna poraba v ZDA dosega vrtočlavih 255 kilogramov, na Švedskem 181, v Švici 145, na Danskem 140, na Nizozemskem 134, v ZRN 125, v Avstriji 84, v Italiji 62, v ČSSR 61, na Madžarskem 44 in v Bolgariji 41 kilogramov. »Slabši« od nas so Poljaki (34,3), Sovjeti (28), Grki (25), Romuni (21) in — kot zadnji v Evropi — Albanci (5 kilogramov);

... da so varčni Nemci, ki želijo obvarovati svoje gozdove pred izkrčenjem, do maksimuma razvili tehnologijo predelave odpadnega papirja, katerega delež v primerjavi z vlakni lesnega izvora je že leta 1968 znašal 45,7 odstotka. Pravo njihovo nasprotje so Kanada, Sovjetska zveza in skandinavske dežele, kjer si spričo ogromnih zalog drevja lahko privoščijo nekajkrat večji etat kot znašajo domače potrebe;

... da se je v nedavno začeto, široko zastavljeno kampanjo množičnega zbiranja odpadnega papirja na Nizozemskem aktivno vključila tudi kraljica Julijana; hoteč dati zgled svojim podanikom, je kot prva osebno znosila odvečno papirno navlako iz vladarske hiše v pripravljeni kontejner. Gre sicer za bolj ali manj propagandno potezo, ki pa dovolj zgovorno dokazuje, kolikšen pomen organizatorji kampanje, nizozemska industrija, pripisujejo »smetem«;

... da je samo Münchenski Rdeči križ lani z zbiranjem in prodajo zavrženega papirja zaslužil 2,5 milijona mark(!), kar bi v jugoslovanski valuti zneslo okrog 16 milijard 780 milijonov starih din. Letos so se podjetni Bavarci uradno pozanimali, ali jim nismo nemara pripravljeni prepustiti tudi naše »podstrešne zaloge«, pa je bil odgovor k sreči odklonilen.

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno in uspešno novo leto 1975

INDUSTRIJA KOVINSKE OPREME IN STROJEV

Kranj, Savska cesta 22

Izdelujemo: stroje za čevljarsko in tekstilno industrijo ter tračne brusilne stroje za kovinsko industrijo

Vsem delovnim ljudem želimo
srečno in uspeha polno novo leto **1975**

Skupščina občine Radovljica
Občinski sindikalni svet Radovljica
Občinska konferenca ZKS Radovljica
Občinska konferenca SZDL Radovljica
ZZB NOV Radovljica
Občinska konferenca ZSMS Radovljica
Občinski odbor zveze rezervnih vojaških
starešin Radovljica

Kmetijsko živilski kombinat Kranj

TOZD Tovarna olj Oljarica
TOZD Mlekarna
TOZD Klavnica
TOZD Kmetijstvo
TOZD Kooperacija Radovljica
TOZD Komercialni servis
s Skupnimi službami

želi svojim poslovnim prijateljem in
potrošnikom srečno in zadovoljno
novo leto

1975

Podjetje za PTT promet Kranj
ki združuje
TOZD za PTT promet Kranj, Škofja
Loka, Radovljica, Jesenice in TOZD
za vzdrževanje in gradnjo tt sredstev
in transport Kranj ter delovna skup-
nost skupnih služb

želijo vsem
uporabnikom
PTT storitev
srečno in uspešno
novo leto

Slovenske železarne
TOVARNA VERIG s p. o.
LESCE

vam nudi iz širokega proizvodnega programa vse vrste
verig in vijačnega blaga

Vsem delovnim ljudem in poslovnim pri-
jateljem želimo srečno in uspehov polno
novo leto 1975

Delovni kolektiv podjetja
Tehnica Kranj

Vsem delovnim ljudem in poslovnim pri-
jateljem želi srečno novo leto 1975 ter se
priporoča s svojimi storitvami

**Iskra tovarna
industrijske
opreme Lesce**

v Združenem podjetju Iskra Kranj

industrijska pnevmatika, industrijska hidravlika, cenena
avtomatizacija na osnovi mehanike, pnevmatike in hidrav-
like ter merilna tehnika.

Vsem delovnim ljudem in poslovnim
prijateljem želimo srečno novo leto 1975

Kmetijska zadruga Cerklje

na Gorenjskem

želi vsem članom, kooperantom, delovni
skupnosti, poslovnim prijateljem in osta-
lim srečno, veselo in uspehov polno novo
leto 1975.

Priporoča se za tesno sodelovanje s svojimi kooperanti in
ostalimi poslovnimi partnerji.

Iskra
Tovarna električnih merilnih
instrumentov Otoče
v ZP Iskra Kranj

Vsem delovnim ljudem želimo
srečno in uspeha polno novo leto 1975

Kmetijska zadruga Naklo

Želi svojim poslovnim prijateljem, kakor
tudi vsem drugim občanom srečno in
uspešno novo leto **1975**

Storitveno in proizvodno podjetje

CREINA
Kranj

s temeljnimi organizacijami

PROMET
REMONT
KMETIJSKA MEHANIZACIJA
SERVIS OSEBNIH VOZIL
RTC KRVAVEC
GOSTINSTVO IN TURIZEM
TRANSPORT IN
SKUPNE SLUŽBE

želi vsem svojim poslovnim prijateljem in
gostom srečno in uspeha polno novo
leto

1975

Življenjski utrip najmlajšega gorenjskega mesta

Škofjeloška občina je ena redkih v Sloveniji, ki ima na svojem področju kar dve mesti — Čipkarstvo v Železnikih še ne bo izumrlo — Veliko zanimanje za muzej — Problemi s kopališčem in trgovino — Tudi težave v zvezi z gradnjo stanovanj še niso rešene — V tovarni Alples zaposleni številni delavci iz drugih krajev Slovenije

Železniki so najmlajše gorenjsko mesto! Najmlajše po nastanku, pa tudi sicer mlado, saj so se vanj doselili številni mladi delavci iz okoliških vasi ter drugih krajev Slovenije! To so prve zanimivosti mesta v Selški dolini, v škofjeloški občini, ki ima kot ena redkih slovenskih občin na svojem področju kar dve mesti. Pa takih zanimivosti bi bilo mogoče naštet še in še! Denimo tudi to, da je v krajevnih podjetjih zaposlenih več ljudi, kot pa je prebivalcev v samem mestu!

Železniki so od Škofje Loke oddaljeni osemnajst kilometrov! Lepa asfaltna, dokaj široka prometna žila, seveda s pastmi na nekaterih mestih, vas pripelje do njega! Promet je vedno gost. Nekoliko zaradi tovornih avtomobilov, ki vozijo izdelke tovarn v Železnikih do potrošnikov, ter potrebni material do teh podjetij, nekoliko zaradi osebnih avtomobilov, ki jih v Selški dolini ne manjka, pa tudi avtobusov ni malo, saj imajo Selčani odlične zveze s Škofjo Loko!

Železniki so bili še pred leti vas. Potem pa so s sosednjo Češnjico dobili »mestne pravice«. Mesto ima eno samo dolgo ulico! Iz Češnjice do Železnikov je mogoče priti v slabe pol ure. Kraj je stisnjen v ozko sotesko, v kateri je prostora komaj za cesto in selško Soro. Ulic ni! Poimenovana so le posamezna področja Železnikov: Češnjica, Trnje, Na otoku, Racovnik, Na kresu, Plavž se imenujejo! Poleg tega pod železnikarsko krajeveno skupnost spadajo še nekateri sosednji kraji, pred kratkim pa so se priključile še dosedanje samostojne krajevene skupnosti Martinj vrh, Podlonk in Zali log! Nekaj čez dva tisoč prebivalcev šteje trenutno mesto!

BOGATA ZGODOVINA

Železniki imajo neverjetno bogato zgodovino! O fužinarjih, plavžarjih, žebjarjih in ne nazadnje o čipkaricah ste najbrž že marsikaj slišali. V spomin na te čase v zgornjem delu mesta, tam, kjer cesta naredi vijugo naprej proti Zalemu logu, stoji star

Tonika Ramovš: »Čipkarstvo še ne bo izumrlo!«

plavž, plavž, ki je simbol Železnikov. Le malo stran pa je muzej, bogata muzejska zbirka, ki prikazuje razvoj in poznejši zaton železarstva v središču Selške doline!

Vse o zgodovini Železnikov, pa še o marsičem, vam bo vedela povedati domačinka **Tonika Ramovš**! »Ja, jaz imam pa muzej, čez,« nama je dejala, ko sva jo s fotoreporterjem obiskala v poznem popoldnevu in jo zalotila sklonjeno nad »punkeljnóm«, nad vzorcem, na katerem je nastajal čudoviti klekljani prtiček. Potlej je pri prči povedala, da je bil muzej odprt pred šestimi leti, da pa ona vodi obiskovalce po njem le leto dni manj. »Veliko skupin, predvsem šolskih izletov, prihaja sem,« pravi! »Včasih se prej javijo, včasih pridejo nenapovedano. Jaz sem jim vedno na voljo. Se posebno sem vesela obiskov iz zamejstva. Sicer pa sem imela že goste iz številnih dežel: celo iz Argentine in Amerike so že prišli. Največ pa je vsekakor Holandcev. Razlagam jim o zgodovini kraja, o nekdanjih običajih! Veste, obiskovalci so zelo radovedni. Vse jih zanima! Kako se sporazumevam s tujci? Malo nemško znam, navadno pa imajo večje skupine s seboj tudi vodnika, ki jim potem mojo razlago prevaja v njihov jezik. Res, kar v redu se razumemo z obiskovalci!«

Ob lepem vremenu Tončka kleklja kar pred hišo. Neredko se ob njej ustavljajo avtomobili, naključni prišleki, ki jih zanima nenavadna umetnost — izdelovanje čipk. Ramovševa jim vsakokrat rade volje poteši radovednost! In gostje so zadovoljni, zadovoljni nad prijaznostjo, navdušeni nad krajem! Kajpak jih Tončka nikdar ne pozabi povabiti na čipkarski dan, ki ga turistični delavci iz Železnikov že kar po tradiciji prirejajo iz leta v leto, že več kot desetletje!

»Klekljne vrtim že petinšestdeset let,« je dejala nato! »Pred pol stoletja je bilo klekljanje nuja, delo, ki je ljudem po teh krajih prinašalo zaslužek! Posebnega zaslužka pa čipkarstvo ni dajalo niti takrat, niti ga ne daje danes! To je zelo slabo plačano delo. Zato se mlada dekleta in žene raje odločajo za zaposlitev v tovarnah, kjer je zaslužek boljši! Toda mislim, da je kakih petdeset klekljarič še vedno v kraju!«

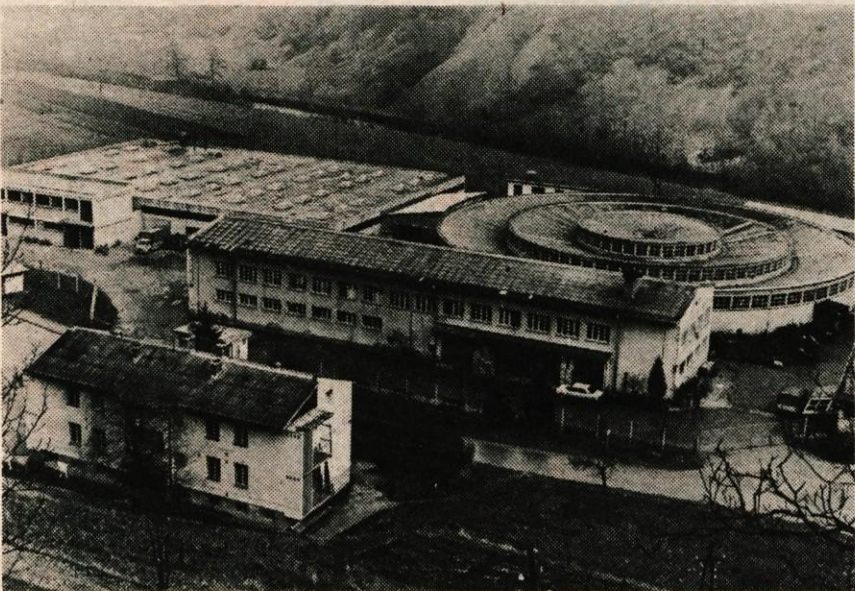
Čisto propadlo pa čipkarstvo v Železnikih še zlepa ne bo! Zato bodo poskrbele starejše izurjene čipkarice, žene, ki bodo svoje znanje prenašale na mlajše moči. Čipkarska šola v Železnikih je delovala od leta 1907 do leta 1960! Potlej je bila ukinjena! Zanimanja zanjo skorajda ni bilo. Letos pa je učiteljica na domači osnovni šoli **Helena Kramar** ponovno zbrala okrog sebe mlade klekljarice in klekljarje. Pri tehničnem pouku jim že nekaj mesecev daje osnovne napotke, kako ustvarjati lepe klekljane prtičke!

NOVI PREBIVALCI MESTA

Pred leti so na Češnjici zrasi novi prostori tovarne Alples. Takrat majhno podjetje se je hipoma razvilo v pravega industrijskega giganta! Pokazala se je potreba po novih delavcih. Toda v Selški dolini jih ni bilo dovolj! Nekaj jih je že bilo zaposlenih v tovarni pohištva, drugi po ostalih železnikarskih podjetjih: v Iskri, Tehtnici, Niku, Dom opre-

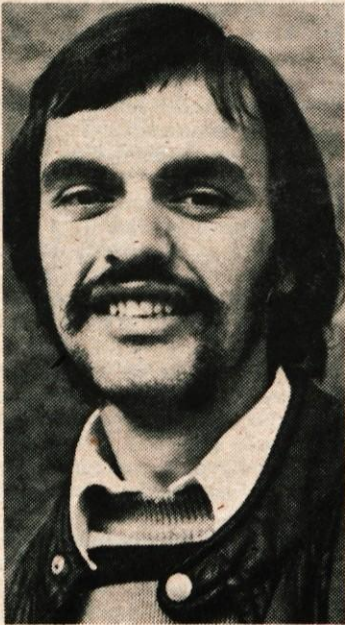

V dolini Dašnjice raste novo naselje. Zemljišča za gradnjo je v tem delu Selške doline izredno težko dobiti.

Proizvodna hala tovarne Iskra v Železnikih.

biti iz drugih krajev Slovenije, celo iz drugih republik! Prihajali so in odhajali! Kljub odličnim možnostim za delo se niso mogli privaditi novemu načinu življenja. O novoodprtem samskem domu so začele krožiti bajke in pravljice, pripovedi o hudo »razvratnem« in »pregrešnem« življenju! Take in podobne pripovedi so iz Železnikov odvrnile marsikatero mladega delavca! Toda nekateri so ostali: leto, dve, tri! Danes so se že vživeli v novo sredino.

Branko Žunič: »Odlično smo se vključili v kolektiv!«

Branko Žunič je, denimo, prišel v Železnike iz Ribnice na Dolenjskem. »Tako ob otvoritvi nove tovarne, leta 1971, sem se pozanimal za možnost zaposlitve,« mi je dejal! »Zdaj sem zadovoljen! Lahko bi bilo sicer še bolje, lahko pa tudi slabše. Nekoliko se je potrebno drug drugemu prilagajati. Kot transportni delavec imam tudi kar dobre osebné dohodke! Kje se hranim? Precej dolgo sem, tako kot večina, hodil na kosilo v menzo, v obrat družbene prehrane, ki je tik ob tovarni. Zdaj tja ne hodim več! Hranim se na različnih mestih! Rečem lahko, da smo tu, tujci, a se ne počutimo tač! Odlično smo se vključili v kolektiv, v novo sredino.«

»Zakaj ste pa izbrali ravno mene?« me je pobarala **Marija Bratuž** iz Loma Kanalskega pri Mostu na Soči, ko sva jo s fotoreporterjem zaustavila pri vratarnici ob odhodu z dopoldanske izmene! No, velikega prepričevanja z moje strani kasneje ni bilo treba. »Nekaj več kot tri leta sem že tu,« je dejala Marija. »Prej sem bila v Ankaranu zaposlena kot gospodinjska pomočnica. Takoj, ko

Marija Bratuž: »Še nameravam ostati v Železnikih!«

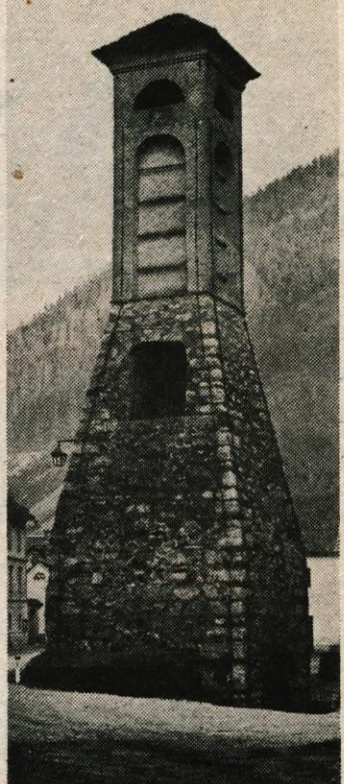
sem zvedela za možnost zaposlitve v tovarni Alples, sem se odločila za Železnike. Stanujem privatno, kar se mi zdi precej boljše kot v samskem domu! Poleti grem domov vsakih štirinajst dni, pozimi bolj poredko, ker so slabe avtobusne zveze! Še nameravam ostati tu, koliko časa, pa ravno ne vem! Tudi delo v furnirnici mi je všeč!«

DOBRA DRUŽBENA PREHRANA

Jože Košmelj je vodja obrata družbene prehrane v Alplesovi re-

Jože Košmelj: »Poklic gostinca je zahteven!«

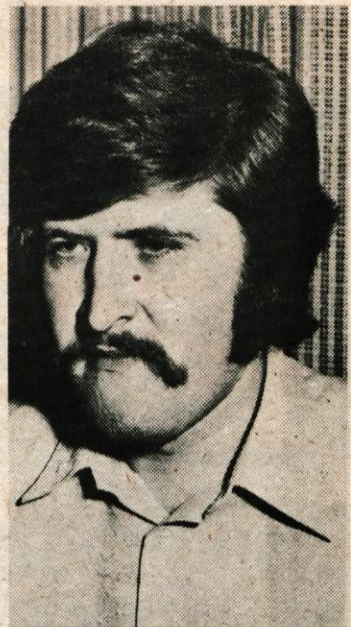
Spomin na nekdanje čase! Plavž je simbol Železnikov!

stavraciji. Štiri leta že opravlja to funkcijo. »Vsakodnevno pripravljamo po šeststo malic ter od sedemdeset do sto kosil. Večerij nimamo. Restavracija je odprtega tipa in lahko pride vanjo na malico ali kosilo vsakdo. Kakšna je izbira jedi? Menim, da so lahko naši gostje povsem zadovoljni. Delavci za brezmesno malico plačajo dva din, za mesno štiri din, za prehodne goste pa je cena sedem in devet din! Za kosilo pa morajo naši delavci odšteti dvanajst, prehodni gostje pa štirinajst din! Trenutno vse naše zmogljivosti še niso izkoriščene. Že v kratkem pa nameravamo povečati vedno dobro obiskan bife!«

Potlej je Jože povedal še, da je rojen v Železnikih, da je že od mladih nog gostinec! »To pa je izredno zahteven poklic,« je še pristavil pri prči.

USPEŠNO DELO

Nazadnje smo s fotoreporterjem ter našim spremljevalcem **Nastranovim Lojzetom**, ki naju je vse popoldne vodil po prijaznem selškem mestecu, zavili še proti Smolevi! Mrak je že padal na okoliške vrhove, ko smo se zapeljali po dolini, ki se vijuga proti Ojstremu vrhu! Toda nismo šli daleč. Pot sta nam zaprla traktor in popularni »hrošč«, ki ju je poledica postavila čez cesto. Vzeli smo pot pod noge in čez nekaj minut že bili na obisku pri predsedniku

Stane Koblar: »Člani sveta krajevene skupnosti so bili v svoji mandatni dobi izredno aktivni!«

krajevene organizacije SZDL **Stane-tu Koblarju**. »Mislim, da je bilo v zadnjih letih na našem področju marsikaj narejenega. Člani krajevene skupnosti so bili izredno aktivni! Seveda tudi težav ne manjka. Upamo, da se bo že v kratkem začelo z zadnjimi pripravami za gradnjo kopališča, da bomo končno le dobili novo sodobno trgovino, da bodo urejena vprašanja gradnje novih stanovanj!«

Še o marsičem bi kazalo spregovoriti. Spregovoriti bi morda kazalo o aktivnosti mladine, o knjižnici, delavnem delavsko prosvetnem društvu Svoboda, a naj bo za tokrat dovolj! Pa še drugič kaj o najmlajšem gorenjskem mestu!

Besedilo: J. Govekar
Slike: F. Perdan

Autobusi izpred tovarne Alples vsak dan malo po drugi uri krenejo z delavci dopoldanske izmene proti zgornjemu in spodnjemu delu doline.

Pod prisojnim strmim

Takšna je bila Bohinjska Češnjica nekdaj. Danes je le še Mihčeva hiša z malimi okni

V gasilskem domu na Bohinjski Češnjici je dvorana, ki so jo obnovili l. 1939.

Spreminjajoča se Bohinjska Češnjica: balkonski hodniki, koruza in avtomobili.

V zgornjo bohinjko dolino je začel »prodirati« tudi turizem. Pravkar gradi vikend Janez Iskra, Klemenc po domače, v Srednji vasi.

Ena od kašč iz 17. stoletja v Srednji vasi v Bohinju

Bohinjci so sploh čudni ljudje, mi je zazvenela v spominu prijateljeva pripoved izpred let. Če niso pri volji in sploh če te ne poznajo, boš na še tako preprosto vprašanje zvedel, da tega ne vedo, da o vsem in še o marsičem najbolje ve Ukc. Ukc je pa na Uskovnici. In ker Uskovnica ni kucelj, ampak precej velika planina, je verjetnost, da boš tamkaj našel Ukca in dobil odgovor na vprašanje, približno tolikšna kot če ga boš narisal in potem počasi radiral. Skratka, nazadnje boš ugotovil, da so te hudomušni Bohinjci pač potegnili.

Tako nekako se je začel tisti megleni 13. december v Kranju. 96-krat, kot bi rekel France, sem takoj zjutraj klical v Bohinj Branka Sodjo. Temu vrlému fantu, našemu občasnemu dopisniku, sicer pa tajniku dramske sekcije v Bohinjski Češnjici, sem sicer pisal, toda dogovora, da se ta dan dobimo, mi ni potrdil. Telefoniral sem po Bohinju in enkrat zvedel, da je Branko, potem da je France, da je poštar, pa spet kurir, da je zaposlen na Bledu in ne v Bistrici, da je sicer delavec in da je Branko Sodja, ampak ni doma v Češnjici. Ko sem nazadnje zvedel, kje je zaposlen, so mi povedali, da dela popoldne.

Če me ne bi že v mladih letih odvadili gristi nohtov, bi si jih najbrž tistega dne že v Kranju požrl. Tako pa sem samo eno zares debelo požrl in že sva jo s Francetom na slepo ubrala v Bohinj; v zgornjo bohinjko dolino. V Bohinjski Češnjici so namreč v soboto, 30. novembra, praznovali 35. obletnico dramske sekcije.

Malo nad Naklom sva se znebila megle. Naj še kdo reče, da je Kranj del prelepe Gorenjske kot poje tista Avsenikova melodija. V teh zmešanih meglenih zimskih dneh bi si Kranj zaslužil vse kaj drugega. V Radovljici sva se oglasila še pri vzrejevalcu in lastniku najmanjših rasnih psov na svetu Samu Miheliču. Od tam pa sva jo malo čez poldne mahnila v Bohinj.

SPET TA USKOVNICA

Bilo je prehladno, da bi dež imel mlade kot pravijo za Bohinj. Minulo noč je padlo le malo snega. Zato pa je mrzel veter bril med hišami in latami senikov. Bil je ravno toliko dobrodošel, da je sušil obešeno koruzo pod napušči. Na dvorišču pred gostilno v Bohinjski Češnjici se je nekaj možakarjev ubadalo s kanalizacijo. Zamašila se je.

»Če zdajle ne najdeva Branka Sodje, sva najbrž kar oplela,« sem zinil. V hiši številka 34, kjer je doma, je bilo živo. »Seveda vas čaka, saj ste se zmenili. Mar ne,« je povedala mama.

Potem smo začeli iskati predsednika krajevnih skupnosti. »To je Matija Cvetek, upokojenec,« je povedal Branko.

»Ga ni doma,« nam je pojasnila brhka Matijeva hčerka. »Na Uskovnico je šel in ga do nedelje ne bo. Pa tudi predsednik krajevnih skupnosti ni več. Prejšnjo nedeljo so ga na volitvah razrešili. Kdo je novi predsednik, ne vem.«

»Aha, to pa Ukc ve, vendar je na Uskovnici,« mi je skoraj ušlo z jezika. Pa smo tam, kjer ima cela vas en »rekelc« sem godrnjal. Ta presneta, prelepa Uskovnica me bo kot kaže spremljala vse dotlej, dokler bom vrtel pero.

Kdo je novi predsednik krajevnih skupnosti Srednja vas v Bohinju, takrat nisem zvedel. »Pa pustimo Matijo Cvetka, saj bo prišel predsednik SZDL Jernej Erlah,« sem se tolažil. Dogovorjeno je namreč bilo, da

se z njim dobimo okrog tretje ure popoldne. A ga tudi ni bilo. Pretaknili smo vso Srednjo vas in Češnjico, a nihče ni vedel, kje bi lahko bil. Šele ko sva se proti večeru vračala iz Bohinja, naju je prešinilo: kaj pa če je šel tudi predsednik SZDL na Uskovnico?

KRAJI POD OBRONKOM POKLJUKE

Nisva se ugnala. Zdaj, ko sva tu, v zgornji bohinjski dolini, v krajevni skupnosti Srednja vas, ki združuje naselja Srednja vas, Bohinjska Češnjica, Jereka in Podjelje, se bova vseeno malo razgledala, sva rekla.

Oglejmo si pobilje te kraje. Srednja vas v Bohinju leži na nadmorski višini 590 metrov. Je razpotegnjena vas ob vstopu Ribnice iz gorske soteske v širo ravan ob obeh straneh ceste in levo od tod pod prisojnim strmim obronkom Pokljuke. Do zgraditve bohinjske železnice (1906) je bil to osrednji kraj Bohinja, zdaj pa je le središče Zgornjega Bohinja. Južno od vasi so senožeti s seniki. Tod je doma živinoreja in kot pravijo nekateri, je zemlje premalo za kmetovanje. Menda jo je v Zgornji bohinjski dolini naslohl le toliko, da je lahko tako lepo in dobro obdelana kot vrt. Domačinom so dobro poznane pašne planine Javornica, Konjščica, Praprotnica, na Šehu in Uskovnica. Na koncu vasi sta ohranjeni dve stari kašči, Španova in Prežljeva iz začetka 17. stoletja. V cerkvi sv. Martina je za glavnim oltarjem Jelovškova freska iz leta 1755. Na stranskih oltarjih pa so slike Mateja Langusa. V Srednji vasi je od 1849. leta do smrti (1882) bival Luka Porenta, izumitelj novega kranjskega panja.

Bohinjska Češnjica je druga največja vas v krajevni skupnosti. Osem metrov višje leži kot Srednja vas. Sicer pa je to gručasta dolinska vas v bregu pod Javornico. Tudi tu so znane planine za poletno pašo: Goreljek, Govnjač, Jelje, Konjska planina, Krstenica, Planina na Kraju, Lepa Komna, Razor, Zajamniki. Jesenska pašna pa je na planinah Pokrovec in Ravne.

Na koncu Zgornjega Bohinja je razložena na višini 615 metrov Jereka, ki se imenuje po potoku, ki teče skoznjo. Tudi tu imajo v glavnem živino, največ pa pridelajo krompirja. Cerkev sv. Marjete iz začetka 16. stoletja ima rezljan glavni oltar. Na bližnjem griču Dunaju so ostanki gradišča, topilnice in železove rude. V bližnji Judovski jami so našli rimski denar. Od tod je tudi doma strokovnjak za cerkveno pravo Alojzij Odar.

Najmanjša vas v krajevni skupnosti, ki sega vse do višine 950 metrov je Podjelje. Imenuje se po planini Jelje, ki leži severozahodno od tod. V vasi je nekaj nad 20 hiš in blizu 90 prebivalcev. V glavnem se ukvarjajo z živinorejo.

V zadnjih nekaj letih se je življenje v tem delu Gorenjske precej spremenilo. Asfaltirana cesta je marsikoga speljala z domačije in planine. Mladi so se začeli zaposlovati v podjetjih v Bohinju. Precej jih je zaposlenih na žagi na Češnjici, ki je last Gozdno-kmetijske zadruge Srednja vas. Može potem še delajo v obratu LIP v Bohinjski Bistrici, pri Gradbenem podjetju Bohinj, Gozdnem gospodarstvu, nekateri pa se vozijo tudi dlje. Dekleta in žene so se zaposlile v obratu Tip-top v Bohinjski Bistrici, po bohinjskih hotelih in še kje.

Da se je življenje spremenilo, ni »kriva« le cesta. Bohinj namreč nikdar ni bil odmaknjen kraj Gorenjske in zato utrip novega časa in tehnike ni s težavo prodrl vanj. Danes ima na primer vsaka hiša v krajevni skupnosti radijski sprejemnik, kljub slabi sliki pa jih ima kar precej tudi televizorje. Avtomobilov bi lahko rekli je za ozke ulice in dvorišča skoraj preveč. In namesto vprežne živine kar pogosto drdrajo sem in tja traktorji z različnimi stroji, kosilnice in druga mehanizacija. Fojavljajo se že prvi vikendi in marsikdo razmišlja, da bi v domačiji uredil turistične sobe. Utrip časa je torej že močno posegel v ta predel in nekateri, najstarejši se celo bojijo, da bodo pašne planine in potrkavanje zvoncev živine na njih čez čas le še za okras.

KULTURNO IZROČILO

Nekaj pa imajo vendarle ti kraji, ki jim daje nekakšno starostno patino. Poleg kozolcev, balkonskih hodnikov, prek katerih visijo koruzni storži, nekdanjih skupnih napajalnikov v vaseh, zanimivih strešnih kritin, ki se počasi umikajo novejšim materialom, jih spremlja še zanimivo kulturno izročilo.

Zapisal sem že uvodoma, da je dramska sekcija prostovoljnega gasilskega društva Češnjica konec minulega meseca slavila 35-letnico. Dvorana v gasilskem domu na Češnjici, ki je bila obnovljena 1939. leta, je edina v Zgornji bohinjski dolini. Čeprav je od enega do drugega kraja v krajevni skupnosti kar precej kilometrov, ob različnih priležitvah nikdar ni napol prazna. Nekakšno središče, kulturni hram je, kamor ljudje radi zahajajo. Ko so v njej praznovali jubilej, se je zbralo prek 350 obiskovalcev. Takrat so podelili priznanja najbolj zaslužnim delavcem in sodelavcem. Dobili so jih Anton Stare, Anton Hribar, Franc Odar, Ivanka Smukavec, Minka Cesar, Marica Sodja, Metka Medja, Minka Kocjanc, Joža Cezar, Ivanka Mulič in drugi s Češnjice, iz Srednje vasi in Jereke. Bili so in so še vedno igralci in člani dramske sekcije.

Branko Sodja, ki je tajnik sekcije, pravi, da je še danes najbolj popularen igralec v dolini Stanko Langus. Okrog 40 krat je že nasmejal obiskovalce v dvorani. Najboljši masker je menda Franc Stare, veliko zaslug za kulturno dejavnost pa ima tudi Minka Dobravec. Bila je sedem let režiserka in šepetalka, razen tega pa je pobudnica, da so se v sekcijo vključili tudi mladi.

V moderni žagi Gozdno-kmetijske zadruge Češnjica je zaposlenih blizu 100 domačinov

obronkom Pokljuke

Kako živahna je bila dejavnost tega društva v 35 letih, povejo podatki, da so igralci postavili na oder v tem obdobju 109 predstav (60 dram, 30 komedij in spevoigre). Gostovanj drugih skupin je bilo v teh letih 152. Sicer pa domači kulturniki vsako leto za različne praznike pripravijo prireditve.

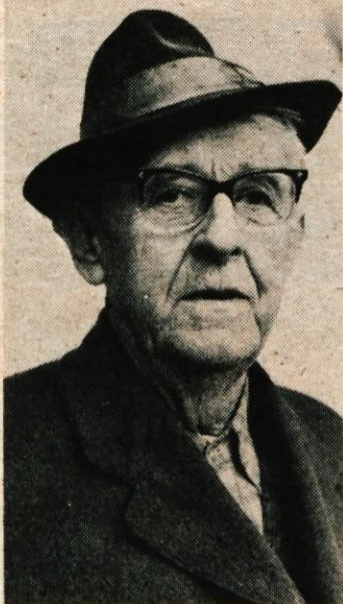
V primeri s Češnjico, v Srednji vasi včasih niso imeli toliko igralcev. Zdaj so tam zelo delavni pod vodstvom Cilke Zupanove. Živahna je bila v tem delu včasih tudi folklorna dejavnost. Kot pravijo na Češnjici je pri njih zaspala, uspešno pa deluje v Srednji vasi pod vodstvom Janeza Iskre-Klemenca. Za domala vse Bohinjce bi lahko rekli, da so dobri pevci. Želja po zborovskem petju je med njimi še vedno živa, težave pa imajo zaradi pomanjkanja zborovodij. Kakor koli že, je zanimivo in spodbudno, da včasih živahna kulturna dejavnost v teh krajih danes ne zamira, ampak prehaja na mlade, ki prav zaradi tega laže ostajajo na domačijah.

ZDRAVNIK NI PRIŠEL ZA VSAKO FIGO

Po ogledu kulturne dvorane v gasilskem domu, malih oken na Mihčevi hiši, žage na Češnjici, obeh kašč v Srednji vasi, še edine črne kuhinje pri Vogarju na Češnjici in slabega televizijskega pretvornika, ki komaj zasluži to ime, smo obiskali še 76-letnega Franca Urbanca, Šokliča po domače, na Češnjici številka 80. Branko Sodja nama je zaupal, da ima ta možakar, ki mu je pred kratkim umrla družica in sam živi v domačiji, največ zaslug za delo dramske sekcije. Celih 40 let je sodeloval pri društvu, bil 22 let režiser, ustanovitelj folklorne skupine, pisec predgovorov k igram in tudi sam je napisal igro enodejanko Slike bohinjskega sadjarja.

»Samota ubija,« je potožil ob spominu na nedavno preminulo ženo. »Če ne bi imel televizije in spominov na včerajšnjo kulturno dejavnost, bi obupal. Veste, vas brez kulture je kakor hiša brez rož. Češnjica in Srednja vas pa jih imata veliko. Kadar zaidejo k nam turisti, pravijo, kako imamo lépo obdelana polja. Tudi to sodi v kulturo.«

Res vesel sem bil pogovora z njim. (Končno eden, ki mi tega dne ni pobegnul na Uskovnico, sem menil).

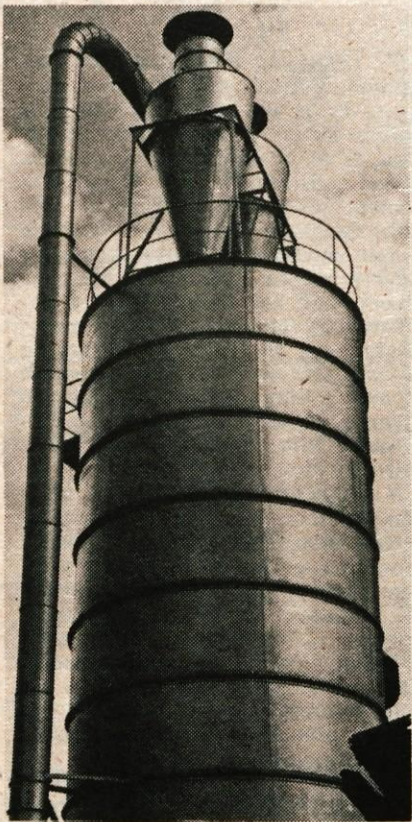

Franco Urbanec je namreč prava zakladnica spominov in dogodkov o življenju v teh krajih. Za nekaj generacij nazaj ima sestavljen svoj rodovnik. Ko sem brskal po krajevnem leksikonu, nikakor nisem mogel ugotoviti, od kod ime Češnjica in Srednja vas.

»Morali bi priti k nam spomladi, tja na senožeti, na južno stran in videli bi, koliko češenj je takrat v cvetju. Srednja vas pa ima ime po tem, ker je nekako na sredi med vami v zgornji bohinjski dolini. Prav gotovo ne veste, da je bila v Srednji vasi včasih prva fara v Bohinju. Potem so menda na senožetih hoteli graditi cerkev. Toda ponoči je nekdo prenesel tramovje za gradnjo cerkve na nasprotno stran, na Ravne. Ljudje so takrat rekli, da je to božja volja in so tako zgradili cerkev na Ravnjah.«

France pravi, da se Bohinjci zelo težko ločijo od svojega kraja. Menda zato nimajo velikih imen, ki bi popotovala po svetu in prinesla od tam kaj izkušnje.

»Kolikor vem,« je šel iz Srednje vasi po svetu samo en podobar in še ta je doma umrl. Sicer pa je bil menda z Jereke, Kosov po domače, prvi na Triglavu. Se pa lahko tukaj pohvalimo, da so se kravji bal in kmečka občet rodili prav na Češnjici. In še danes imamo tukaj otepanje. To je zanimiv običaj, ko mladi fantje na Silvestrovo hodijo

Pred dobrim mesecem so v žagi na Češnjici odprli nov silos za žaganje in oblanje

od hiše do hiše in zbirajo hrano in podobno za mlad par. Vsakdo kaj primakne. Izkupiček seveda potem zalijejo.

»Pa še tisto povejte, kako je bilo včasih s padarji in s kaščami,« ga je spomnil Branko.

»Ja, to je bilo pa tako. Včasih je prišel zdravnik v zgornjo bohinjsko dolino s konjsko vprego. Vendar ga niso šli iskat za vsako figo. Če se je kdo samo malo slabše počutil ali kaj podobnega, so kar padarja naročili. Teh je bilo v Bohinju več. Čaje so kuhali in »zagovarjali« so znali, da bi hudobnega duha izgnali. Običajno je tak zagovornik v hišo prinesel dve slami ali dve palčki, ki sta navzkriž ležali na križpotju. Govoril je nerazumljive besede in odšel. In če je bolnik potem vseeno umrl, je rekel, da je bil hudobni duh močnejši.

O kaščah vem le to, da jih je bilo v Srednji vasi več. Bile so last takomenovanih svobodnjakov, ki jim ni bilo treba davkov plačevati in so bili oproščeni drugih dajatev. Vanje so spravljali žito. Pred leti so potem nekatere predelali v stanovanja, v eni pa je bila dolga leta žganiarna, kjer so žganje kuhali za vso vas.«

ŽELJA PO NAPREDKU

In danes? Kakšne so težave in želje teh ljudi danes?

S cesto so zadovoljni. Avtobus kar 15-krat na dan naredi krog po Bohinju; enkrat imajo direktno zvezo tudi z Ljubljano. Tudi glede šole nimajo prigovorov. Do četrtega razreda hodijo učenci v Srednjo vas, potem pa v Bohinjsko Bistrico. Zdravnika in živinozdravnika imajo tudi v Bistrici. Odkar so pred dvema letoma uredili zajetje, imajo dobro pitno vodo. Tudi zaradi elektrike nimajo skrbi in zdaj urejajo kanalizacijo.

Močno pa na Češnjici pogrešajo telefon. Če se kaj zgodi, so skoraj odrezani. Takrat še kako prav pride sosedi, če ima avto. In večjo trgovino bi radi. Sedanja, last podjetja Ljubljanske mlekarne, je zares premajhna. Močno si tudi želijo nov televizijski pretvornik. Letos so zbirali denar zanj. Po 20 starih tisočakov so dajali in zdaj upajo, da ga bodo končno le dobili. In na senožetih nameravajo postaviti žičnico oziroma vlečnico. Potem smučanje tudi zanje ne bo novost. Mladi si želijo prostor, da se jim ne bo treba zbirati po gostilnah. Želja in težav je seveda še in še. Toda ko sem jih poslušal, kaj vse so že naredili in videl, kolikšna pripravljenost je med njimi, da se lotijo načrtov, sem bil nazadnje prepričan, da jih bodo s širšo pomočjo tudi uresničili. Tako kot so na primer pred časom zgradili požarni bazen v Srednji vasi.

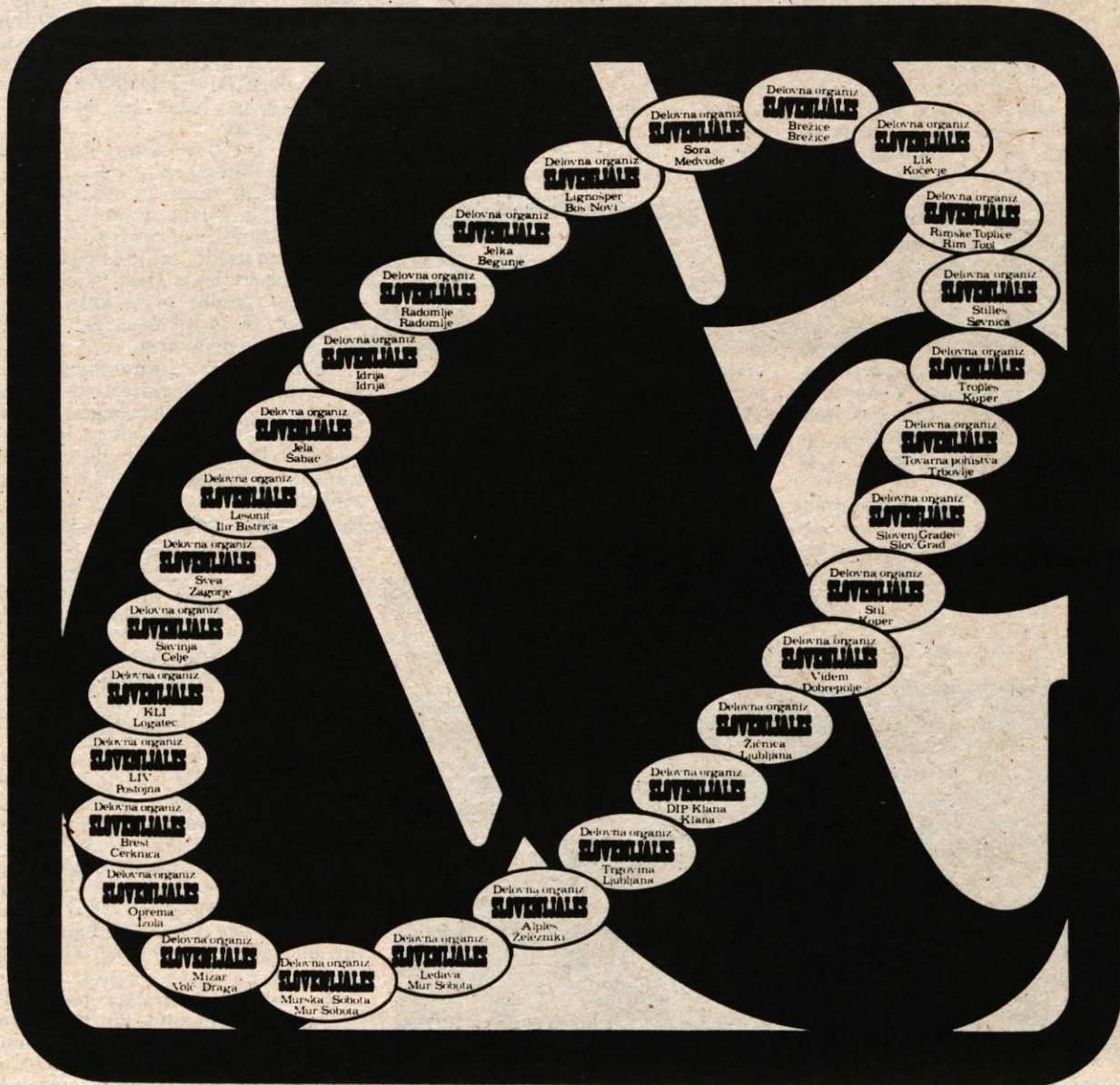
Ko smo se poslavljali od zgovornega in dobrovoljnega Franca Urbanca, je rekel, naj mu za pol leta naročimo Glas. »Zakaj pa ne za celo leto?« ga vprašam. »Zato, ker bom prej umrl in ga tam ne bom bral; kaže, da imajo tam vsega dovolj, tudi časopisov, saj noben ne nazaj ponj ne pride.«

Veter je še bolj zavijal, ko sva zapuščala Zgornjo bohinjsko dolino. Najbrž je še najbolj pihalo tamkaj z Uskovnice. Sicer pa to najboljše Ukc ve. — Ha, pa so res hudomušni ti ljudje pod prisojnim strmim obronkom Pokljuke.

Besedilo: A. Zalar
Slike: F. Perdan

Obilo zadovoljstva in sreče v prihodnjem letu želi vsem delovnim ljudem, svojim kupcem in poslovnim partnerjem SOZD Slovenijales proizvodnja in trgovina

28 TOVARN, 40 TRGOVIN...

Trgovine pohištva in stanovanjske opreme Slovenijales v Jugoslaviji

61000 Ljubljana
61000 Ljubljana
63000 Celje
62000 Maribor
64000 Kranj
41000 Zagreb
41260 Sesvete
54000 Osijek
58000 Split
57000 Zadar
51000 Rijeka
11000 Beograd
11000 Novi Beograd
21000 Novi Sad
24000 Subotica
91000 Skopje
71000 Sarajevo

Titova 50, Hala »B«
Vižmarje, Plemljeva 86
Zidanska 10 Medlog 8 pri Celju
Partizanska 15
Savski log
Savska cesta 58
Zagrebačka 162/1
Blok Centar 38
Obala JNA 2
Marka Oreškovića 3
Antona Barca 7
Karadorjeva 75
Hošiminova bb
Braće Ribnikara 14
Trg Slobode 1 Pristaniška cona bb
Autokomanda
Branimira Čosića 3

Trgovine pisarniškega, šolskega pohištva in gostinske opreme Slovenijales v Jugoslaviji

61000 Ljubljana
61000 Ljubljana
63000 Celje
62000 Maribor
41000 Zagreb
58000 Split
11000 Beograd
11000 Beograd

UČILA, Mestni trg 10 Plemljeva 68
BIRO BOUTIQUE Vižmarje
BIRO BOUTIQUE, Zidanska 10
BIRO BOUTIQUE, Cankarjeva 4
BIRO BOUTIQUE, Trg Jože Vlahovića 4
INŽENIRING tržnica Brda
BOUTIQUE OPREMA, Vuka Karadića 8
PM Višnjačka 106-a

Trgovine z lesnim in gradbenim materialom Slovenijales v Jugoslaviji

61000 Ljubljana
61210 Ljubljana-Vižmarje
63000 Celje
62000 Maribor
61230 Domžale
41260 Sesvete
54000 Osijek
58211 Vranjič
57000 Zadar
11000 Beograd
11251 Ostružnica
15000 Šabac
21000 Novi Sad
24435 Mol
42000 Varaždin

GR, Hala »D«, Titova 50
Plemljeva 86
Medlog 8 pri Celju
Cankarjeva 4
Antona Skoka 20 a
Zagrebačka 162/1
Čepinska bb
Dujmovača bb
Marka Oreškovića bb
Vuka Vrčevića 4
Put obrenovac
Vojvode Putnika 30
Pristaniška cona bb
Ulica UNA bb
Optujska 159

Malta — zibelka starih kultur in civilizacij

Proti severu se hiše počasi redčijo v predel osamljenih vil z negovanimi vrtovi oleandrov, palm in lepimi drevesi, imenovanimi aurokaria. To drevo, ki je tod zelo redko, je podobno negovani jelki z drobnimi iglicami ter popolnoma vodoravnimi vejami. Aurokario imenujejo tudi gosposko drevo, ker so ga imele le bogate družine v svojih vrtovih. Na otok so ga prinesli templarji v 16. stoletju z Rodosa. Sicer pa je na otoku razen v parkih, kjer gojijo redke palme, malo drevja. Edini borov gozdiček imajo v bližini Mdine poleg britanske vojaške bolnišnice.

Najlepša zemljišča na podeželju so si prilastili Britanci. Svojevoljno so gradili vile in palače kjerkoli se jim je zdelo primerno, ne glede na urbanistični red in estetski videz. Njihove razkošne palače in vile danes delujejo kot zakleti gradovi. Osamljeno in hladno stojijo kot zadnji živi dokaz nekdanje imperialne moči in viktorijanske romantike.

PANTEON V MSTI

Čeprav se večina naselij zlasti ob obali drži skupaj, je v notranjosti otoka tudi nekaj nenaseljene pokrajine z njivami in pašniki. V marcu je bila trava že visoka kot pri nas sredi poletja. Ob cestah in kolovozih je vse polno kaktusovega grmičevja, ki doseže v višino tudi dva metra, je prebila podnožje kupole nad pred-

njim oltarjem, letela prek cele kupole, prebila nasprotno steno in nato padla na cesto pred cerkvijo, ne da bi eksplodirala. Ob zračnem napadu je bilo v cerkvi več kot 300 vernikov, vendar nihče ni bil ranjen ali ubit. Kot posebno turistično zanimivost iznajdljivi cerkveni očetje hranijo v zakristiji »čudežno bombo« na posebnem podstavku, zraven pa še uokvirjen opis dogodka in puščico za prostovoljne prispevke.

Zanimivo pri vsem tem je, da so tovarniški napisi in označbe na bombi angleški, ne pa nemški. Ker so avtentični, pomeni, da je bomba britanskega porekla. Prav to še danes mnoge domačine spravlja v dvome, če niso Britanci sami bombardirali Mste, kar pa oni odločno zanikajo. Resnica je najbrž v tem, da so Nemci uporabljali tudi angleške bombe, ki so jih zaplenili v okupirani Franciji.

Tudi ta monumentalna cerkev v Msti, tako kot vse ostale na Malti, ima dva zvonika in mogočno romansko stebrišče pri glavnem portalu. Razlika je v tem, da sta precej nižja kot kupola, kar daje cerkvi svojevrsten zunanji videz. S fontano v ospredju zato predstavlja hvaležen objekt za fotografe. Kajpak tudi mi nismo bili izjema. Posneli smo kar precej lepih posnetkov, ki bi bili še bolj jasni in čisti, če ne bi bilo oblačno.

Končno je ostalo ime Medina, kot se imenuje tudi znano muslimansko romarsko mesto pri Meki v Saudovi Arabiji, uradni naziv po malteškem pravopisu pa Mdina.

Nekoč veliko in cvetoče mesto z močnim obzidjem, stražnimi stolpi in bogato arhitekturo je danes skorajda popolnoma izumrlo. Ima obliko nepravilnega četverkotnika, ki ga ob obzidju obdaja reka in že omenjeni edini gozdiček. V nekaterih dobro ohranjenih četrtih je ostalo le še okoli 800 prebivalcev, ostali so se in se še vedno izseljujejo v druga mesta. Vse javne zgradbe in palače renesančnega in psevdogot-skega sloga so ostale prazne, trgovine in druge lokale pa lahko prešteješ na prste.

Razen turistov skoraj ne srečaš žive duše. Mdino, ki počasi, a zanesljivo umira, zares upravičeno imenujejo tudi Mrtvo mesto. Pravzaprav ni razumljivo, zakaj so ji name-nili takšno usodo, saj je še vedno primerna za življenje ljudi. Njene hiše in javne zgradbe bi še kako lahko uporabili, če za nič drugega, pa vsaj za turistično dejavnost.

Povrhu vseh arhitektonskih in zgodovinskih znamenitosti se Mdina ponaša tudi z najstarejšim vodo-vodom na otoku. Zgradil ga je veliki mojster Francoz Alof de Mignacourt, ki je vladal na Malti v letih od 1601 do 1622. Pravi, da je to storil iz ljubezni do neke mdinske lepoticke. Kako mu je to uspelo v takratni družbi, je še danes uganka, kajti velikim mojstrom se je bilo prepovedano ženiti, prav tako pa je bilo nevarno spuščati se v ljubezenska razmerja z ženskami. Kot za vse kato-liške duhovnike je namreč tudi za velike mojstre veljal celibat.

KATEDRALA SV. PAVLA

V notranjost Mdine smo se odpravili peš prek mostu, ki je bil nekoč dvizni, skozi velika mestna vrata, podobna slavoloku. V tihih, dober meter širokih ulicah, smo se počutili kot da je tu pred kratkim raz-sajala kuga. Krešo pojasni tistim, ki tega niso vedeli, da so ulice nalašč tako ozke, da so se meščani lažje otepal sovražnikov, ki bi vdrli čez obzidje v notranjost mesta. Takšen ozek prehod sta zlahka obvladala dva krepka bojevnika. Tu in tam se pred palačami ali cerkvami odpre manjša ali večja ploščad — trg.

Sredi mesta je največji trg sv. Pavla, ob njem pa mogočna kate-drala. To je stolna cerkev na Malti, čeprav po svoji arhitekturi in urejenosti zaostaja za katedralo v Valletti pa tudi za panteonom v Msti. Če ne zaradi drugega je vredna ogleda zaradi imenitnih slik Matije Prettia in velike, razkošno opremljene kapele posvečene normanske-mu vojskovodji Rogeru Osvajalcu. V glavnem oltarju baje hranijo relikvije sv. Pavla, glavnega malteškega svetnika in prvega znanilca krščanske vere na otoku.

Katedralo sv. Pavla so zgradili leta 1697 na temeljih dveh manjših cerkva, ki sta bili ob velikem potresu leta 1693 do tal porušeni. Tudi večino drugih večjih stavb in palač so zgradili takrat. Mednje pa so v prejšnjem in v začetku tega stoletja vrinili svoje, docela neprilegajoče se zgradbe Britanci. Med najlepše stavbe, zgrajene sicer že po potresu, sodi še vedno dobro ohranjena letna palača, v kateri so imeli prvotno sedež veliki mojstri.

Enako kot v vladni palači v Valletti sta tudi v prezbiteriju katedrale sv. Pavla dva pozlačena prestola — eden za britanskega suverena, drugi za predsednika Malte. Tudi za pokrita z raznobarnimi marmornatimi ploščami v obliki nagrobnih plošč z napisi, ki pokrivajo grobnice cerkvenih in posvetnih dostojanstvenikov. Tudi sedanji malteški nadškof iz Vallette ima že pripravljeno svojo grobnico z njegovim imenom in nagrobnim kipom v naravni velikosti.

Na robu mesta smo si v majhnem parku ogledali Rimsko vilo, ki je zdaj muzej antike. Arheološke najdbe — amfore vseh mogočih oblik, lončeno in bakreno posodo, leščerbo, orožje, orodje, kipe, nakit in druge predmete iz rimskega obdobja in punskih vojn so našli v velikih količinah tod na ruševinah Melite v neposredni okolici Rimske vile. Bolj zanimiva kot najdbe, ki se bistveno ne razlikujejo od podobnih antičnih zbirk v drugih evropskih muzejih, je zgradba Rimske vile. Z uspešnimi konservatorskimi prizadevanji so jo ohranili še v prvotni obliki z romanskim stebriščem, oboki in značilnim nadstrešjem iz kamnitih plošč z antičnimi okraski.

Z visokih obzidij okoli mesta, po katerem je speljana pot, ki je nekoč rabila branilec, danes pa spreha-jalcam, je čudovit razgled po vsem otoku. Zaradi močnega vetra z dežjem, ki je prav ob našem obisku začel neusmiljeno briti, nismo želeli vztrajati v užitkih, ki bi nam jih nudila široka panorama pokrajine

tja do obal v sivino zastrtega Sredozemskega morja. Hitro smo pobrali šila in kopita in pohiteli onkraj obzidja v avtobus.

V RABATU

Po nekaj sto metrih smo se spet ustavili. Prispeli smo v Rabat, me-stece, ki je pravzaprav predmestje Mdine. Rabat je bila arabska nasel-bina, ki so jo zgradili zunaj obzidja. Odtod tudi arabsko ime Rabat, kar pomeni predmestje. Očitno je bila tudi današnja prestolnica Maroka Rabat nekoč predmestje kakšnega večjega mesta. Rabat na Malti je precej večji kot Mdina tako po površini kot po številu prebivalcev. Razen tega se Rabat šteje tudi za industrijsko središče otoka. Premore namreč majhno tovarno vžgalic in tovarno oziroma manufakturno de-lavnico, kjer izdelujejo znamenite malteške čipke in zavese.

V pritličnih trgovnicah ob glavnem mestnem trgu prodajajo razno-vrstne keramične, usnjene in lesene spominkov ter seveda čipke in garni-ture pisanih škatic domačih vžga-liv. Rabatski trgovci in obrtniki s pridom izkoriščajo okoliščino, da v Mdini turisti nimajo česa kupiti. Tako ob Mrtvem mestu vstaja vse bolj živahno trgovsko mesto, ka-tere-ga prebivalci živijo na račun propadanja prvega.

Ponudbo, da si ogledamo delav-nico čipk in morda tudi kaj kupimo, smo radi sprejeli. V razmeroma majhnih in temnih delavnicah s primitivnimi lesenimi pripravami smo se z začudenjem spraševali, kako takšni obrtniki lahko sploh kaj spravijo skupaj. Pod strogim nad-zorstvom obratovodje je za statvami ždela okoli 30 žensk, ki so hitele delati, da je le kaj. Nobena se niti s pogledom ni zmenila za naš prihod, kar je dokaz, da je boj za vsakdanji kruh zlasti med ženskami veliko težji kot kje drugje. Čeprav je proizvodnja na zelo nizki stopnji, so izdelki te delavnice res svojevrstni in kvalitetni. Žal pa zaradi visokih cen čipk, ki smo si jih nato ogledali v nji-hovi prodajalni, kupčija ni bila kdo ve kako velika.

KATAKOMBE

Bolj kot tovarna vžgalic in čipk so vredne ogleda tamkajšne kata-kombe sv. Pavla. To so podzemeljska grobišča prvih kristjanov, sko-pana v globini vulkanske zemlje, podobno kot v Rimu.

Tako kot je Valletta vsa v zna-menju imena sv. Janeza, Mdina in Rabat na vsakem koraku častita sv. Pavla. Ta svetnik je v 60. letih po

v več nadstropij do pet metrov visoko. Tu in tam se hodniki raz-širijo v večje prostore z obokanimi grobovi in nekakšnimi mizami, ki so rabile za oltarje. Ti prostori, ki jih imenujejo kripe, so bili skupinski hrami za opravljanje cerkvenih obredov. V stenske grobove, imeno-vane loculi, in tiste, ki so bili vdolb-ljeni v položnih platojih kript, so mrličje polagali zavite v platnene zavojce ali plahte, odprtine pa so zadelali s kamnitimi ploščami ali pokrovi iz žgane ilovice, ki so jih po-slikali s svetopisemskimi znaki. Grobovi v kriptah v položni legi so imeli pokrove z vrha, vsi ostali pa s strani.

V labirintu rabatskih katakomb bi se brez vodnika skoraj gotovo izgubili. Na srečo je vse podzemlje danes elektrificirano, hudo pa je mo-ralo biti nekoč, ko so hodnike osvet-ljevali le s plamenicami.

Katakombe so pod zaščito države, skrb za vzdrževanje pa je prevzela cerkev hkrati s prodajo vstopnic, podobno, razglednic in drugih spominkov, po katerih pridno segajo skoraj vsi obiskovalci.

MALTEŠKA POLICIJA

Malta nima svoje vojske, pač pa zelo dobro organizirano in izurjeno policijo. Očitno je, da so se tudi pri tem zgledovali v Angliji. Možje postave, ki jih je kar precejšnje število ter nosijo lepo zlikane temno modre uniforme s svetlimi gumbi in okrasno vrvico za piščal, so na las podobni britanskim policajem. Pro-metna policija je opremljena z naj-sodobnejšimi angleškimi motocikli in avtomobili, ki bi jim jih zavidala lahko marsikatera policija v Evropi.

Za policiste rekrutirajo fizično najbolj sposobne mladeniče, vsak pa mora imeti najmanj veliko maturo. To je poklic, ki ga imajo za privilegij izbranih. Zato je med prebivalci zelo cenjen. Policaj na Malti nima nič manjše avtoritete kot londonski bobi. Temu primerne so tudi plače, ki jih štejejo za najvišje v deželi. Malteški policaj prejme na teden 25 funtov, medtem ko so plače kvali-ficiranih delavcev 10, učiteljev 20 in univerzitetnih profesorjev 30 fun-tov.

SLOVO

Priti na Malto za dva ali tri dni, je vse prej kot dovolj za ogled vseh njenih znamenitosti in posebnosti. Ko se bo turizem bolj razmahnil v tej lepi in gostoljubni deželi sredi Mediterana, bo Malta postala za-gotovo vodilna turistična točka na jugu Evrope.

Zaliv sv. Pavla

posamezna stebila pa še več. Ceste niso slabe, kar priča o skrbi nekda-njih gospodarjev za dobro cestno povezavo med številnimi letališči in vojaškimi bazami.

Razdalje med naselji so res majhne in v 8 km oddaljeno Msto smo prispeli že v slabih 15 minutah. Msta je razmeroma živahno me-stece z nekaj tisoč prebivalci in leži točno v sredini otoka. Od tod tudi ime Msta, oz. Mosta, kakor so jo prvotno imenovali Arabci, kar po-meni v njihovem jeziku središče ali osrednje naselje. Tudi naš Mostar, smo izvedeli od Kreše, ni dobil ime po mostu na Neretvi, kot smo mi-slili, pač pa so ga Turki imenovali tako, ker je bil središče in sedež her-cegovskega pašaluka.

Domače ime za to mesto je Msta, brez samoglasnika. Angleži pa ga še vedno imenujejo po arabsko — Mosta.

Največja znamenitost Mste je ogromna okrogla cerkev v središču, ki mogočno dominira nad celotnim naseljem. Zgrajena je po načrtih arhitekta Georga de Vassea, ki je želel kopirati rimski panteon. Gra-dili so jo polnih 27 let — od leta 1833 do 1860 — izključno s prispevki vernikov.

Kupola je prava arhitektonska mojstrovina z izjemnimi statičnimi rešitvami. Po razponu je ta panteon tretja največja kupola na svetu. Njen vrh je visok 70 metrov, v pre-meru pa meri kar 60 metrov. Tudi notranjost cerkve ima obliko pravil-nega kroga, simetrično obdanega z osmimi čudovito obokanimi kape-lami z razkošnimi oltarji. Stenska slikarija in vsa cerkvena oprema je zares edinstvena in je zaradi umet-niških kvalitete, še bolj pa zaradi obsežnosti vredna ogleda. Prostrano okroglo ploščad prezbiterija pokri-vajo simetrični ornamenti iz rde-čega, rjavega, črnega, sivega in be-lega marmorja, ki je v središču pod kupolo oblikovan v ogromen pisan cvet. Tudi v tej cerkvi so vsi lestenci in svečniki iz čistega srebra. V no-tranosti tega božjega hrama se lahko zbere več kot 12.000 vernikov.

ČUDEŽNA BOMBA

Cerkev v Msti je ena najbolj obis-kanih turističnih točk na otoku. Romarski značaj je dobila šele po drugi svetovni vojni zaradi nena-vadnega dogodka, ki se je pripetil med vojno.

Devetega aprila leta 1942 jo je namreč ob nemškem letalskem na-padu zadela 500 kg težka bomba, ki

LETALIŠKE STEZE NAMESTO CEST IN TOVARNA V HANGARJIH

Dobrišen del poti med Msto in Mdino teče namesto po cesti po leta-liških pistah opuščene letalske baze Ta'Qali. Da dirjamo po pisti, smo opazili šele potem, ko nam je Krešo duhovito naznanil »Privežite si pa-sove, zdaj bomo vzleteli!« Sofer je pogнал svojo škaflo, kolikor je zmogel motor. Resno smo bili v skrbeh, da se bo zdaj zdaj sesula na kočke. Tudi na vzporednih pistah so dirjali avtomobili kot na hitrost-nih dirkah.

S tega letališča sta v jeseni leta 1943 vzletela ameriški predsednik Roosevelt in britanski premier Churchill na zgodovinsko konferen-co s Stalinom na Jalti.

Ustavili smo se pred vrsto obo-kanih hangarjev in nekdanjih voja-skih bivališč iz rebraste pločevine. To opuščeno britansko bazo med kaktusi, oleandri in nasadi taščinega jezika so domačini preuredili v to-varno keramičnih izdelkov Bristow Potteries, edino pravo tovarno na Malti. Člani uprave tovarne so nam, tako kot vsaki turistični skupini, rade volje razkazali proizvodne od-delke in nato še svojo prodajalno, kjer je mogoče kupiti vse izdelke po precej nižjih cenah kot v drugih trgovinah. To so srčkani delfinčki, pepelniki, morski konjički, vaze, vrčki, krožniki, želve, raki, stenski keramični reliefi s podobami mest in morskimi motivom in vsakovrstni ke-ramični nakit. Med bogato izbiro lepih izvirnih spominkov je vsak lahko našel kaj primernega za spomin ali darilo prijcem. Potrpežljivi prodajalci so imeli polne roke dela, da so nas postregli. Z neverjetno hladnokrvnostjo in zaupanjem so dopuščali, da smo vsi vprek šarili po polcah in zabojih kot bi jim bilo vseeno, kaj počenjamo.

Zadovoljni z uspešno kupčijo, smo se odpravili naprej proti 2 km odda-ljeni Mdini.

NEKDANJA PRESTOLNICA — MRTVO MESTO

Od tod se vzpenja asfaltirana ce-sta navkreber proti vzpetini, kjer smo že od daleč zagledali mogočno obzidje Mdine. Mesto, ki je zraslo na ostankih nekdanje rimske naselbine Melite, kar pomeni — čebela, je bilo do konca 16. stoletja prestolnica Malte. Arabci so jo prvotno imeno-vali Malat (zaklonske oz. pribežališče), po katerem je verjetno tudi otok dobil ime Malta.

Souvenir of MOSTA DOME

Cerkev v Msti s »čudežno« bombo

Kristusu, na begu pred zasledovalci doživel brodomom in se zatekel na Malto.

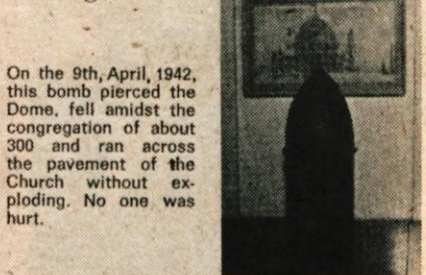
Več let se je skrival v pečini pri Rabatu, širil krščanstvo in pridobi-val svoje somišljenike. Le-ti so v nje-govo čast in hvalo pozneje na peči-nah postavili cerkev, v 17. stoletju pa že omenjeno katedralo v Mdini. Po sv. Pavlu so poimenovali celo vrsto naselij, ulic, trgov, bolnic in tudi velik zaliv na severu otoka, ka-mor se je po brodomolu rešil na kopno. Tudi rabatske katakombe nosijo njegovo ime, čeprav ni bil pokopan v njih.

Katakombe sv. Pavla so po neka-terih trditvah poznavalcev celo sta-rejše od rimskih. So sicer manjše, saj so doslej v njih odkrili le okoli 800 trupel, v rimskih pa precej čez 10.000, vendar so prav tako zani-mive.

Vhod v katakombe je v majhni kapelici sredi parka na robu naselja, ki ga spričo velikih reklamnih napi-sov in kažipotov ni težko izslediti. Zaradi dežja nam je bil ta obisk še posebno dobrodošel. Po stopnicah smo se spustili v globoke ozke hod-nike izkopane v temno sivi vulkan-ski zemlji. Vsa notranjost podzemlja je po dolgem in počez prepletena z nešteti rovi, v njihovih stenah pa so vdolbljene vrste grobov tudi

Malta

On the 9th, April, 1942, this bomb pierced the Dome, fell amidst the congregation of about 300 and ran across the pavement of the Church without exploding. No one was hurt.

Malta ima razen nespornih izvir-nih zgodovinskih in umetniških po-sebnosti čudovite zalive in lagune, morske pečine in podzemeljske jame, ki po lepoti ne zaostajajo za Caprijem. V simpatičnih obalnih naseljih med vse gosteje avtomobil-sko gnečo dostojanstveno krožijo visoke enosedežne kočije z ravnimi strehami, na obalah pa se mirno pohajavajo ladjice oranžno-rde-čeh dghabaz v visokim navpičnem klu-nom in krmo. Vse to in še marsikaj bo nekoč privabljal na tisoče turi-stov in vsi bodo zadovoljni, o tem sem prepričan.

Če ne bi bilo vetra in dežja, bi najbrž zadnje urice prostega popo-dneva izkoristili za poslovljni sprehod. Radi bi si privoščili še ogled otoka Comino in Gozo. Plave podze-meljske pečine in še marsikaj. Tako pa smo zadnje funte zapravili za spominke in razglednice, ali pa za kozarček pijače v hotelskem čajnem salonu, ko smo čakali na odhod.

Ob osmih zvečer smo se poslovili od ljubeznivega hotelskega osebja in se odpeljali v Luqo na letališče. Naš DC-9 Inex-Adrie je odletel točno ob napovedani uri in po 90 minutah varno pristal na Brniku.

DIMNIKARSKO PODJETJE KRANJ

*želi vsem občanom srečno in uspeha polno
novo leto 1975*

Obrtno podjetje Cerklje

*želi vsem občanom in poslovnim
prijateljem srečno novo leto 1975*

Solidno izvajamo gradbena in mizarska dela

Splošna vodna skupnost Gorenjske Kranj

Izvajamo vodogradbena dela, regulacije vodotokov, obalne protierozijske zaščite, vodnogospodarske objekte, zemeljska dela, strojna in minerska dela ter druga dela s področja nizkih gradenj.

*želi občanom in poslovnim prijateljem
srečno in uspešno novo leto 1975*

Kolektiv Zdravstvenega doma Kranj

z enotami v Kranju, Škofji Loki
in Trzinu

želi občanom srečno

Prešernovo gledališče Kranj

*želi vsem cenjenim abonentom in
obiskovalcem srečno novo leto 1975*

Servisno podjetje

Kranj Tavčarjeva 45, telefon 21-282

*želi vsem občanom in
poslovnim prijateljem
srečno novo leto 1975*

Še naprej se priporoča za sodelovanje z vsemi svojimi dejavnostmi: zidarska, mizarska, vodovodno-inštalaterska, kleparska, krovna, ključavničarska, pleskarska in električarska. Gospodinj-ski biro: šivanje oblačil po meri, pobiranje zank in izdelava gumbov.

Turistično društvo Bled

*vsem delovnim ljudem, poslovnim prija-
teljem in sodelavcem želimo srečno in
uspešno novo leto 1975*

64001 Kranj kemična tovarna Jugoslavija

*Vsem delovnim ljudem in poslovnim pri-
jateljem želimo srečno in polno uspehov
v novem letu 1975*

SREČNO 1975

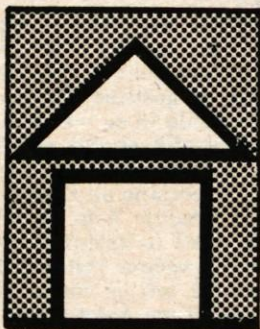
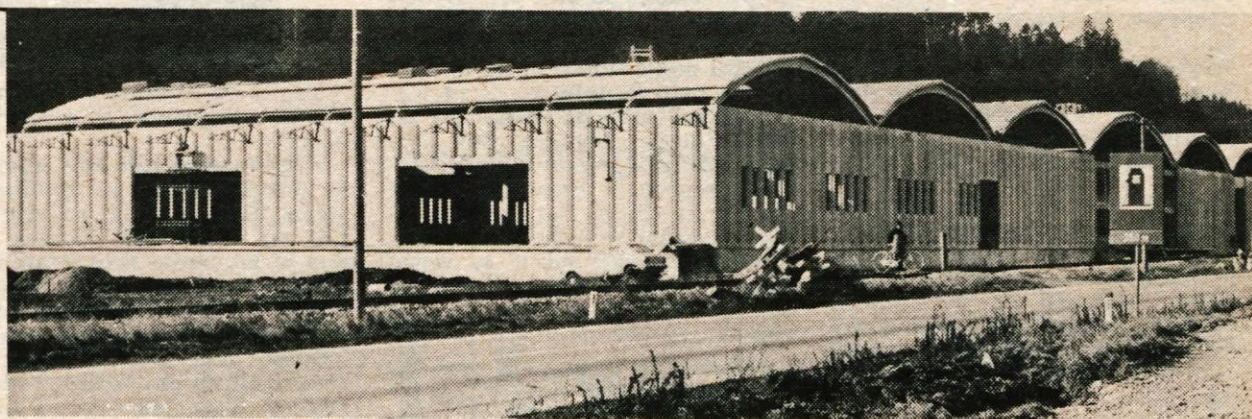

Cesta JLA 6

s svojo
TOZD Elektro Kranj
TOZD Elektro Žirovnica
TOZD Elektro Sava Kranj
TOZD Elektro razvod in transformacija Gorenjske Kranj
in s Skupnimi službami

Skupnost TOZD preskrbovalnega območja Elektro Gorenjska

želi srečno in uspešno novo leto

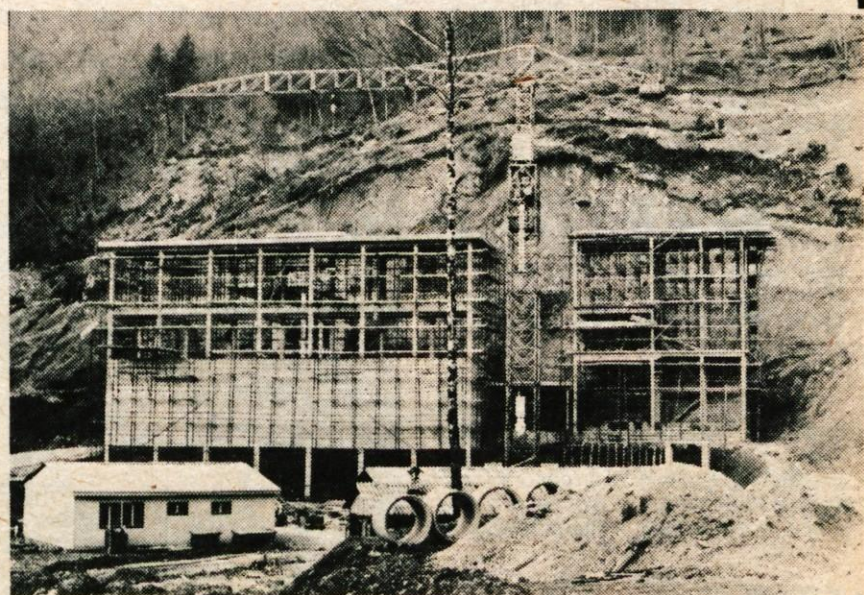
Kolektiv splošnega
gradbenega podjetja

Projekt Kranj

*želi občanom in poslovnim prijateljem srečno
in uspeha polno novo leto 1975*

KOLEKTIV CESTNEGA PODJETJA V KRANJU

Vsem občanom srečno 1975

Tam je bila Kolobocija

Pred sto in več leti, davno, da o tem vedo le najstarejši ljudje, je živel kmet, ki so mu rekli Bog. Imel je veliko kmetijo, njive, travnike, pašnike in bogat gozd, velik hlev in dosti živine v njem, hlapce in dekle in nič otrok. Imel je tudi veliko strast: karte in žganje. Vsak popotnik, sosed, krošnjar ali slepar je bil dobrodošel gost v njegovi hiši, če je le znal sukati hudičeve podobice. Ob takšnih igrah, ki so trajale tudi po več dni, je šlo žganje iz shrambe, živina iz hleva in njive od kmetije. Druga za drugo so tam okoli začele poganjati bajte. Čeprav se mu je premoženje drobilo in mu uhajalo iz rok, je možak ohranil smisel za humor, po hribovsko trd in okrušen. Vsakemu novemu bajtarju, pa naj si je postavil hišico na njegovem ali na pošteno prisluženem svetu, je dal ime. Ni izbral po običajnih hišnih vzdevkih ali priimkih. Izbral je po določenih lastnostih novega sosedu. Ime je bilo takšno, da je tistega, ki ga je nosil, jezilo in ga zaznamovalo za vse življenje. Njega in njegove otroke.

Novi sosed, ki je pri igri in pri delu stokal in tarnal, je postal Stokar.

Marjanca Malovrh se je na Fekino-vo prmožila pred 11 leti. Ko smo bili pri njih, sta z najmlajšo hčerko, štiriletno Marjanco, delali na njivi. Starejša otoka sta bila v šoli v Lučinah, mož pa v službi.

Bajtar, pri katerem so otroci veliko jokali, je dobil ime Vekar. Tisti, ki je neprestano nekaj vlačil domov, je bil Mravljinec. Onega, ki ni bil nikdar posebno urejen, se je prijel ime Skopanec, nekoga, ki se je rad stiskal, so začeli klicati za Stiskarja, drugega Parobkar pa Zajfar, Čakar, Birs, Pojar. Nekateri bajte so dale nove bajte in na nekdanji Bogovi kmetiji jih je pognalo 13. Zaselka pa se je prijel ime Kolobocija.

Hišnih imen so se sramovali. Stari ljudje so vedeli povedati, da se z njimi ni bilo dobro šaliti. Tisti, ki si je drznil v gostilni ali na veselici glasno norčevati se iz njihovih vzdevkov, je odšel z obvezano glavo. Najhuje pa so zamerili, če so se »rovanci« norčevali zaradi Kolobocije.

V obrambi pred strupenimi jeziki so imena začeli izgovarjati v drugačni obliki, ki je vsaj deloma zakrila njihov izvor in bodico v njih. Namesto pri Stiskarju, se je reklo v Stiskah, na Pojovš namesto pri Pojarju, na Zajfovš namesto pri Zajfarju, na Čakovš namesto pri Čakarju, na Vekovš in tako naprej.

Zaselek je bil razdeljen med Črni in Srednji vrh, Lučine in Planino. Pred približno 15 leti, ko so na novo razdelili vasi v občini in izdali nove hišne številke, pa so ga priključili Rovtu. Tudi Rovt je bil do tedaj le zaselek petih kmetij v Črnem vrhu: Maršnonove, Andriažove, Mehuževe, Torkove in Fekino. Se danes ta del živi nekoliko ločeno od drugega dela vasi.

Po združitvi je vas imela 25 hiš. Sedaj je pet praznih ali pa jih ni več. Pri Čakarju je pogorelo, pri Pekalcu se je hiša podrla, pri Sovančarju, Parobkarju in na Zajfovš pa so prazne. Domači, ki živijo v dolini, jih imajo za vikende. V Stiskah živi le še gospodinja Katarina Osredkar. Čez 70 let ji je in kot smo zvedeli, je pred nekaj leti postala naša naročnica. »Njen« Glas prebirajo vsi bližnji sosedje.

Na kmetiji, ki je ostala kot del nekdanje Bogove kmetije, gospodari Jože Pustovrh. Kdaj so njegovi predniki prišli sem in prinesli s sabo tudi novo ime — sedaj je tam pri Aliču — ne ve točno. Spominja pa se

Čeprav je drobno pršilo in je bilo hladno, je delo v gozdu teklo dalje.

pripovedi stare matere, da so ostane kmetije skupaj z gospodarskim poslopjem deloma kupili, deloma pa podedovali.

Jože je začel gospodariti leta 1946, ko mu je bilo komaj 17 let. »Sam sem se vrnil na očetovo kmetijo. Sklenil sem, da ne pustim, da bi propadla. Tisto jesen je sadje bogato obrodilo in skupaj s sosedom, ki je imel konja, sva ga vozila v Kranj prodajat. Zvečer ob devetih sva odrinila, zjutraj ob petih pa sva bila na trgu. Z izkupičkom sem kupil kravo in ko sem čez tri leta odhajal k vojakom, sem imel v hlevu že troje govedi. Po prihodu od vojakov pa je bilo najprej treba pogledati za dekletom. Sam nisem mogel nadaljevati. V dvojce je šlo laže. Najprej sva postavila nov hlev, potem nakupila oziroma zaredila živino in zagnojila njive.«

»Kmetujete še po starem ali ste se preusmerili v rejo živine?«

»Res imamo največ dohodka od živinoreje, vendar proizvodnje nismo usmerili le v eno vejo. Ker je kmetija zelo sončna, dobro obrodijo celo pšenica, čeprav so njive več kot 800 metrov visoke. Morda bi bilo nekoliko manj dela, če bi se ukvarjali le z živinorejo, vendar so cene preveč nestalne, da bi se lahko odločili le za vzrejo govedi.«

»Si pri delu pomagata s stroji?«

»Imamo kosilnico, obračalnik, pred kratkim pa smo kupili tudi traktor. Mislim, da je za sedaj kar dovolj. S traktorjem in priključki bomo lahko opravili skoraj vsa dela na polju.«

Hiša pri Aliču je stara, ima pa belo in rdečo pobarvana okna, obokano vežo in ogromno »hišo« z lesenim stropom. V njem je vrezana letnica izgradnje. Čez pet let bo dvesto let, kar so jo postavili. Kljub častitljivi starosti pa je še vedno trdna in »velbana« in gospodar ne misli, da bi zidal novo. Po tleh je še »eštrnk«, na peči pa se suši pšenica.

»Vlažna je in se ne da mleti,« pravi gospodinja, ki se hkrati opravičuje zaradi vonja, ki se od sušee pšenice širi po hiši in nikakor ni neprijeten, »pa jo sušimo.« In, ko jo vprašam, če imajo daleč do mlina, pove, da ga imajo doma. »Mož se vsega sam podstopi,« pravi, »vse skuša narediti kar sam. Tak, samouk je. Pred leti je nekje videl majhen električni mlin in prek zime ga je naredil.«

Kaj pa nasledstvo? Ne skrbi ju. Najmlajši sin Janez, 16 let mu je, se je že odločil, da bo doma. »Če je oče zdržal, ko je moral začeti iz nič, bom tudi jaz živel.«

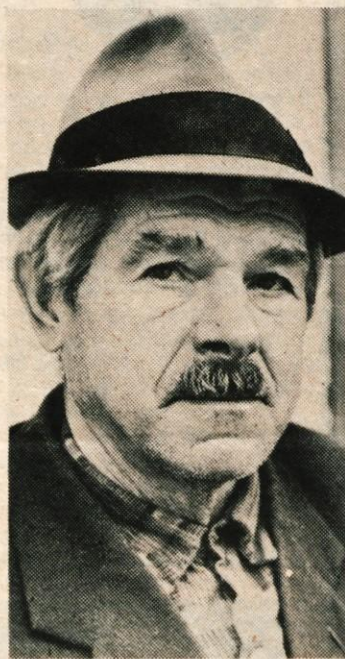
Nad potjo, ki se vije skozi vas, stoji kakor pilepljena ob breg, bela hišica. Pri Skratu. Marija in Anton Košir sta jo postavila nekaj let pred

vojno. Marija je bila doma na Zajfovš, on pa iz Bačnarjeve grape (iz Todraža). Bil je krošnjar in preromal deželo po dolgem in počez. Tudi ob našem obisku ga ni bilo doma. Odšel je k zdravniku in otrokom na Vrhniko.

»Kako živite?« smo spraševali Marijo, ki je sedela za punkeljnomo v sobici s štedilnikom in pečjo, tako majhni in čisti ter prijetno topli kot bi v njej res prebivali palčki.

»Kako!« na kratko odgovarja. »Malo dobim za špice. No, nekako že gre. Otroci, če pomagajo? Ja, devet jih je bilo in vsi so šli. Ja vsi! Pa kaj bi doma? Saj tako ni prostora. Pomagajo, radi pomagajo. Veliko pa ne morejo. Otroke šolajo, pa hiše delajo in jim ne ostane dosti.«

»Napredek v zadnjih letih je res velik in se življenje danes in pred desetletji ne da primerjati,« je dejal Jože Malovrh, Fekinov oče. »Povsod je zasvetila elektrika. Dobrih 15 let je tega. Vse hiše imajo vodovod. Cesta pa nas je povezala s svetom. Pravzaprav bi lahko rekel, da je cesta prinesla napredek v naše hribe. Najprej smo se odprli na ljubljansko stran, pred kratkim pa prek Lučin proti Poljanski dolini. Ko smo dobili cesto, so mladi in gospodarji večine kmetij odšli delat v dolino. Zaslužek pa je začel prinašati sodobne kuhinje, televizorje, pralne stroje, avtomobile in kmetijske stroje. In preusmerjene kmetije. Če je mož zaposlen, žena sama ne zmore dela po starem.«

Tudi Jože Malovrh je naš naročnik. Glas prejema že od prvih številk naprej.

»Vedno smo bili bolj navezani na gorenjsko kot na ljubljansko stran. Šele cesta, ki so jo potegnili od Polhovega Grada sem, nas je privabila tudi proti Ljubljani. Včasih pa smo v trgovino hodili v Poljane, dekleta so šla služiti v okolico Škofje Loke ali Kranja. Skratka, vse opravke smo imeli na oni strani. Sedaj pa nas z Gorenjsko povezuje še časopis.«

Zatem pove, da v vasi ni trgovine in morajo po vse v Lučine, do katerih je več kot pol ure hoda, nimajo telefona in ne gostilne. Čeprav se je veliko izboljšalo in se laže živi, mladih v teh krajih skoraj ni. Komaj odrastejo šolskim klopem, odidejo za kruhom v Ljubljano ali Škofjo Loko, le redki v srednjo šolo. Kljub napredku in cesti in zaslужku vas doživlja usodo večine hribovskih naselij. Pred 15 leti je imela 25 hiš, danes jih je 20, čez deset let jih bo še manj. Nove v tem kraju nismo videli.

Besedilo: L. Bogataj
Slike: F. Perdan

Na Zajfovš je hiša prazna. Lastniki so jo preuredili v vikend.

Jože Pustovrh z ženo in sinom Janezom, ki se je že odločil, da bo ostal na kmetiji.

Delavska univerza Tomo Brejc v Kranju

Zavod za vzgojo

in izobraževanje odraslih

želi slušateljem, sodelavcem, delovnim in drugim organizacijam srečno in uspešno novo leto

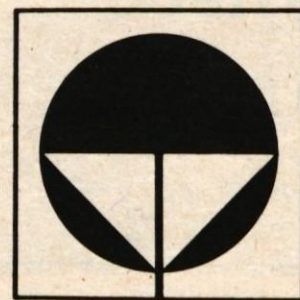
Komunalno
gradbeno
podjetje Bled

TOZD Komunalna
TOZD Gradnje in
delovna skupnost skupne službe

Opravlja komunalne storitve; preskrba z vodo, odvoz smeti in odpadkov, kanalizacija, oprema in urejanje mestnih zemljišč, vodoinštalaterstvo in toplovodne napeljave. Opravlja vsa dela na nizkih in visokih gradnjah, slikarskopleskarska dela, polagamo zidne tapete in plastične pode, keramična dela. Iz lastne gramoznice dobavlja vse vrste gramoznega materiala in peska. Izdelujemo vse vrste plastičnih ometov.

Priporočamo se z našimi storitvami.

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno novo leto

murha
LESCE

V nastopajočem 1975. letu želimo vsem delovnim ljudem obilo uspehov in osebne sreče

TRIGLAV KONFEKCIJA KRANJ

Vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem želimo srečno in uspešno novo leto 1975

vezenine bled

TOVARNA ČIPK,
VEZENIN IN KONFEKCIJE BLED

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno in uspehov polno novo leto 1975

KINEMATOGRAFSKO PODJETJE Jesenice

s svojimi obrati:

Radio, Plavž, Kranjska gora, Dovje-Mojstrana, Javornik

vsem obiskovalcem in poslovnim prijateljem želi srečno in uspešno novo leto 1975

STANOVANJSKO PODJETJE Jesenice

Delovnim ljudem, članom hišnih svetov in stanovalcem na področju občine Jesenice želimo srečno in uspešno novo leto 1975 ter sodelovanje pri upravljanju stanovanjskih hiš

Splošno mizarstvo Radovljica, Ljubljanska 13

Izdelujemo opremo za stanovanja, hotele in bolnice, za cenjena naročila se priporočamo

Obenem želimo vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem obilo uspeha v letu 1975

Kmetijska zadruga BLED

ima stalno na zalogi reprodukcijski material za kmetijstvo

in gradbeni material

- opečne izdelke bomo imeli tudi v zimskem času
- sprejemamo tudi naročila za prihodnjo sezono
- zagotovite si pravočasno gradbeni material

se priporoča KZ Bled tel. 77-425 in želi srečno novo leto

TAPETNIŠTVO Radovljica

želi vsem delovnim ljudem srečno in uspešno novo leto 1975

- dobavlja in montira uvožene švicarske karnise, izdeluje in dobavlja zavese po individualnih naročilih;
- oblaža tla s tapisomi in PVC-oblogami;
- sprejema naročila za vsa ostala tapetniška dela;
- lastne zaloge materialov.

Za cenjena naročila se priporočamo.

Skupščina občine Kamnik

in družbenopolitične organizacije:

Občinska konferenca SZDL
Občinska konferenca ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZMS
Zveza združenj borcev NOV
Zveza rezervnih vojaških starešin

želiyo vsem občanom srečno in uspešno novo leto 1975

Mnogo sreče, zadovoljstva in delovnih uspehov v novem letu želimo vsem, posebno pa svojim potrošnikom in poslovnim sodelavcem.

Veletrgovina

ŽIVILA

Kranj
TOZD

- Veleprodaja
 - Maloprodaja
 - Slaščičarna-Kavarna
- samoupravna delovna skupnost skupnih služb

Zahvaljujemo se za sodelovanje v preteklem letu in se še vnaprej priporočamo.

SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

**Vsem delovnim ljudem,
poslovnim prijateljem in
odjemalcem želi srečno in
uspeha polno novo leto**

Iskra KRANJ

industrija za telekomunikacije,
elektroniko, elektromehaniko Kranj
v združenem podjetju

proizvaja telefonske in elektronske centrale, telefone,
števence, stikala, merilne naprave, električno ročno orodje.

Vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno novo leto 1975 in še veliko delovnih uspehov.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

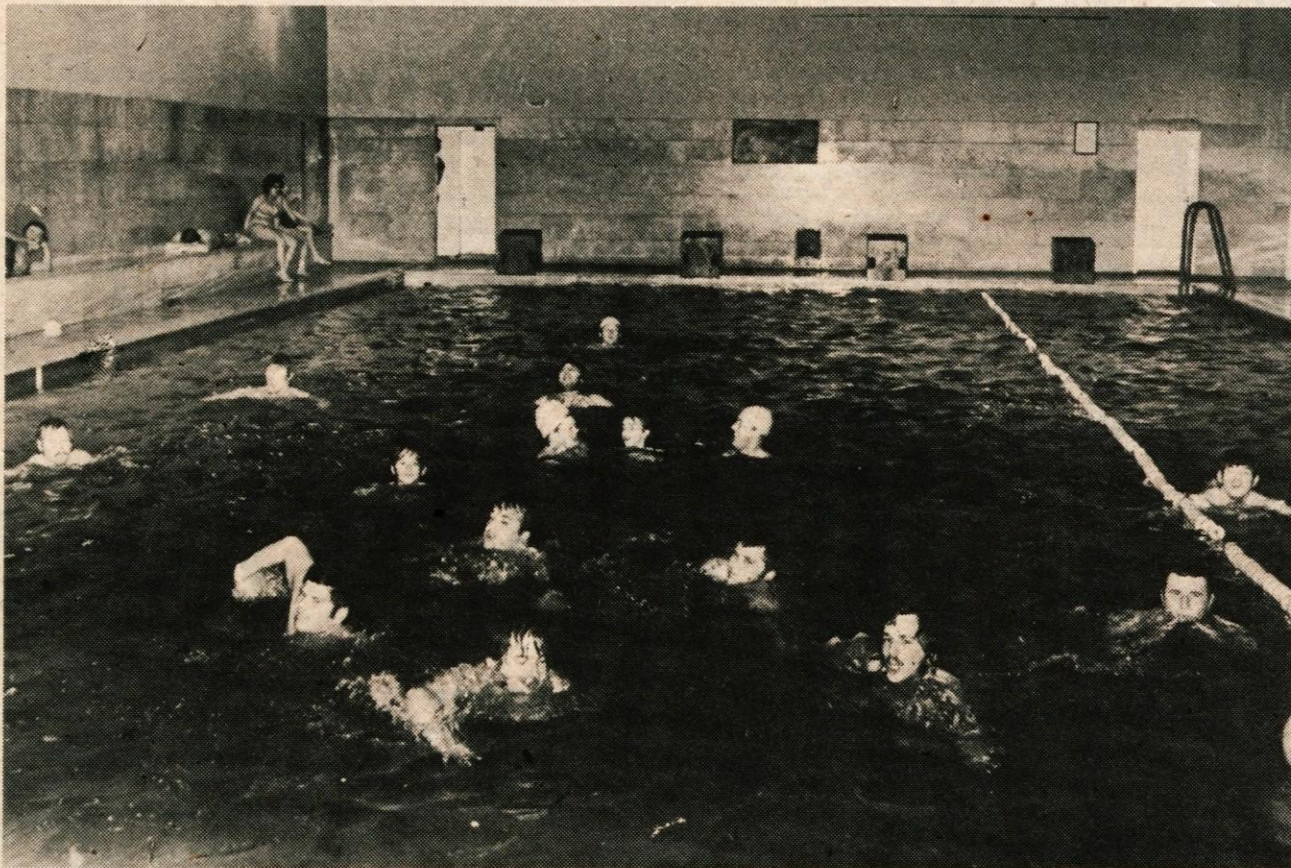
sava

JESENICE
NA GORENJSKEM

opravlja visoke, nizke, industrijske, športne in turistične gradnje. Interesenti za vse vrste gradenj se lahko informirajo pri podjetju, ki jim kvalitetno in po zmernih cenah zagotavlja uresničitev gradnje od idejnega projekta do konca gradnje.

Vsem delovnim ljudem želimo srečno in uspehov polno novo leto 1975

Zimski bazeni na Gorenjskem

Ste vedeli, da se da pozimi na Gorenjskem plavati kar v desetih zimskih kopališčih? Res je sicer, da je le eno zimsko kopališče, in to v Kranju, namenjeno prav vsakomur, ki si želi rekreacije v mokrem elementu, in ta bazen je tudi največji, vsi ostali bazeni pa so hotelski in namenjeni predvsem hotelskim gostom. S tem pa še ni rečeno, da zunanje kopalce odklanjajo. Sploh ne. V nekaterih hotelih se zavedajo, da je bazen le malo izkoriščen in so zato na stežaj odprli vrata zunanjim kopalcem, drugod so spet malo bolj zadržani pri sprejemanju nehotelskih gostov, ampak kot že rečeno, doslej zunanji še nikjer niso popolnoma zaklenili vrat. Vsem hotelom je namreč mnogo do tega, da se njihovi gostje povsod tudi v bazenu počutijo kar najbolje, zunanji gostje pa, tudi to se včasih dogaja, hotelske goste motijo.

Naj bo tako ali tako, če vas mika zimsko plavanje, možnosti so. Še več. Skoraj po vseh kopališčih je zraven tudi savna in pa ročna masaža, v nekaterih hotelih so tudi telovadno orodje in razne »mučilne« naprave, s katerimi se lahko resnično pregibljet.

V zadnjih dneh decembra smo vse te bazene na Gorenjskem obiskali, in sicer v spremstvu višjega sanitarnega tehnika Andreja Slatnarja z Zavoda za zdravstveno varstvo. Vsa kopališča tako zimsko kot letna so namreč kraj, kjer se zbirajo tako zdravi kot manj zdravi ljudje, možnost okužb z različnimi boleznimi pa je seveda na takih krajih večja kot kje drugje. Zato so kopališča pod stalnim nadzorstvom sanitarnih služb, ki preverjajo, ali kopalna voda ustreza standardom, ki jih je predpisal republiški zavod za zdravstveno varstvo, in seveda če so prostori kopališča tako vzdrževani, da ustrezajo higienskim predpisom. Zimska kopališča imajo glede tega pred letnimi določeno prednost, saj se dajo zaprti prostori tako vzdrževati, da se bliskajo od čistoče, kar je pri letnih skoraj nemogoče.

»Samo klor v vodi še zdaleč ni dovolj,« pravi Andrej Slatnar. »Že pri kloriranju vode ga lahko vzdrževalec bazena polomi, saj koncentracija klora v vodi niha, zato jo je treba pogosto meriti.«

Redno pa se bazenska voda pregleduje tudi bakteriološko: voda je neoporečna, če pri pregledu v laboratoriju ugotovijo manj kot 10.000 klic v mililitru vode. »Že pri letnih bazenih ugotavljamo, kako je bazenska voda predvsem odvisna od usposobljenosti vzdrževalca, in to skoraj v celoti, le deset odstotkov bi pripisali lahko čistilnim napravam.« Če boste torej plavali v bazenu, katerega voda je bolj motna kot bistra, potem vedite, da vzdrževalec nima najbolj srečne roke, čeprav to še zdaleč ne pomeni, da voda ni primerna za kopanje. Bistrost vode pa je seveda težko določiti brez poprejšnje primerjave. Le, če poznate prav vse bazene, boste lahko izbrali najbistrejše bazensko vodo, sicer pa ne. Za boljšo primerjavo povejmo, da med letnimi bazeni glede tega vodi radovljjski, od zaprtih kopališč pa je ni čez vodo v bazenu hotela Toplice. Vendar pa je ta voda brez vsakih dodatkov kemikalij, niti klora nima, ker je pač termalna voda in mora biti naravna.

Zimska kopališča morajo biti primerno ogrevana, to se razume, voda pa prijetno topla. Kaj je toplo, pa vsak med nami razume čisto po svoje. Po predpisih naj bi se toplota vode v zimskih bazenih gibala tam okoli 27 stopinj Celzija, kar je preveč, so že skoraj termalna kopališča, hladnejša voda pa ni primerna. S toploto vode imajo ponekod kar precej težav, ker nekateri kopalci ne prenesejo vode hladnejše od 30 stopinj, drugim je spet v taki vodi odločno prevroče. Vsem je težko ustreči, rešitev bi bila le posamična kad za vsakega kopalca z vodo po želji. Tako kopel pa imamo doma.

Pri nekaterih zimskih kopališčih imajo nerazumljive tehnične pomanjkljivosti. Ponekod so preprosto pozabili na prehodne bazene, v katere stopi kopalca in si obvezno zmoči noge v klorirani vodi. Ponekod so jih na zahtevo sanitarne inšpekcije dozidali, le lepo in prijetno kopališče hotela Transturnist v Škofji Loki ga še nima.

Sicer pa pogledimo po vrsti, kakšni so zimski bazeni po Gorenjskem in kakšne pripombe je po strokovni plati imel sanitarni inšpektor.

KRANJSKA GORA

V zgornjem koncu savske doline so kar trije pokriti bazeni, in sicer v lepih novih hotelih Larix, Lek in Kompas. Vsi trije bazeni so namenjeni predvsem hotelskim gostom, manj zunanjim. V zimski sezoni, ki se bo začela konec decembra, pa bodo verjetno obisk zunanjih gostov zaradi večjega števila hotelskih bolj ali manj docela izključili. To velja predvsem za bazena v hotelu Kompas in Larix. Bistvenih pomanjkljivosti tako tehničnih kot higienskih ti bazeni nimajo, da pa so v predsezoni zelo zelo malo izkoriščeni, pa seveda ni stvar sanitarnega pregleda.

BLAD

V hotelu Golf ponujajo svojemu kot tudi zunanjemu gostu dokaj raznovrstno rekreacijo. Velik prostor, v katerem je bazen, so izkoristili še za postavitev nekaj razgibaških naprav, na voljo pa je seveda še savna in pa masaža. Za vodo pravijo, da je termalna, s stalno temperaturo 17 stopinj, ki pa jo seveda ogrevajo. Bazen bi bil sicer lepši, če ne bi bil grajen iz plastike, vendar pa je to zgolj stvar okusa, drugih pomanjkljivosti pa ni.

Kako se da urediti staro kopališče v prav tako funkcionalno in sodobno, je lahko za primer kopališče v hotelu Toplice. Skozi kristalno čisto termalno vodo, ki ima le 22 stopinj stalne temperature in je ne ogrevajo, se svetlika modrikasto mozaično dno. Zunanji gostov ne odklanjajo, morajo pa seveda tako kot druge plačati po 20 din za kopanje. Že prej je bilo omenjeno, da je voda v tem bazenu naravna brez dodatkov kemikalij in to so pravzaprav terme. Vzorno so vzdrževani tudi ostali prostori, namenjeni obiskovalcem kopališča kot so masaža, savna, mala telovadnica s pestro izbiro telovadnega orodja in pa prostor za sončenje z umetnim soncem — solarij; skratka, res kompletna rekreacija v sijajnem okolju. Vendar pa za naključne obiskovalce, osebje hotela ali na primer za sanitarce nimajo ne v tem kopališču niti v nobenem drugem posebna obuvala, s katerimi se preprečuje vnos zunanje umazanije v čiste prostore.

POKLJUKA

Na najvišjem mestu se lahko pozimi okopljete, če se zapeljete na zasneženo Pokljuko v obnovljeni Šport hotel. Kopališče je odprto vsem. Razgleda na zasneženo Pokljuko ni, ker so graditelji vstavili debela motna okna, medtem ko so pri vseh ostalih kopališčih graditelji vstavljali velike prozorne steklene stene. Škoda. Inšpektorju se je temperatura v kopališču zdela malo prenizka, le 23 stopinj, voda je bila 25 stopinj, dovolj klorirana. Pripomb glede čistoče ni bilo, morda le glede sušilnih naprav, saj ročni fen ne ustreza. Kopalno obleko in ostalo, kar je potrebno pri kopanju, si lahko kopalca tako tu kot tudi v vseh ostalih kopališčih, izposodi.

RADOVLJICA

Kopališče v hotelu Grajski dvor je dobro vzdrževano, prijetno, zato je verjetno tudi dobro obiskano. Odprto je tudi za zunanje goste. Imajo tudi savno in dvakrat na teden masažo. Le dodatni prostori so morda malce utesnjeni, ker pa je bazen namenjen predvsem hotelskim gostom, to seveda ne more biti pomanjkljivost. Spodrseljavev pri čistoči ni, povsod je čutiti prisotnost izkušenega kopališkega mojstra.

KRANJ

Kopališče v hotelu Creina je bilo ob našem ogledu ravno zaprto, zato o njem kdaj drugič, morda le to, da je bazen manjših dimenzij.

Edini zimski bazen na Gorenjskem je v Savskem logu in je, kot smo že rekli, namenjen vsem za šport in rekreacijo. Oprema predvsem garderobe se z novjšimi hotelskimi gradnjami ne da primerjati, a je kopališče dokaj dobro vzdrževano. Le ob obisku inšpektorja ni bilo vode v pretočnem bazenu, ki ga marsikdo lahko kar v čevljih preskoči. Voda je bila primerno klorirana in topla. Bazen olimpijskih mer ima keramično oblogo.

ŠKOFJA LOKA

Hotel Transturnist ima prijetno pokrito kopališče. Na žalost so pozabili na prehodne bazenčke, tako da marsikdo skoči do druge garderobe kar v čevljih. Tako križanje čistih in nečistih poti ni po sanitarnih predpisih. Voda v bazenu je bila zelo topla, kar 30 stopinj je imela, zrak pa 31. Zelo je obiskana tudi savna. Voda v bazenu je bila primerno klorirana. Prostori, ki sodijo h kopališču, so primerno veliki. L. Mencinger

ZARJA

JESENICE

s temeljnimi organizacijami:

TOZD Delikatesa
TOZD Manufaktura
TOZD Industrija — obrt
TOZD Skupne službe

usem kupcem
in poslovnim prijateljem
želimo
srečno in uspešno novo leto 1975

Žito Ljubljana DE Vesna Kamnik

s poslovalnicami:

Slaščičarna, Titov trg 11, Kidričeva 34
Slaščičarna in bife št. 35, za banko
Pekarna, Kidričeva 8
Bife Bachus bar, Titov trg 18

želi vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno novo leto 1975

Gostinsko podjetje **Planinka Kamnik**

Cenjenim gostom in ostalim želimo srečno novo leto 1975.

Ko pridete v Kamnik, obiščite našo Restavracijo, hotel in kavarno Veroniko — solidno vas bomo postregli.

Meso Kamnik

Želimo vsem občanom in poslovnim prijateljem srečno in uspeha polno novo leto 1975

Nudimo vse vrste mesnih izdelkov in sveže meso po konkurenčnih cenah ter se priporočamo

KOVINSKO IN STROJNO
PODJETJE

Projektiranje, izdelava in montaža čistilnih, vodovodnih, ogrevalnih, prezračevalnih, strelvodnih naprav, kovinskih konstrukcij in opreme.

Oskrba področja skupnega vodovoda »izviri pod Krvavcem—Vodice—Mengeš« in območja »Krvavec« s pitno vodo

Delovni kolektiv želi prebivalcem in poslovnim prijateljem srečno in uspešno novo leto 1975

Zavod za gojitev divjadi

Kozorog Kamnik

želi vsem občanom srečno in uspeha polno novo leto 1975

TITAN KAMNIK

proizvaja: tovarna kovinskih izdelkov in livarna Kamnik

- fitinge
- ključavnice navadne in cilindrične
- ulitke iz temprane litine za avtomobilsko, elektro in strojno industrijo

Cenjenim potrošnikom priporočamo naše izdelke in jim želimo srečno in uspešno novo leto 1975

TOVARNA USNJA KAMNIK

s svojimi:

TOZD USNJARNA
TOZD KONFEKCIJA
TOZD INDUSTRIJA PLASTIČNE OBUTVE IN GALANTERIJE

proizvaja in nudi:

- oblačilni in obutveni velur, bokse, nappe, tapetniško usnje, podloge in vse vrste ceplencev
- vse vrste usnjene konfekcije iz svinjskega velurja in pelz velurja
- vse vrste plastične obutve.

Svoje proizvode priporoča cenjenim odjemalcem in jih prodaja tudi v svoji prodajalni v Kamniku, Kidričeva 15.

želi srečno novo leto 1975

ODEJA Škofja Loka

Izdelujemo:

prešite odeje
posteljna pregrinjala
prešite posteljne nadvložke
spalne vrečke in vzglavne blazine

Kvalitetno in sodobno za vsak okus

Vsem delovnim ljudem, našim potrošnikom in poslovnim prijateljem želimo srečno in obilo uspehov pri nadaljnjem delu v novem letu 1975

Žito Ljubljana

TOZD Triglav Lesce

TOZD Gorenjka
— tovarna čokolade Lesce

TOZD Pekarna Kranj

S
R
E
Č
N
O

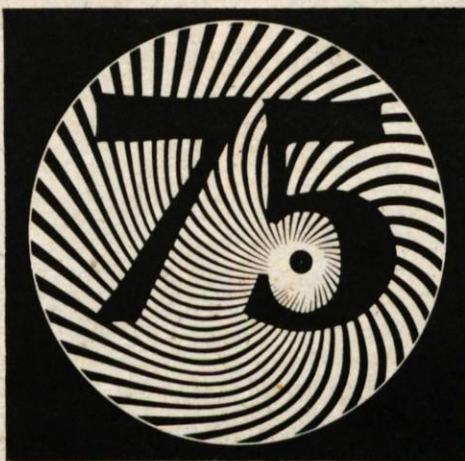
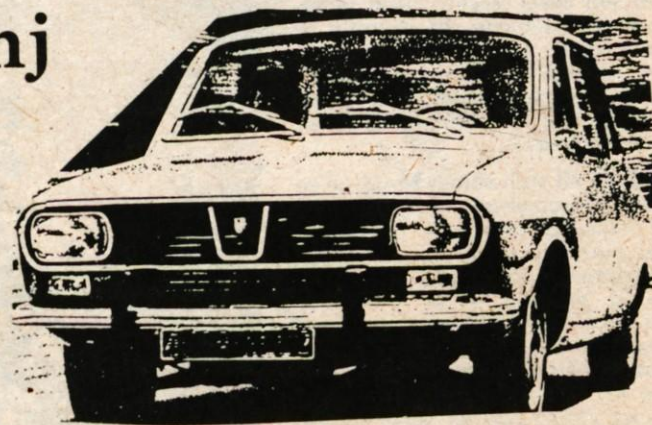
1975

Želimo vsem prebivalcem Gorenjske srečno in uspehov polno novo leto in se priporočamo s svojimi izdelki

Vsem članom in lastnikom motornih vozil
želi

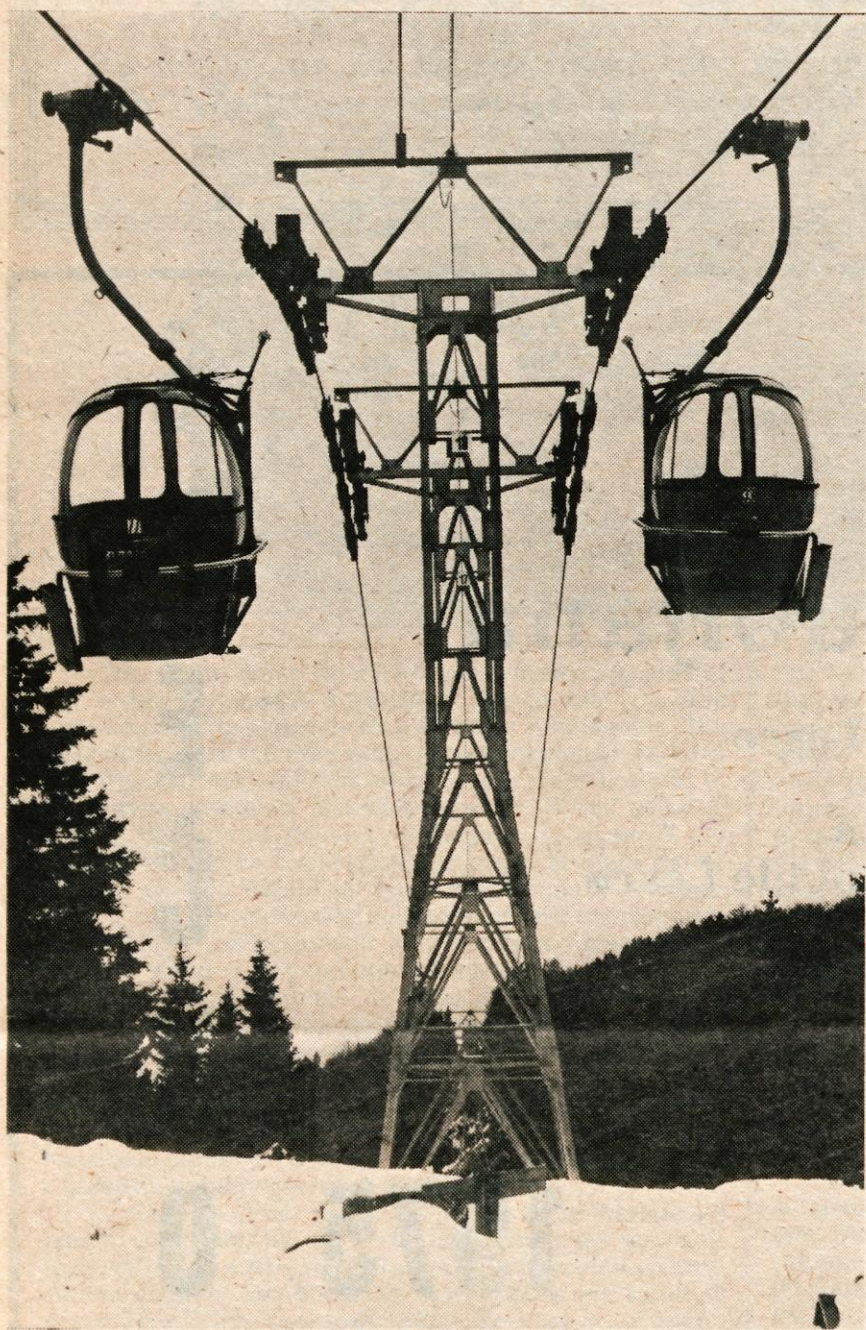
Avto-moto društvo Kranj

*Srečno in varno vožnjo
v letu 1975*

Zima že, zima! Kaj pa sneg?

Vsem smučarskim
središčem na Gorenjskem
želimo v novem letu
čimveč snega

Nova gondolska žičnica na Krvavcu redno obratuje

Zadnjič me je nekdo vprašal: »Ali veš, zakaj je Napoleon črnega konja jahal?« ...? ... »Zato, ker belega ni,« je škodoželjno znil. »No pa mi ti povej, kdaj je bilo na Gorenjskem zadnjikrat veliko snega?« ga dreznem nazaj. Pomagal si je s prsti in zavijanjem oči, še bolj pa jih je zavil, ko mu rečem: »Letos že ne.« Ja tele zime so pa res že nekaj časa take, da se lahko zgodi, da bo zimsko turistično sezono »feršlog«.

Toda stvar je resna. Sneg bi bil zares zelo dobrodošel. Čeprav imamo trenutno pri nas vsa smučarska središča domala nedograjena, je bilo v zadnjem času vseeno vanje vložena precej denarja. In posojila je treba vračati. Če pa se žičnice ne vrtijo, so tudi hoteli precej prazni. Skratka, dober izkupiček zimske turistične sezone je v veliki meri povezan s snežno odejo.

Po dveh ali treh slabih zimah so se letos na Gorenjskem nadejali boljše in se temeljito pripravili. Urejali so proge, marsikje poskrbeli za okrepčila, pripravili smučarske pakete in treba je priznati — ne pretirano navili cene. Pravzaprav cene na smučarskih žičnicah ne bodo višje od lanskih. Upajmo, da nam čez kak mesec ali dva ne bo treba tarnati: Zima že, zima! Kaj pa sneg? Upajmo, da ga bo še dovolj. Prav zato smo skušali pripraviti skromen pregled, po čem bo smučanje v prihodnjih tednih, po čem so paketi in kaj je še novega.

KRANJSKA GORA

Letos je dobila nov moderen hotel in dva počitniška doma. V informatorju Gorenjske turistične zveze piše, da je največje zimsko smučar-

imajo posamezniki in skupine, ki kupijo več vozovnic ali točkovnih kart 12 do 20 odstotkov popusta.

KRVAVEC

Sedemdnevni smučarski paket v hotelu Creina stane 1127 dinarjev. Vanj je vključenih 7 polovičnih penzionov, kosilo na Krvavcu, neomejena uporaba žičnic, prevoz od hotela do Zanjivc, taksa, zavarovanje in kopanje v zimskem bazenu v hotelu.

Dnevna karta za smuko na Krvavcu (tudi za gondolo) je 70 din, brez gondole pa 50. Za skupine nad 15 smučarjev je dnevna karta (ne sobota in nedelja) 40 din, ob sobotah in nedeljah 50. Tako imenovana pol-dnevna karta od 12. ure naprej je 40 din, brez gondole pa 35. Za kvalificirane učitelje, vaditelje in trenerje smučanja ter otroke od štirih do desetih let je dnevna karta 50 din, vendar ne velja za soboto in nedeljo. Tedenska vozovnica (s sliko) za vse žičnice in dve vožnji na gondoli je 250 din, sezonska do srede aprila pa 1500 din. Povratna vozovnica na Krvavec stane 20 din, za otroke 10 in za člane skupine 15 din. In točke? Dvosedežnica Krvavec sedem točk, dvosedežnica Tiha dolina pet točk, sedežnica Gospinca šest točk, obe vlečnici Njivice pet točk, vlečnica Luža tri točke in vlečnica Podgradišče dve točki.

V domu na Krvavcu ali v brunarici stane sedemdnevni paket od 796 do 1076 dinarjev.

JEZERSKO

Za Jezersko bi lahko rekli, da ta smučarski center šele nastaja. Ima pa letos moderen hotel, avtomatsko kegljišče in vlečnico. Sedemdnevni smučarski paket v novem delu hotela stane 1118 din, v starem pa 1040 din. V depandansi je paket, v kateri je vključen penzion, taksa in neomejeno število voženj na vlečnici, 935 din. Za enoposteljno sobo je treba doplačati 20 din.

VOGL

Za gondolsko žičnico stane povratna karta 25 din, za otroke od 4 do 10 let 15 din, za člane skupine nad 15 oseb pa 23 dinarjev. Sedežnica Orlove glave šest točk, Šija šest točk, vlečnica Štoreč dve točki, Križ štiri točke, Konta tri točke, Kratki plaz štiri točke.

V Transturistovih hotelih znaša sedemdnevni paket v sobah brez prhe 875, v sobah s prho pa 945 din. V dve- ali triposteljnih sobah v hotelu Kompas Stane Žagar je sedemdnevni paket od 910 do 945 din. Poleg penziona je v paket vključena neomejena uporaba žičnic na Voglu (in gondolska žičnica) in avtobus do gondolske žičnice in nazaj do hotela.

Transturist pa v svojih hotelih nudi še poseben paket Savica za tri

dni. Stane od 120 do 155 dinarjev na dan.

Turistburo Bohinj ima na voljo okrog 200 ležišč v zasebnih turističnih sobah. Sedemdnevni paket z zajtrkom stane 45 do 60 din na dan. Sedemdnevna smučarska karta za vse žičnice in prevoz z avtobusom pa 250 din. Pri tridnevnem paketu v zasebni turistični sobi pa je prenočišče z zajtrkom od 45 do 60 din, kosilo in večerja v enem od Transturistovih hotelov pa 60 dinarjev.

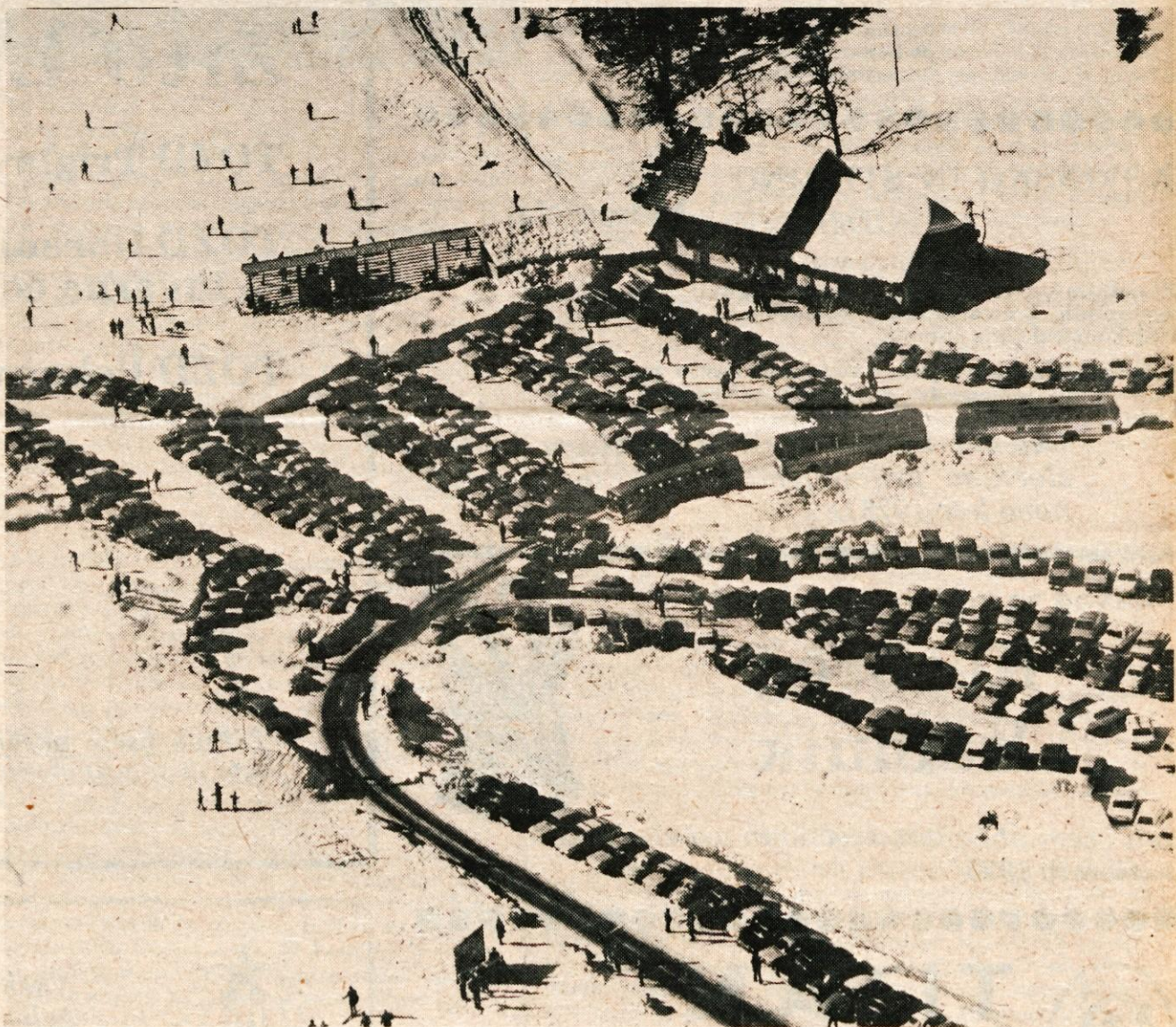
ZATRNIK

Dnevna karta med tednom je 40 din, ob sobotah in nedeljah pa 55. Sedežnica Berjanca šest točk, vlečnica Hotunjski vrh tri točke, vlečnica Zatrnik dve točki, Plana I dve točki in Plana II ena točka.

Z Bleda vozi (kadar naprave obratujejo) vsak dan ski-bus. Na Zatrniku pa ima Viator restavracijo, kjer je moč dobiti tudi enolončnico. Sedemdnevni paketi v različnih blejskih hotelih stanejo od 986 do 1476 dinarjev. V paket je vključena vožnja z avtobusom z Bleda na Zatrnik in neomejeno število voženj na žičnicah.

STARI VRH

Vožnja na sedežnici na Starem vrhu znaša pet točk, vlečnica pa tri točke. Tridnevni smučarski paket stane 150 dinarjev na dan. V paket je vključen penzion v hotelu Trans-

Upajmo, da bo to zimo na Zatrniku tudi tako živahno

turist v Škofji Loki, kopanje v zimskem bazenu, neomejeno število voženj na žičnicah na Starem vrhu in avtobusni prevoz od hotela do Starega vrha in nazaj.

Sicer pa veljajo za vse žičnice podjetja Transturist (to so Vogel, Pokljuka, Ribčev laz in Stari vrh) naslednje cene: poldnevna karta 40 din, dnevna karta 60, tedenska 250 in letna s sliko 1000 dinarjev. (Na Pokljuki in v Ribčevem laz stane vožnja dve točki).

ZELENICA

Hotel Kompas na Ljubelju je določil naslednje cene za pakete. Sedemdnevni paket stane 990 din, desetdnevni 1410 in štirinajstnevni 1980 dinarjev. Vendar cene veljajo samo za dvo- in triposteljne sobe. V te cene so vključene vse storitve in neomejeno število voženj na žičnicah.

Ob zbiranju teh podatkov pravo smučanje ni bilo mogoče nikjer. Najbolj vneti so se lahko poskusili in malo naužili pičlega snega le na Krvavcu, Pokljuki, Voglu in Jezerskem. Sicer pa kot rečeno vsa smučarska središča (in seveda smučarji) težko čakajo na snežno odejo.

Pripravil: A. Zalar
Slike: F. Perdan

Skupščina občine Trzin
Občinska konferenca SZDL Trzin
Občinski sindikalni svet Trzin
Občinska konferenca ZKS Trzin
ZB NOV Trzin
Občinska konferenca ZSMS Trzin
Zveza vojaških vojnih starešin

*Vsem delovnim kolektivom in občanom
želimo srečno in uspešno novo leto 1975*

*Vsem cenjenim potrošnikom in občanom
Gorenjske želi srečno in uspešno novo
leto 1975*

Mercator, TOZD Preskrba Trzin

*Zvestim potrošnikom Mercatorja se
za zaupanje in naklonjenost zahva-
ljujemo, obenem pa se priporočamo
tudi v prihodnje.*

lip

bled

**Delovni kolektiv LIP,
lesna industrija Bled**

*želi vsem delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno
uspeha polno novo leto in se priporoča s svojimi izdelki*

**Gostilna
»Pri mostu«
Arvaj Tone, Kranj
Kajuhova št. 2**

*želi cenjenim go-
stom srečno novo
leto in se priporoča*

**Juvan Franc
slikopleskarstvo
Kranj, Štirnova 21**

*Cenjenim strankam se zahva-
ljujem za zaupanje in želim
srečno novo leto 1975*

**Berčič —
Cetinski
Krnarstvo
Kranj, Maistrov trg 2**

*želi cenjenim stran-
kam srečno in za-
dovoljno leto 1975*

**Slaščičarna
na Planini
Kranj —
čez kokrški most,**

*želi cenjenim go-
stom srečno in
uspešno novo leto
1975 in se priporoča*

**Štular Anton
Vodovodna
inštalacija
Kranj, Cesta talcev 2**

*želi cenjenim stran-
kam srečno novo
leto 1975 in se pri-
poroča*

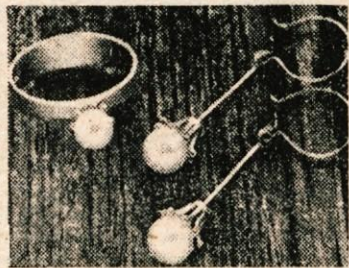
**Robnik Franc,
urar
Kranj,
Tavčarjeva 7**

*Cenjenim strankam se za-
hvaljujem za zaupanje in
želim srečno novo leto 1975.*

**Zlatarska
delavnica
Levičnik Živko,
Kranj**

Maistrov trg 9
(nasproti Delikatese)

*želi cenjenim stran-
kam srečno novo
leto in se priporoča*

**Krajevna
organizacija
SZDL Šenčur**

*želi vsem prebi-
valcem Šenčurja in
Srednje vasi mno-
go delovnih uspe-
hov in osebne sre-
če ter zadovolj-
stva v letu 1975.*

**Gostilna Blažun
Grašič Franc, Kranj
Cesta talcev 7**

*želi vsem cenjenim gostom in delovnim
ljudem srečno novo leto 1975 ter veselo
silvestrovanje.*

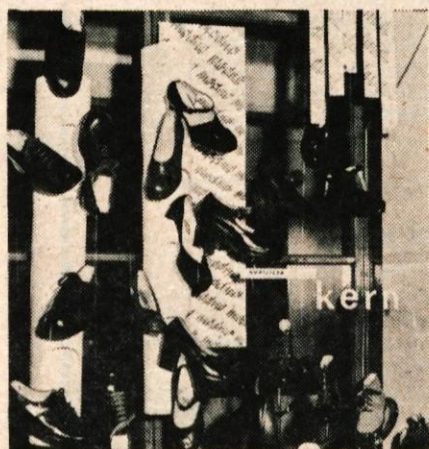
*Zahvaljuje se za dosednji obisk in se priporoča še
v bodoče.*

*Srečno in veselo ter
uspeha polno novo
leto 1975 želi vsem
članom in ljubite-
ljem tega športa*

**Balinarsko društvo
Vodovodni stolp**

**Kern Stanko
modno čevljarstvo, Kranj
Delavnica Partizanska 5**

*želi cenjenim strankam in občanom Gorenjske srečno novo leto
1975 in se priporoča s kvalitetno izdelavo vsakovrstne obutve.*

Prodajalna Kranj, Titov trg 12 (nasproti cerkve)

**Kmetič Marija
gostilna, Kranj,
Maistrov trg 4**

*želi cenjenim gostom in abo-
nentom srečno 1975. leto.*

*Zahvaljuje se za obisk v
preteklem letu in se še na-
dalje priporoča.*

Srečno in uspešno 1975

**Ljubljanska
banka**

Profesor Ivan Kolar

Kdo od starejših Kranjčanov, posebno dijakov kranjske gimnazije, se ne spominja markantne osebnosti profesorja Ivana Kolarja?

Pred dnevi, ko smo spremljali tega čudovitega človeka na poslednji poti in ga izročili zemlji ljubljanskih Žal, nam je znova ves živ stopil pred oči: vehementen, nekompromisarski, glasen in srčnodober človek. Goreč Slovenec, ponosen Jugoslovčan, že iz časov izpred prve svetovne vojne revolucionaren preporodovec — vseskozi pa vdan častilec slovenske literature in slovenskega jezika. Posebno Prešeren in Levstik sta mu bila nenehno v srcu. In tožni Korotan, ki mu je zadajal bolečine do zadnje ure...

V letih med obema vojnama, kot kranjski gimnazisti profesor, je bil Kolar posebej pojem nacionalne zavesti, pripravljenosti za aktivno sodelovanje v vseh naprednih društvih. V prvi vrsti pa prijatelj, ne le učitelj, svojih številnih dijakov. Vzgojitelj igraje, ne z nasiljem. S prijazno besedo, ne s palico je vzgajal svoje učence k ljubezni do slovenščine in do domovine.

Ko je tudi nekaj let poučeval v stari kranjski tekstilni šoli, sem ga ob priložnosti začuden povprašal, zakaj se tako izogiblje slovnici in pravopisnim pravilom, govori pa tako obširno o literaturi in njenih velmožeh. Pa me je poučil (in še koga, ki suhoparno poučuje ta predmet na strokovnih šolah): »Jaz želim to bodočo tehniško inteligenco navdušiti za slovensko knjigo; le to in nič več! To pa bo že nekaj, če bodo tehniki in inženirji cenili in radi imeli slovensko knjigo.«

Radoznali popotnik, duhovit kozar, publicist — zvest spremljevalec vsega slovenskega, vedno na okoli in sredi boja: najprej kot koroški borec, v času okupacije preganjan, zaprt in interniran aktivist NOB. Vedno v gibanju, skoro brez počitka.

No, zdaj pa je legel plemeniti človek v globoko črno jamo — obdan od srebrne zime... Ko bo vigred, takrat pa mu bodo gotovo vzcvetele iz njegovega dobrega srca rdeče rože.

Takrat, moj zlati dolgoletni učitelj, zdaj na jesen življenja pa tudi moj srčni in razumevajoči prijatelj, pridem spet h grobu, da se kaj pogovoriva, kot nekoč...

Kako je s kulturnim življenjem v Tvojem in mojem Kranju... Kako potujemo po Prešernovih stopnjah... Po Koroškem, po Dolenjski.

No, to bo tedaj, ko pomlad spet prišla bo... Dotlej pa se odpočij pod rahlo snežno odejo. V tišini in miru, ki Ti v življenju nista bila dana... Č. Z.

televizija

4. JANUARJA

10.00 TV v šoli (Bg), 16.25 Košarka Bosna: Zadar — prenos (Sa), 18.00 Obzorik, 18.25 Pellerinova hči — barvni film, 19.15 Barvna risanka, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar, 20.00 Burleska Charlesa Chaplina, 20.30 Smučate s Karlom Schranzem, 20.40 TV magazin — oddaja TV Zagreb, 21.30 Pek iz Valorgue — francoski film, 23.15 TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec

18.00 Kronika, 18.15 Mladinska oddaja (Zg), 19.30 TV dnevnik (Sa/Zg II), 20.00 Človek vzpon — serijski film (Zg II), 21.00 24 ur, 21.15 Glasbena oddaja (Bg II), 21.45 Sedem dni (Bg), 22.05 Mračni Jude — TV nadaljevanka (Zg II), 22.50 Makedonija v NOB (Bg II)

PEK IZ VALORGUE — francoski film; režiser Henry Verneulle, v gl. vlogi Fernandel;

V mestecu Valorgue je veliko slavje: na regionalni kolesarski dirki je zmagal sin mestnega peka Justin. Po tej zmagi gre Justin k vojakom in v Valorgue ljudje mirno živijo, dokler se nekega dne ne vrne v mestoce Justinovo dekle z otrokom v naročju. Pek Felicien (Fernandel) noče otroka priznati za svojega vnuka in zaradi tega doživlja različne neprijetnosti. Film ni velika umetnina, zanimiv je predvsem po dobro zadetem vzdušju provansalskega podeželja in po orisu posameznih likov.

5. JANUARJA

9.25 Poročila, 9.30 Svet v vojni — serijski dok. film, 10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Življenje v gibanju — barvna filma (Lj), 11.15 Kmetijska oddaja (Bg), 12.00 Poročila, Nedeljsko popoldne: Pisani svet — otroška oddaja, Igre brez meja, Za konec tedna, 16.30 Poročila (Lj), 16.40 Košarka Bosna: Zadar — prenos (Zg), v odmoru Smučate s Karlom Schranzem, 18.15 Vidocq — serijski barvni film, 19.10 Barvna risanka, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj), 20.05 Odpisani — TV nadaljevanka (Bg), 21.05 Dokumentarna oddaja (Lj), 21.35 Športni pregled (Sa), 22.10 TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec

19.30 TV dnevnik (Bg), 20.00 Zabavno glasbena oddaja (Zg II), 21.00 24 ur, 21.15 Celovečerni film (Bg II)

6. JANUARJA

10.00 TV v šoli (Bg), 16.15 Smučarski skoki — barvni posnetek iz Bishoshofna, 17.35 E. Majaron: V znamenju dvojčkov, 17.55 Obzorik, 18.10 Na sedmi stazi, 18.45 Nega bolnika na domu, 19.05 Odločamo, 19.15 Barvna risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 I. Cankar: Večeri Julijana Stepnika — barvna TV drama, 20.55 Kulturne diagonale, 21.20 Mozaik kratkega filma, TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec

17.30 Lutke, 17.45 TV vrtec, 18.00 Kronika (Zg), 18.15 Narodna glasba, 18.45 Branje (Bg), 19.30 TV dnevnik (Sa/Zg II), 20.00 Športna oddaja, 20.35 Glasbena oddaja, 21.00 24 ur, 21.15 Celovečerni film (Bg II)

Pravijo, da ima vsaka deseta družina doma bolnika. Statistični podatki pa kažejo, da se število bolnikov izredno poveča v času epidemij, elementarnih nesreč ali v vojni. Takrat ima celo vsaka šesta družina doma bolnega človeka. Naša zdravstvena služba ne bo mogla povsod pomagati, zato TV uvaja ciklus oddaj **NEGA BOLNIKA NA DOMU**, ki je hkrati tudi temeljita priprava in vzgoja občanov za čas in potrebe splošnega ljudskega odpora.

VEČERI JULIJANA STEPNIKA je televizijska dramatizacija Cankarjeve manj znane novele Smrt kontrolorja Stepnika. Zgodba je v scenariju po tehnični plati obdelana mozaično in z retrospekcijami, ki se v enotno zgodbo zlivajo šele v gledalčevi predstavi. Za gledalce je zanimiva, preterlesljiva in grozljivo omamna: prikazuje boj med življenjem, ki ga drži pokonci samo še sovraštvo, in med ljubeznijo, ki jo ovira tuje življenje.

7. JANUARJA

10.00 TV v šoli, 16.35 Madžarski TVD (Bg), 17.30 Tiktak: Srečni metulj — barvna oddaja, 17.55 Risanka, 18.05 Obzorik, 18.20 Življenje v gibanju — barvni film, 18.50 Ne prezrite: Zbirka Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, 19.15 Barvna risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Jugoslovanska mozaična oddaja, 21.05 A. Ivanov: Sence izginjajo opoldne — barvna TV nadaljevanka, TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec

17.30 Otroški spored, 18.00 Kronika (Zg), 18.15 Glasbena oddaja (Bg), 18.45 Trenutek spoznanja, 19.30 TV dnevnik (Zg), 20.00 Bela knjiga, 20.40 Serijski film, 22.20 Kulturna oddaja (Bg), 22.50 TV dnevnik (Zg)

8. JANUARJA

10.00 TV v šoli, 16.35 Madžarski TVD (Bg), 17.30 Viking Viki — barvni film, 17.55 Obzorik, 18.10 Mladi za mlade — oddaja TV Zagreb, 18.45 Stop — carina, 19.15 Barvna risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 Film tedna: Divji planet — barvni francosko-češki, 22.25 Miniature, TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec

17.30 Daljnogled (Bg), 18.00 Kronika, 18.15 Narodna glasba (Zg), 18.35 Znanstveni studio,

1.

PRVA ZGODBA

Sedel sem v lokalu in žulil malo pivo. In upal sem sam pri sebi, da ne bo nikogar blizu kajti po celodnevem spopadanju s tipkami pisalnega stroja se mi običajno niti govoriti ne ljubi več. Pa je bilo upanje zaman.

»Oprostite, gospod! Saj ste vi novinar, kajne?« me je napadlo neznano žensko bitje v obdobju slovesa od mladosti, bitje, ki si mu na obrazu bral, da ga nekaj hudo muči. Kradoma je pogledala v desno in v levo, če kdo ne posluša, in že potisnila stol podse.

»Eno sočno temo imam za vas. Senzacija! Fino boste zaslužili in slavni boste postali. Samo nikar ne izdajte vira informacij,« je zarotniško šepetala.

»In za kaj gre?« sem vprašal ter previdno odmaknil vrček, saj je grozilo, da bo pomohla brado vanj.

»Ne vem, kako bi začela... Eeee, v stavbi nasproti našega bloka prirejajo huligani skoraj vsako soboto orgije. Z okna spalnice vidim naravnost v njihovo dnevno sobo in v stranišče. Grozno, kaj počenjajo! Pijejo in plešejo in se kušujejo! In umazan dolgolasec večkrat pride na balkon ter vzame nekakšno tableto. Mamila, vam rečem!«

»Kaj pa če samo trpi zaradi glavobola? Morda ne kadi in je sit dima?«

»Figo! Gotovo so mamila. Ja, in zadnjič, ko je ta domač mulo ostal sam z eno frkljo, sta kar na tleh, na preprogi počela TISTO! Sramota!«

»A res?« sem skušal zaustaviti dražljivi monolog.

»Res! Šele dvajset je star, pamž! Mar ni grozno? Le napišite, kakšni so. Razkrinkajte jo, mularijo pokvarjeno! Namesto da bi študirala in delala, se gre seks. Seks pri odgrnjenih zavesah! Ampak jaz jih opazujem, ha! Luč ugasnem in vzamem v roke daljnogled od pokojnega Euke. Prosim, pošteno jim podkurite, tovariš gospod novinar. Bi tudi šla pričati v vašo korist, če bodo grešnike postavili pred sodišče. Sva zmenjena?«

»Zmenjena,« sem vzdihnil, plačal in pobegnil, ne da bi do kraja popil pivo, ki je iznenada izgubilo sleherni okus.

Seks, vino in strup

2.

DRUGA ZGODBA

»... dan, fantje in punce! Kako ste kaj?«

Vrata so skoraj padla s tečajev, ko je drohan, žilav možiček, bolj plešast kot siv, vdrl v pisarno. Stekel je dvakrat gor in dol med mizami, za katerimi smo ždeli ter nas spotoma pokroviteljsko trepljal po hrbtiščih, kakor da bi bili že dolgo najožji prijatelji.

»Nikar tako debelo ne glejte, hehe! Svetovali so mi, naj zavijem k vam, ker se ne bojite objaviti svinjarij, ki razburjajo narod...«

»Kdo pa pravzaprav ste?« je končno spravila iz sebe osupla kolegica Lea.

»Štefan sem, penzionist in zvest naročnik Glasa. Dobro poslušajte, kaj vam bom povedal! Veste, redno zahajam v Dom upokoencev. Šest din in deset par stane tam dva deci merlota. V redu, nič nimam proti. Ampak prejšnji teden sem bil na Jesenicah, v bifeju njihovega doma. In zdaj pride glavno: ugotovil sem, da dva deci vina gori košta le pet dinarjev! Nezaslišano! Medtem ko z jeseniškimi starčki ravna v ro-kavicah, nas v Kranju odirajo kot živino. Tipičen primer socialne diferenciacije, bi rekel. Ja, socialna diferenciacija bo najboljši izraz. Alo, alo, zabeležite si — in kakšen stavek o minulem delu vtaknite zraven! Ste razumeli? V Ježa dajte, v Bodičarja! Če ne bo že v petek notri, bom odpovedl časopis! Pa adijo!«

Vrata so spet skoraj zletela s tečajev. Ob silnem tresku je urednik nejevoljno pomolil glavo iz svoje čumnate. Razložili smo mu, da utegne v kratkem izgubiti enega naročnika, vendar ni niti z očmi trenil. Očitno ne pije merlota v Domu upokoencev, smo ugotovili in se vrnili nazaj k papirjem.

3.

TRETJA ZGODBA

»Tok, tok, tok!« je potrkalo.

»Naprej!« sem zavpil in odložil svinčnik.

Kakih šest križev bi prisodil dami, ki je vstopila. Skrivnostno vedenje ter napet izraz na obrazu sta izdajala človeka s polno glavo »problemov najhujšega kova.

»Že te, tovarišica?« sem jo pobaral.

»Plin!« je iztisnila iz sebe.

»Plin? Žmotiti ste se v naslovu. Tole je uredništvo, ne plinarna.«

»Znano mi je, gospod. Plina ne kupujem, temveč bi se ga rada znebila.«

»Če želite oddati oglas, da karkoli prodajate, pojdite v pritličje,« sem ji pojasnil.

»Ne, ne, ne! S plinom me hočejo ubiti, razumete!«

»Ubili? Kdo?«

»Sosea iz vrhnjega nadstropja. Skozi cevi centralne kurjave spušča strupene hlape k meni v spalnico. Noč in dan moram odpirati okna.«

»Ste prepričani, tovarišica?«

Sem opovstila milico, hišni svet, krajevno skupnost in občinske inšpektorje, pa ni nič pomagalo. Vse je baba podkupila, vse! Celo delavce, ki so gradili stavbo in proti nagradi napačno montirali napeljavo. Ja, in zdravnik tudi. Je predlagal zame specialni pregled v psihiatrični bolnišnici. Pomislite! V norišnico naj bi hodila! Strahota!«

Nekako sem obiskovalko pomiril in jo pospremil do izhoda. Da se bomo prišli prepričati, kako je s tistimi cevmi, sem obljubil... Ja, ja, kmalu, brez skrbi... Kdo? Fotograf? Zraven bo, razumljivo... Le pogum, gospodična, in nikar preveč ne zračite sob!... Kje pa, nas ni mogoče podkupiti! Krasno zaslužimo, res. Kot Onasis pri desetih letih, ko je še za domačim hlevom gozde pasel. Na svidenje, srečno!...

SKLEPNI PODUK

Seksualne orgije, vinska diskriminacija in naklepni uboj — ni dvoma, grozne reči sem združil v pričujočem članku stoletja. Ne želite si k srcu, če učinkuje malce bedasto. Zmešal sem le skromen »cocktail« treh najznačilnejših storij, vzeti iz novinarske vsakdanje preteklih mesecev. Še veliko podobnih bi lahko vrgel na papir, kajti nešteto osebkov, uglednih, manj uglednih in čisto nič uglednih, je nenehno pripravljeno učiti časnikarje, kako in o čem naj pišejo. Rad bi torej, da bi gornji prispevek razumeli kot pojasnilo, zakaj jih ne ubogamo, rad bi vam prikazal karikirani vzorec nečesa, v kar bi se sprevergel časopis, če bi dosledno upoštevali sleherni nasvet, posvečen izboljšanju vsebine: v godljo.

I. Guzelj

TEKSTILINDUS
KRAJN

Informativno prodajni
center Tekstilindusa —
Kranj

odprt
od 7. do 19. ure

sobota
od 7. do 13. ure

(Bg), 19.30 TV dnevnik (Sa/Zg II), 20.00 Kam gredo divje svinje — TV nadaljevanka (Zg II), 21.00 24 ur (Bg II), 21.15 Po sleh fotografije (Zg II), 21.45 Žejna zemlja — serijski film, 22.35 Glasbena oddaja (Bg II)

DIVJI PLANET — francosko-češki barvni film, 1973; režiser Rene Laloux;

Divji planet je risani znanstveno fantastični film, ki je ob premieri izzval živahne diskusije publike in sociologov. Bil je nagrajen v Cannesu, prejel je nagrado mednarodne žirije na festivalu znanstveno fantastičnega filma v Trstu in prvo nagrado v Atlanti v ZDA. Zgodba se odvija na izmišljenem planetu, kjer živijo ogromna civilizirana bitja velikih rdečih oči, modre kože in ušes v obliki školjke. Na Divji planet pridejo bitja z drugega planeta, ki za te velikane predstavljajo nekakšne male domače živali. Živijo v deblih v nekeksi primitivni pračloveški družbi. Glavni junak filma je Tarr, otrok pri-seljencev.

9. JANUARJA

10.00 TV v šoli (Bg), 16.50 Smuk za ženske — posnetek iz Grindenwalda, 17.50 Za vami želje, za vami ljudje — barvna oddaja iz serije Preproste besede, 18.05 Obzorik, 18.25 Svet v vojni — serijski dok. film, 19.15 Barvna risanka, 19.30 TV dnevnik, 20.05 G. Chevallier: Clochemerle — 1. del barvne TV nadaljevanke, 20.55 Kam in kako na odhiti, 21.05 Četrtekovi razgledi: Domov, 21.35 W. Lutoslavski: Koncert za orkester, 22.05 TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec

17.30 Otroška oddaja (Bg), 18.00 Kronika, 18.35 Prijatelji glasbe, 18.35 Turizem, 19.30 TV dnevnik (Zg), 20.00 Novinarski klub (Zg II), 20.45 Zeleni signal, 21.00 24 ur, 21.15 Zabavna oddaja (Bg II)

Po znanem romanu Gabriela Chavalliera je nastala angleška nadaljevanka v petih delih **CLOCHERLE**. Zgodba se odvija v času med obema vojnama v francoskem podeželskem mestecu Clochemerle. Ime kraja je izmišljeno, niso pa izmišljeni liki prepirljivih meščanov, tako značilnih za francoska podeželska mesta. V Clochemerlu se bori za vpliv dve stranki: napredna z županom na čelu, in konzervativna — cerkveno-aristokratska opozicija. V angleški ekranizaciji je francoski humor tega dela celo pridobil. Snemali so v avtentičnem okoliščju, v vasi Marchamp. Pripovedovalec kronike Clochemerla je znani in priljubljeni Peter Ustinov.

10. JANUARJA

10.00 TV v šoli (Bg), 16.25 Veleslalom za ženske — posnetek iz Grindenwalda, 17.25 Morda vas zanima — mladinska oddaja, 17.55 Obzorik, 18.10 Ansambel Borisa Franka, 18.45 Doktor, pomagajte mi, 19.15 Barvna risanka, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Tedenski zunanepolitični komentar, 20.05 Vulkan Krakatow — ameriški barvni film, 22.20 TV kašipot, 22.40 TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec

17.30 Črka na črko (Bg), 18.00 Kronika (Zg), 18.15 Narodna glasba (Sa), 18.45 Reportaža, 19.30 TV dnevnik (Zg), 20.00 TV drama, 21.00 24 ur (Bg II), 21.15 Dokumentarna oddaja, 22.25 Zabavno glasbena oddaja (Zg II)

VULKAN KRAKATOA — ameriški barvni film, 1968; režiser Bernard L. Kowalski, v gl. vlogah: Maximilian Schell, Diana Baker, Rossano Brazzi;

Film je bil posnet v Todd AO 70 mm tehniki s stereofonskim tonom. Grajen je na vizuelne in slušne efekte, po katerih pride nova tehnika najbolj do izraza. Pa vendar tudi televizijska reprodukcija filmu ne bo v škodo, saj je zgodba dovolj napeta. Leta 1883 je kapitan Chris Hansen odjadril iz singapurskega pristanišča, da bi poiskal potopljeni zaklad blizu otoka Krakatoa. Potoval je z zrakoplovom, ki pa se je zaradi delujočega ognjenika vžgal in potniki so se komaj rešili. Sledi vrsta pustolovščin, upor posadke in ujetnikov, ki se hočejo polastiti ladje in zaklada. Otok nato rvpelavi velikaanski val, ki ga je prinesla plima, toda Hansenu se vendarle posreči, da s preostaliimi potniki odpluje na varno, na odprto morje.

Samopostrežna
restavracija
Kranj
obvešča cenjene
goste

da bo restavracija zaprta v dnevih 3. in 4. januarja 1975 zaradi popravil. 6. januarja 1975 obratujemo z običajnim delovnim časom.

Kranj CENTER

31. decembra amer.-ital. barv. western VRNITEV CLOVEKA TRINITA ob 16., 18. in 20. uri
1. januarja amer.-ital. barv. western VRNITEV CLOVEKA TRINITA ob 15., 17. in 19. uri, premiera franc. barv. krim SIN ob 21. uri
2. januarja amer. barv. risani ČAROBNA PAJCEVINA ob 10. uri, amer. barv. glasb. MOJE PESMI — MOJE SANJE ob 15. in 18. uri, premiera hongkonš. pust. KARATE V SLUŽBI INTERPOLA ob 21. uri
3. januarja amer. barv. glasb. MOJE PESMI — MOJE SANJE ob 16. in 19. uri
4. januarja amer. barv. glasb. MOJE PESMI — MOJE SANJE ob 16. in 19. uri
5. januarja amer. barv. pust. TARZAN IN DECEK IZ DŽUNGLE ob 10. uri, amer. barv. glasb. MOJE PESMI — MOJE SANJE ob 15. in 18. uri, premiera angl. barv. voj. ZADNJI HITLERJEVIDNEVI ob 21. uri
6. januarja amer. barv. glasb. MOJE PESMI — MOJE SANJE ob 16. in 19. uri — ZADNJIČ!

Kranj STORŽIČ

31. decembra amer. barv. western SODNIK ZA OBESANJE ob 16., 18. in 20. uri
1. januarja amer. barv. risani ČAROBNA PAJCEVINA ob 14. uri, ital.-span. barv. voj. PEKLENSKI KOMANDOSI ob 16., 18. in 20. uri
2. januarja amer. barv. risani 101 DALMATINER ob 14. uri, franc. barv. krim SIN ob 16., 18. in 20. uri
3. januarja franc. barv. krim. SIN ob 16., 18. in 20. uri
4. januarja amer. barv. risani ČAROBNA PAJCEVINA ob 10. uri, hongkonš. barv. pust. KARATE V SLUŽBI INTERPOLA ob 16., 18. in 20. uri
5. januarja hongkonški barv. pust. KARATE V SLUŽBI INTERPOLA ob 14., 16. in 18. uri, premiera ital. barv. krim. TAJNI VIKEND ob 20. uri
6. januarja ital. barv. krim. TAJNI VIKEND ob 16., 18. in 20. uri

Tržič

31. decembra ital.-span. barv. vojni PEKLENSKI KOMANDOSI ob 18. in 20. uri
1. januarja amer. barv. risani 101 DALMATINER ob 15. uri, premiera amer. barv. glasb. MOJE PESMI — MOJE SANJE ob 21. uri
3. januarja amer. barv. western MOŽ, IMENOVAN POLDNE ob 18. in 20. uri
4. januarja amer. barv. western MOŽ, IMENOVAN POLDNE ob 18. in 20. uri
5. januarja amer. barv. western ŠERIF, TO JE DEŽELA NASILJA ob 17. in 19. uri
6. januarja amer. barv. western ŠERIF, TO JE DEŽELA NASILJA ob 18. uri

Kamnik DOM

31. decembra amer. barv. western MOŽ, IMENOVAN POLDNE ob 18. in 20. uri
1. januarja amer. barv. western MOŽ, IMENOVAN POLDNE ob 15., 17. in 19. uri
2. januarja premiera amer. barv. westerna NEZNANI ZASČITNIK ob 21. uri
4. januarja amer. barv. western NEZNANI ZASČITNIK ob 16., 18. in 20. uri

5. januarja amer. barv. western NEZNANI ZASČITNIK ob 17. in 19. uri
6. januarja amer. barv. komedija IDEALNA PESTUNJA ob 18. in 20. uri

Krvavec

1. januarja amer. barv. glasb. MOJE PESMI — MOJE SANJE ob 16. uri

Radovljica

31. decembra amer. barv. zabavni LJUBIMEC VELIKEGA STILA ob 20. uri
1. januarja nem. barv. krim. PO SLEDI IZGUBLJENE ŽENE ob 16. uri, amer. barv. zabavni LJUBIMEC VELIKEGA STILA ob 18. uri, amer.-ital. barv. zabavni BOCCACCIO — DEKAMERON ob 20. uri
2. januarja amer. barv. zabavni LJUBIMEC VELIKEGA STILA ob 16. uri, amer.-ital. barv. zabavni BOCCACCIO — DEKAMERON ob 18. uri, amer. barv. krim. DETEKTIVI V HARLEMU ob 20. uri
3. januarja angl. barv. krim. OSTROSTRELEC Z AZURNE OBALE ob 18. uri, ital. barv. zabavni MASČEVANJE PREVARANEGA MOŽA ob 20. uri

4. januarja ital. barv. zabavni MASČEVANJE PREVARANEGA MOŽA ob 16. uri, amer. barv. zabavni BOCCACCIO — DEKAMERON ob 20. uri
5. januarja ital. barv. zabavni MASČEVANJE PREVARANEGA MOŽA ob 16. uri, amer. barv. krim. DETEKTIVI V HARLEMU ob 18. uri, nem. krim. barv. PO SLEDI IZGUBLJENE ŽENE ob 20. uri
6. januarja ital. barv. zabavni TUDI ANGE-LI LJUBILO ZRAK ob 20. uri

Jesenice RADIO

31. decembra nem. barv. drama LJUBEZEN JE LE BESEDA
1. januarja ital. barv. western PREPOVEDANI REVOLVERAS
2. in 3. januarja amer. barv. krim. ŠKORPIJON UBLJA
4. in 5. januarja amer. barv. western RDEČI OBLAK NAD RIATOM

Jesenice PLAVŽ

31. decembra amer. barv. komed. ZAKAJ TE OČKA PUŠČA SAMO?
1. in 2. januarja amer. barv. drama LADY POJE BLUES
3. januarja ital. barv. western PREPOVEDANI REVOLVERAS
4. in 5. januarja franc. barv. BREZ NABOJA
6. januarja amer. barv. western RDEČI OBLAK NAD RIATOM

Dovje Mojstrana

1. januarja amer. barv. komed. ZAKAJ TE OČKA PUŠČA SAMO?
2. januarja nem. barv. drama LJUBEZEN JE LE BESEDA
4. januarja amer. barv. drama LADY POJE BLUES
5. januarja ital. barv. western PREPOVEDANI REVOLVERAS

Kranjska gora

1. januarja nem. barv. drama LJUBEZEN JE LE BESEDA
2. januarja ital. barv. western PREPOVEDANI REVOLVERAS
4. januarja amer. barv. komedija ZAKAJ TE OČKA PUŠČA SAMO?
5. januarja amer. barv. krim. ŠKORPIJON UBLJA

Napadalca sta bila zakrinkana

Prebivalci Meje zdaj z nočjo že zaklepajo svoje hiše in ne odpirajo nikomur, ki ga ne poznajo. Obiskovalec s poštenimi nameni se mora potruditi in prepričati stanovalce, da mu odprejo. Ljud-

Moje pesmi, moje sanje

Režija: Robert Wise
Gl. vloge: Julie Andrews, Christopher Plummer

Ameriški režiser Robert Wise se je v filmskem svetu uveljavil z glasbenim filmom Zgodba z zahodne strani, ki je bil nagrajen z osmimi oskarji, glasba iz tega filma pa je še danes med najbolj poslušanimi. Po štirih letih (1965) je režiral še Moje pesmi, moje sanje, glasbeni film, katerega zgodba je postavljena v Avstrijo, v čas divjanja nacizma, pripoveduje pa o polkovniku in njegovih otrocih, ki nimajo matere. Polkovnik jim poišče varuško, v katero se potem tudi zaljubi. Pravzaprav ni potrebno govoriti o zgodbi, ki je marsikomu dobro poznana, saj je bil film že večkrat na sporedu. Vendar tokrat ne gre samo za ponavljanje, saj so film presneli na 70 mm filmski trak, ki omogoča stereofonsko reprodukcijo. Moje pesmi, moje sanje imajo v zgodovini filma še vedno največji obisk in najbrž si ga bo marsikdo tudi ponovno ogledal, čeprav so glasbeni filmi te vrste današnjemu času tuji, predvsem zaradi pretirane romantičnosti in osladnih prizorov.

M. G.

gledališče

GLEDALIŠČE TONE ČUFARJESENICE
SOBOTA, 4. januarja, ob 19.30 — P. Hamilton: PLINSKA LUČ, za izven;
NEDELJA, 5. januarja, ob 19.30 — P. Hamilton: PLINSKA LUČ, za izven.

je so prestrašeni. Kaj ne bi bili! Kar dva ropa, zadnji je bil pravzaprav poskus, v njihovi vasi, sta več kot dovolj za strah.

Prvi dogodek se je pripetil 6. novembra. Frančiška Jenkole, stara 72 let, in Frančiška Lapajna, stara 63 let, sta se že odpravili k počitku. Ena je spala na topli peči, druga na klopi ob peči. Njuna hiša stoji na samem, hlev pa se drži stanovanjskega dela hiše. Ženski sta verjetno trdno spali in nista slišali, kaj se godi na strehi. Od nekega sta se prikradli dve moški postavi. Eden od njiju je prislonil lestev na streho, se povzpelo do strešnikov in jih kakih 10 odstranil. Pri tem se je opiral za železen okvir, ki ga je vstavil med strešnike. Z nožem je nato skušal prerezati letev. Dodobra jo je že našel in kmalu bi bila pot na podstreho prosta, ko mu je njegov spremljevalec pomagal, da je našel pot v hišo. Na silo je namreč odprl hlevska vrata, od tu pa so vodila nezaklenjena vrata v stanovanjski del hiše. Našla sta sobo, kjer sta spali obe ženski.

Zakrinkana po obrazu do polovice sta s svetilko posvetila presenečenima ženskama v obraz. Ukazala sta jima, da naj prineseta denar, kar ga je v hiši. Ko sta zanikali, da bi ga kaj imeli, se je eden od nočnih obiskovalcev razburil, pahnil prestrašeni ženski po tleh in ju obrcal. Lapajnetova je začela vpiti, zato jo je eden od njiju zagrabil za usta, opraskal po obrazu in pri tem grozil, da bo obe ubil, če ne prineseta denar. Zdaj sta videli, da se z roparjema ni šaliti. Odšli sta v gornje prostore v spalnico in jima izročili svoje prihranke, Jenkoletova okoli 600 din, Lapajnetova pa okoli 400 din. Roparja sta zahtevala še več, ker pa ženski očitno nista imeli več denarja, sta odnehala in jo pobrala. Zjutraj sta opazili, da je streha odkrita, lestev prislonjena in vedeli sta, da to ni bila le nočna mora.

Kriminalisti kranjske UJV še niso razvozljali, kdo neki bi bil

nočni obisk, ko je z Meje prišla vest že o drugem takem nočnem obisku. Peter in Angela Ješe imata kmetijo bolj na samem. 20. decembra sta še po deseti uri zvečer imela opraviti v hlevu. Nista opazila, kdaj sta se neznanca približala. Eden od njiju je zahrbtno udaril Petra Ješeta z večjo lato po glavi, da se je zrušil. Nato sta se spravila nadenj in ga pretepala. Na Ješetove klice je pritekla njegova žena. Eden od napadalcev se je tudi spril nad njo. Hudo jo je pretepel, nato pa zvlekel proč od hleva in jo s plastično vrvjo za perilo zvezal za noge in roke. Ker je še vedno vpila, jo je čez glavo pokril, verjetno s suknjičem. Medtem se je Petru Ješetetu posrečilo ubežati. Zapahnil je hlev in skozi stanovanjski del hiše pobegnil k sosеду. Tudi ženi se je medtem uspelo izmotati iz vrvi, zatekla se je k sosedom. Ker sta napadalca videla, da sta zakonca ubežala in po vsej verjetnosti opozorila sosede, sta izginila v noč. Zakonca Ješe pa so hudo poškodovana odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer se še sedaj zdravita.

Napadalca pa tokrat nista izginila tako neopazno kot v prvem primeru. Eden od njiju je v hlevu izgubil temno zeleno žametasto kapo s senčnikom, z rjavo podlogo. Zakonca sta napadalca tudi opisala. Sta mlajša, stara od 18 do 25 let, vitka, visoka okoli 170 cm. V prvem primeru sta napadalca govorila slovensko, medtem ko pa sta bila pri zakoncih Ješe tiho; nista spregovorila besede, čeprav sta Ješetova spraševala, naj vendarle povesta, kaj hočeta.

Ker gre vsekakor za nevarna napadalca, saj so napadeni izkusili, da nista niti najmanj obzirna, si kriminalisti UJV Kranj na vso moč prizadevajo, da bi ju odkrili. Pri tem jim bo dobrodošel tudi vsak podatek občanov, ki so morda opazili v tistih dneh kaj sumljivega. L. M.

Mladi rod — naša modna hiša za najmlajše

Če takole gledaš živopisani zbir otroških oblačil, ki jih pravkar z vso vnemo pripravljajo za predstavitev na januarskem sejmu mode v Ljubljani, kjer so zdaj že stalen gost, si jih resnično lahko veseli; tako domiselni, veseli in ljubki so. Posebno hlačke. In tudi nič čudnega, da se ravno pri tem najbolj zahtevnem otroškem oblačilu najbolj odlikujejo in žanjejo priznanja po celi Jugoslaviji in zunaj nje.

Specializirali so se prav za otroške hlačke od enega do sedmih let in zavzamejo praktično 80 % njihove celotne proizvodnje. Še tri leta nazaj so izdelovali vso otroško konfekcijo od kraja, toda hitro so sprevredeli, da to ne vodi nikamor. Začetek je bil, kot vsak, težak in veliko dobre volje je bilo treba, da so prišli iz tistega najhujšega. Danes je njihov obrat na Trsteniku specializiran le za proizvodnjo otroških hlačk od enega do sedmih let. Rezultati so se hitro pokazali. Pred tremi leti je njihov bruto produkt znašal le 400 starih milijonov, lani že milijardo, letos pa že kar dve celi milijardi. Za prihodnje leto planirajo dve in pol, in vse kaže, da bodo plan dosegli, če ne še presegli. Za več kot milijardo imajo že sklenjenih pogodb; njihova kolekcija otroških oblačil za pomlad in poletje je praktično že prodana.

»To se še ni zgodilo do sedaj pri nas,« je vesel direktor Dreca Uzeir. »Jugoslovanski trg nas zdaj že dobro pozna in ne bom preveč hvalil, če povem, da v Jugoslaviji praktično nimamo konkurenta. Našo konfekcijo nosijo

otroci v slednji vasi, pa naj bo v Sloveniji, Vojvodini ali Makedoniji. No, Makedonijo smo začeli obdelovati lani in lahko rečemo, da so nas sprejeli z velikim zadovoljstvom.

Sicer je Slovenija naš najboljši odjemalec, le za domači kraj se ne moremo pohvaliti. Ni naključje, da morajo mamice po naše proizvode v Ljubljano ali kam drugam na Gorenjsko, ker jih v Kranju enostavno ne dobe. Mogoče so ostali slabi odnosi od takrat, ko smo izdelovali še vsega po malo in mogoče naši izdelki res niso bili še tako vsestransko kvalitetni in popolni in pri modelih še nismo ujeli vseh okusov vrhunske evropske otroške mode kot danes. Pri kranjskih trgovskih hišah bi res morali imeti malo več posluha za domače proizvajalce. Še celo tak primer je, da v lokalni Mojca na Koroski cesti, ki smo ga odstopili Kokri za specializirano prodajo otroške konfekcije, ne dobiš enega samega našega artikla.

Blaga za njihove proizvode so vrhunske kvalitete in vedno pohite, da si pri proizvajalcih pravočasno zagotovijo ekskluzivne vzorce.

»Veseli smo,« pravi direktor, »da je mogoče sedaj tudi doma dobiti dosti kvalitetnih blag in prijetnih vzorcev. Tekstilindusove pletenine na primer so naravnost odlične in kot nalašč za našo proizvodnjo. Seveda pa moramo, če hočemo res popestriti otroško garderobo, blaga tudi uvažati.«

Še vedno pa ima MLADI ROD težave s prostori. Raztresenost obratov po celem Kranju in okolici je kaj huda nadloga za tako majhen kolektiv. Res ni lahko, če imaš proizvodnjo na dveh koncih, skladišča na treh, likalnice posebej in upravo in vzorčni oddelek spet drugje. Velika je izguba časa in stroški se nedvomno povečujejo pri tako oteženem komuniciranju.

Nekaj upanja je, da bi letos spravili vse skupaj pod eno streho v Kranju, le obrat na Trsteniku bodo obdržali. Če pa bodo primorani graditi, se bo seveda zavleklo. Fluktuacije praktično ni več. Prejšnja leta je bilo pa hudo. Dekleta so uhajala, kajti osebni dohodki so bili na dnu kranjske lestvice. Lani so osebne dohodke dvignili za 34 % in tudi za naprej dobro kaže. Če bi dobili nove prostore, bi radi dvignili število zaposlenih od sedanjih 155 na 220 in tako veliki bi upali v doglednem času dvigniti svoj bruto dohodek na 8 milijard. Pomagali bi si tudi s kooperanti, če bi bilo potrebno. Tak njihov stalen sodelavec je KRUPANJKA, Krupanj. Če bi se toliko povečali, bi ojačali razvojni sektor, tako da bi za posamezne grupe artiklov imeli specializirane modelarje in bi se lahko specializirali še za kakšen drug kos otroške garderobe. Za zdaj pa ostajajo pri hlačkah. Za vsako sezono pripravijo 50 do 60 modelov, to pa je izbira, ki zadovolji še bolj rafiniran okus. Za ilustracijo, kakšen uspeh žanjejo njihovi modeli, naj povemo, da so samo artikla SIMON prodali v enem letu 18.000 kosov.

In kaj bodo nosili naši otroci prihodnje leto? Mlada modna kreatorka pri MLADEM RODU Anka Rot, ki se je pravkar vrnila s sejma mode v Frankfurtu in Milanu, pravi, da bodo v otroški konfekciji še vedno prevladovala vesele barve: za kolekcije jesen — zima so enako priljubljene živo rdeča, modra, bela in rumena, pomlad in poletje bosta pa bolj pastelna. Tweed se bo preselil tudi k najmlajšim, vseeno bo pa še veliko kara in krzna.

In kateri model bo prihodnje leto zamenjal letos tako uspešnega SIMONA? Vse kaže, da bo to VIŠNJA, ljubke razigrane hlačke z rdečimi čišnjami.

-Os

Kolektiv konfekcije MLADI ROD želi vsem delovnim ljudem, kupcem in poslovnim prijateljem srečno in uspešno novo leto 1975

»Čok« iz zamaha mladih rok

Kegljanje na ledu vedno bolj priljubljen šport med mladimi — V Avstriji kar 31.000 tekmovalcev — Izboljšava rekvizita in nekatere novosti že ob letošnjem evropskem prvenstvu v Kranjski gori — Naši reprezentantje se marljivo pripravljajo

Prvotno — mislim na začetke kegljanja na ledu že pred prvo svetovno vojno — so se s to nedvomno zanimivo in privlačno panogo športa ukvarjali večinoma le starejši ljudje. Bilo jim je za rekreacijo in za razvedrilo. Na Jesenicah so na ledu kegljali že pred šestdesetimi leti, in sicer za Jelenom pa na »bajerju« na Dobravi. Nedvomno je imel ta šport precej privrženecv tudi na Bledu, kjer so se kegljači na ledu leta 1953 prvič organizirali in povezali v kegljaški klub, leto pozneje pa so jih posnemali še na Jesenicah. Nekaj časa je ta klub deloval v okviru jugoslovanske kegljaške zveze, pozneje pa so ustanovili svoj odbor za kegljanje na ledu Slovenije v okviru slovenske zveze za telesno kulturo v Ljubljani. Še isto leto so se naši kegljači udeležili evropskega prvenstva in postali člani mednarodne zveze.

Z gradnjo novih umetnih drsališč so se nedvomno izboljšale možnosti za kegljanje na ledu. Tako zdaj delujejo klubi na Jesenicah, Bledu, v Kranjski gori, začeli so tudi v Celju, Ravnah na Koroškem in v Mari-

boru. Ti klubi delujejo v okviru slovenske zveze. Sedem let ji že predseduje **Edi Cenček**, ki je obenem že šestnajst let tudi predsednik jeseniškega kluba.

»Kakšni so dosednji uspehi naših kegljačev na evropskih prvenstvih?«

»Evropskih prvenstev se udeležujemo že od 1954. leta in beležimo večje in manjše uspehe. Eden največjih uspehov je prav gotovo tretje mesto v moštvenem tekmovalstvu leta 1958 v Švici, kjer je sodelovala naša ekipa, ki so jo sestavljali Janežič, Klinar in Koblar ter Gerdej. Tudi ekipa Drobnač, Drinovc, Vister in Šlibar je zadovoljila s četrtnim mestom na evropskem prvenstvu v Jugoslaviji leta 1956. Četrtni smo bili tudi leta 1963, še posebej uspešni pa 1966. leta, ko je moštvo v sestavi Drinovc, Božič, Koblar in Klinar osvojilo drugo mesto. Med posamezniki je v disciplini bližanje in zbijanje leta 1960 Karel Koblar zasedel prvo mesto, drugi je bil Božič, tretje mesto je osvojil blejski tekmovalac Milan Kokalj, še posebej pa smo bili zadovoljni, ko je Ivan Piber z Bleda osvojil zlato medaljo.«

»Kegljanje na ledu je zanimiv zimski šport, vendarle pri nas razmeroma malo poznan. Zakaj?«

»Naša zveza šteje 380 registriranih tekmovalcev, člani pa smo velike športne družine, mednarodne federacije, katere članice alpskih dežel imajo zares veliko tekmovalcev. V Avstriji se s kegljanjem na ledu ukvarja 31.000 tekmovalcev, v Nemčiji 25.000 tekmovalcev, zelo veliko jih je tudi v Italiji in Švici. Pri nas imamo malo klubov, do pred nedavnega so bili člani večinoma starejši, zdaj pa ta šport privlači vedno več mladih tako na Jesenicah kot tudi povsod drugod. Ovire, ki preprečujejo

večji razmah, so predvsem pomanjkanje potrebnih drsališč, trenerjev, kajti vsi kegljači so samorastniki, ki se vzgajajo sami, in to večkrat z dosti slabšimi rekviziti kot jih imajo na voljo v drugih državah. Razen tega rekviziti naključnemu ljubitelju sploh niso dostopni, ker jih pri nas ne prodajajo.«

»Kakšni so pravzaprav rekviziti in kako se člani reprezentance pripravljajo na bližnje evropsko prvenstvo, ki bo 18. in 19. januarja v Kranjski gori?«

»Rekvizit je tako imenovan »čok« z drsno ploskvijo, s katerim tekmujejo v bližanju in zbijanju ter metu na daljavo. Letos pričakujemo prvenstvo s posebnim zanimanjem, ker prvič v zgodovini tega športa tekmovalje ne bo potekalo na klasičnih plosčah, temveč jih bomo nadomestili s posebno gumo. Imamo jo v sedmih različnih barvah in vsaka se na ledu drugače obnaša. S to gumo se bodo pogoji tekmovalja vsekakor bolj izenačevali, saj bo z novo drsno ploskvijo onemogočeno vsakršno »goljufanje« na tekmovaljih.

Veliko smo trenirali pred evropskim prvenstvom, ki bo letos prvič v Kranjski gori, saj so bila vsa prejšnja prvenstva na Jesenicah in na Bledu. To bo 25. prvenstvo, jubilejno, ki ga pripravlja organizacijski komite, pokroviteljstvo pa bo prevzel kolektiv jeseniške Železarne. Upamo, da bo vreme ugodno, sicer pa bomo še vedno lahko pripravili drsališče v Podmežakliji. Met na daljavo bomo pripravili na Jezercih v Ratečah. Prijave prihajajo, računamo, da se bo udeležilo prvenstva 21 ekip, 70 do 80 posameznikov, v disciplini meta na daljavo pa bo sodelovalo 25 tekmovalcev.« D. Sedej

Začetek akcije Kranjčani hodijo v gore veliko obeta

Gore in ljudje se zbližujejo

Čeprav vreme ni bilo najboljšo, je Planinskemu društvu Kranj uspelo v štirih mesecih organizirati 14 sobotnih enodnevnih planinskih izletov, ki se jih je udeležilo skoraj 650 občanov različnih starosti — O izletih posneli tudi 20-minutni film — Čez zimo odstraniti pomanjkljivosti

Eno zadnjih julijskih sobot zjutraj je izpred kina Center v Kranju prvič odpeljal v podnožje gora »planinski avtobus« s prvimi udeleženci planinskih enodnevnih sobotnih izletov. Akcija, ki sta jo kljub začetnemu pesimizmu in nasprotovanju nekaterih načrtovala Planinsko društvo Kranj in odbor za šport in rekreacijo temeljne telesnokulturne skupnosti občine Kranj, imenovana »Kranjčani hodijo v gore«, je stekla. Kar 14 planinskih sobotnih izletov je bilo organiziranih do konca novembra, ko se je letošnji del akcije končal. Udeležilo se jih je skoraj 650 ljubiteljev planinstva iz raznih krajev občine, različnih starosti in poklicev. Izletniki so pod varnim vodstvom izkušenih kranjskih planincev, članov PD Kranj, in gorskih reševalcev obiskali Storžič s preddvorske in jezerske strani, se povzpeli na Potoško goro in Jakoba, na Tolsti vrh in Kriško goro, na Begunjsčico, Savinjsko sedlo, Grintavec, Kravec, Zvoh in Dolge njive, na Zelenico, Vrtačo in Šijo, na Lubnik, na Vodisko planino, v Dražgoše, na Bičkovsko skalo in Križ in na Kofce. Veriga sobotnih izletov je bila sklenjena z vzponom na Ratitovec. Najdaljši aktivni pohodi so trajali 8 ur, najkrajši pa 5 ali 6 ur.

Zakaj sta se Planinsko društvo Kranj in temeljna telesnokulturna skupnost kranjske občine odločila za akcijo »Kranjčani hodijo v gore«? Razlogi so preprosti, vendar pomembni.

Peter Leban, ki je organiziral večino izletov, je v zaključno poročilo med drugim tudi zapisal:

»Akcija ni le zgled drugim planinskim društvom in primer pohodov v gore pod povsem enakimi pogoji za vse, temveč pomemben prispevek k planinstvu, telesni kulturi in njeni skupnosti ter razvoju splošne rekreacije delovnih ljudi in mladine Kranja. Na sobotne ture so hodili občani, ki niso usposobljeni za samostojne pohode v gore, vendar so željni rekreacije, pa si jo zaradi najrazličnejših vzrokov, tudi finančnih, ne morejo privoščiti. Pohodne ture smo izbirali tako, da smo obiskali številne spomenike in obeležja iz NOB in s tem krepili in ohranjali tradicije narodnoosvobodilnega boja, hkrati pa prispevali k obrambni sposobnosti ljudi. Izleti so se stekli brez nezdod. Manjša odrgnina na kolenu enega od udeležencev zadnjega izleta je vse, kar se je neprijetnega zgodilo na vseh 14 turah; seveda če ne upoštevamo glavobola in slabosti zaradi nevarnosti na napor in višinske razlike, kar pa ugodno vpliva na človeški organizem...«

O uspešnosti akcije največ povedo besede, zapisane v knjigi z naslovom »Pripombe, predlogi, nasveti, pritožbe, pohvale« na zunanji strani ovitka.

Listam po knjigi.

»Planinskemu društvu Kranj, ki organizira sobotne izlete v gore, predlagam organizacijo

dvodnevnih izletov v hribe. Za september predlagam Triglav. Sicer pa mi je bilo vse zelo všeč,« je zapisal nekdo. Drugi je po povratku s celodnevne prijetne poti menil takole: »Vse priznanje pobudnikom te akcije, ki je ena redkih v sedanjem monotonem življenju. Upajmo, da bodo postali izleti priljubljeni še širšemu krogu ljudi. Drugo leto je treba z njimi nadaljevati. Bilo je dovolj hoje in prijetna družba! Ali takšni vpisi. »Bil je čudovit izlet. Hvala PD Kranj in vodniku.« in: »Bilo mi je všeč, le vodnik je preveč bežljav! Organizatorjem želim še naprej mnogo uspehov, ker na ta način krepimo planinski duh in slovenski rod!« Neka izletnica pa je menila: »Izlet mi je bil vsestransko všeč, samo planinska pota so premalo markirana. V prihodnje si takih izletov še želim.« Itd.

Seveda akcija »Kranjčani hodijo v gore«, čeprav že dobiva široke razsežnosti in »prostor pod soncem«, kot bi lahko dejali, še ni popolna. Jesenskih izletov so se udeleževali občani različnih starosti. Najmlajši je bil star 4 leta, najstarejši pa 70. Zato so tudi želje po težavnosti pohodov različne. Nekateri sodijo, da so bili prebraglo izbrani, drugi pa menijo, da so bili pravšnji, če ne celo prezahtevni. Organizatorji akcije bodo o pomislekih čez zimo premislili ter predlagali rešitve. Mogoče bi kazalo že pri razpisu izleta povedati, ali bo tura bolj ali manj zahtevna, ali pa skupino »na kraju samem« razdeliti

na izletnike, ki bodo hodili po zahtevnejših potih, in one, ki jim je ljubša blažja pot. Tudi misli o dvodnevnih izletih pri PD ne bodo zavrgli.

Sicer pa prepustimo ocenjevanje jesenskega dela akcije »Kranjčani hodijo v gore« predsedniku Planinskega društva Kranj Franciju Ekarju, ki je bil pobudnik izletov.

»Še naprej se bomo zavzemali, da bodo planinski izleti trajna, cenena in vsakomur dostopna oblika rekreacije na planinskih poteh. Z njimi, sicer pa v zmanjšanem obsegu, bomo nadaljevali tudi pozimi. Ne bodo terjali nadpovprečnih naporov in posebne opreme. Zimo nameravamo izkoristiti tudi za izobraževanje ljudi v tem smislu. Skušali jim bomo čim več povedati predvsem o varni hoji in preventivi v gorah ter jih seznaniti z našimi, manj

znanimi planinskimi področji. Tudi del jesenskih izletnikov smo že popeljali v takšne hribe in planine, ki hitro, vendar neupravičeno tonejo v pozabo, saj niso nič manj lepi, nič manj privlačni. Zaradi teh izletov smo nekatera pota na novo markirali in jih rešili več desetletne puščobe. Da je akcija tako dobro uspela, ima velike zasluge vodja izletov in prizadeveni član Planinskega društva Kranj Peter Leban. Hkrati bo društvo skušalo prihodnje leto odstraniti problem pomanjkanja vodniškega kadra za planinske izlete. Jeseni smo si žal morali pomagati z našimi izkušenimi člani in alpinisti ter gorskimi reševalci.«

Ovir, da v prihajajočem letu s planinskimi izleti ne bi nadaljevali, torej ni!

Pripravil J. Košnjek

Gorenjska telesna kultura v letu 1975

Leto, ki se izteka, pomeni velik korak naprej v telesni kulturi na Gorenjskem. Telesnokulturno področje je bilo dokončno vključeno v proces družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja. S tem je bilo prvič omogočeno telesni kulturi predstaviti celotno dejavnost, smotre in naloge ter neposredno dogovarjanje v programih in združevanju sredstev z delovnimi ljudmi. Le-ti so dokazali, da razumejo pomen telesnokulturne dejavnosti za celovit razvoj človeka in njegove osebnosti ter družbe kot celote.

Z letom 1975 stopa gorenjska telesna kultura v obdobje, v katerem bodo izkušnje in še posebej pravočasni pristop oblikovanja programa in dogovarjanja z delovnimi ljudmi zagotovilo, da bodo naloge opravili dobro in v polni meri odgovorno. Ob tem velja poudariti, da so sredstva za telesnokulturno dejavnost predvsem vlaganja v človeka in zato rezultati ne morejo priti čez noč, ampak v daljšem obdobju ob vztrajnem in smotrnem delu mnogih ljudi.

Leto 1975 bo potekalo v znamenju 30. obletnice osvoboditve in s tem tudi 30. obletnice telesne kulture v naši državi. Vse telesnokulturne organizacije se bodo vključile v proslavljanje obeh pomembnih obletnic, bodisi z organizacijo lastnih prireditvev ali s sodelovanjem na prireditvah, ki jih bodo organizirali občinski oz. republiški dejavniki. Še posebej pa bodo aktivno sodelovale pri proslavljanju meseca telesne kulture v maju 1975.

V novem letu bo morala biti množičnost skupna in osnovna skrb vseh činiteljev na področju telesne kulture. Razvoj množičnosti bo treba konkretno stimulirati na razne načine in v tem smislu realizirati programe, ki jih bodo razpisale telesnokulturne skupnosti v prihodnjem letu kot občasne ali stalne oblike dela za vključevanje čim širšega kroga občanov v vsakodnevno telesnokulturno aktivnost. Med te akcije sodijo hoja, množična tekmovalja v tekih in kolesarjenju, nadalje razne akcije. Naučimo se plavati, akcije v smučanju ipd. V vsakodnevno udejstvovanje v telesni kulturi je potrebno vključiti slehernega občana že v najbolj zgodnji otroški dobi.

Občinske temeljne telesnokulturne skupnosti bodo morale skupaj z občinskimi konferencami SZDL v prvih mesecih ponovno ustanoviti občinske telesnokulturne organizacije, kjer so bile le-te ob ustanavljanju temeljnih telesnokulturnih skupnosti ukinjene.

Osnovno programsko izhodišče in dolgoročno konstanta telesnokulturnih prizadevanj je torej vključevanje čim večjega števila prebivalstva v redne obiske vseh treh področij telesnokulturne dejavnosti in pomeni osnovni kriterij razvitosti telesne kulture na Gorenjskem. Napor telesnokulturnih skupnosti in organizacij mora biti zato usmerjen v odstranjevanje še vedno pričujočih zaprek za telesnokulturno udejstvovanje, katerih vzrok moramo iskati tudi v različnem socialnem položaju ljudi.

J. Javornik

Planinski izlet je končan. »Planinski avtobus« je popotnike počakal ob vzhodju gora in jih pripeljal v Kranj. — Foto: F. Perdan

Nekdaj smo jih občudovali

Gorenjska, pretežno hribovit kotiček Slovenije, je vedno imela dobre in vzorne športnike, ki so se proslavili tudi zunaj meja naše domovine. V preteklih letih je bilo športno življenje drugačno od današnjega. Še ni dolgo tega, ko so tekmovalci sami plačevali stroške tekmovanj, trenirali brez trenerjev in številnih drugih strokovnjakov, ki danes bedijo nad vsakim gibom športnika, ko je bilo malo igrišč, da o telovadnicah ne govorimo. Pa vendar so dosegli uspehe, osvajali pokale in kolajne. Ljubili so svojo športno panogo, predani so ji bili s srcem in telesom.

Njihova vztrajnost in predanost športu je lahko vzor mlajšim športnikom, ki delujejo danes v neprimerno boljših pogojih. Na nekatere smo že pozabili. Seveda se ne moremo spomniti vseh, ker jih je preveč. Obiskali smo jih le nekaj in vsi so se radi spomnili tistih let, ko so jih povsem posvetili športu.

VIDA VIDIC (40 let) je zaposlena v gorenjski podružnici Ljubljanske banke. V prvih povojnih letih se je včlanila v telovadno društvo Partizan v Kranju. Dobrih deset let je ostala zvesta orodni telovadbi. Z vztrajnim delom je kmalu napredovala v slovensko reprezentanco in ostala v njej skoraj štiri leta. Za potovanje na tuje tedaj ni bilo denarja, reprezentanca je nastopala le v ožji domovini v dvoboju z reprezentancami drugih republik.

Ceprav je bila bradla Vidino najljubše orodje, je bila uspešna tudi na drugih. To je dokazala leta 1948, ko je postala slovenska prvakinja v mnogoboju, kar je njen največji uspeh.

Danes ni več aktivna. S telovadbo se ukvarja samo še rekreativno. Pozimi, če le utegne, si pripne smučke, rada pa igra tudi odbojko. Že nekajkrat je sodelovala na sindikalnih smučarskih tekmah. V svoji starostni kategoriji je dvakrat osvojila celo prvo mesto.

Iz časov, ko je še nastopala za žensko telovadno vrsto Slovenije, se ne raje spomni dvoboja s Srbijo v Ljubljani, kjer so bili nadvse prisiljeni sprejeti.

Sicer pa meni, da za razvoj množičnega športa in telesne kulture nasploh niso zadostni pogoji. Premalo je denarja, in to je največja ovira.

SLAVA ZUPANČIČ (43 let). Slava je naša najuspešnejša alpska smučarka. Pravzaprav se niti ne spominja, kdaj si je prvič nataknila smuč. Bila je še majhna punčka, ko se je že hrabro poganjala po strmini za domačo hišo. Leta 1948 v Kranju ni bilo snega, zato je s sestro odšla v Planico. Tam so hitro opazili njeno nadarjenost in že naslednje leto se je prvič udeležila pravega treninjskega reprezentantov. Sprva je šlo bolj težko, ker ni bila vajena vožnje med palicami. Leto pozneje je že kot predvozačica vozila smuk, sodelovala

la pa je tudi v triglavskem smuku, kjer je kljub zlomljeni smučki osvojila prvi pokal. To je takonavdušilo njenega očeta, da je kar cel teden za sabo nosil časopis o Slavinem uspehu.

Že v naslednjih letih so se uspehi vrstili kar po tekočem traku. Zmagovala je na državnih prvenstvih, kar 22-krat je bila državna prvakinja, po enkrat pa je osvojila drugo in tretje mesto. Na tekmovanjih v tujini je nekajkrat pošteno presenetila vse strokovnjake. Med njene največje uspehe sodi vsekakor prvo mesto v močni mednarodni udeležbi v veleslalomu na Etni. To je bilo leta 1958, ki je bilo sploh med najuspešnejšimi v njeni bogati športni karieri. Čez dve leti je prenehala smučati in se posvetila delu v mizarški delavnici. Sodeluje le še na tekmah veteranov, v spominu pa so ji še vedno leta njene športne kariere in ne razume današnjih športnikov, ki iščejo v športu materialne koristi. Pravi, da danes ni več tiste značilne srčnosti, s katero so oni premagovali vse ovire.

RAJKO JELOVČAN je pri svojih 65 letih še vedno mladosten in gibčen. Ko so leta 1922 ustanovili telovadno društvo Sokol, se je zapisal orodni telovadbi in ji ostal zvest skoraj 40 let. Tekmoval je v drugem in tretjem razredu ter v drugem enkrat postal celo slovenski prvak na drogu.

Pa ni samo telovadil. Polnih 11 let je jahal železnega konjička na cestnohitrostnih dirkah in na krožnih peščenih stezah speedwayskih dirkališč. Še danes se rad spominja tistih dni, ko so se v Zagrebu, v Ljubljani ali na Ljubelju pripravljali na dirke. Tekmovalci so večino kar sami pripravljali in popravljali svoje motorje. Negovali so jih kot neobgljene otroke.

Pred petimi leti je dal zaradi pre zaposlenosti športu slovo. Kadar zaide v telovadnico, se še vedno rad zavrti na drogu, sicer pa mu je pri srcu tudi rekreativno smučanje.

Pravi, da je danes športnikom lahko, ko imajo vsega dovolj. Po njegovem mnenju jih celo preveč podpirajo, saj so morali v njegovih časih za vse poskrbeti sami. »Kdor ljubi šport, ne bo odnehal tudi, če mu nič ne damo,« je mnenje Rajka Jelovčana, poslovođe trgovine Merkur v Gorenji vasi.

JOŽE ZIDAR (47 let) se je posvetil skakanju, ko je imel že čez 20 let. Na Koroški Beli pri Jesenicah ni nikdar manjkalo ljubiteljev smučarskih skokov, vendar se je Jože sprva ukvarjal s kolektivnimi športnimi igrami. Svoje individualne sposobnosti je lahko uveljavil šele v skakanju. Še dobro se spominja leta 1950, ko se je po nekaj skokih na 30-metrski skakalnici prvič pognal čez most tedanje velikanke v Planici. Takrat je tudi prvič preskočil 100-metrsko znamko.

Skakalnemu športu je ostal zvest 11 let. V tem času je bil dvakrat državni prvak, med svoje največje uspehe pa prišteva 11. mesto v Oberstdorfu (1955) in 9. mesto v Planici (1957). Na olimpiadi v Cortini se je uvrstil na 20. mesto.

Ko je prenehal skakati, se je posvetil najprej vzgoji mladih skakal-

cev v domačem kraju. Nato je blizu Bele začel delati rekreacijski center, ki pa še ni končan. V vseh teh letih je stalni član organizacijskega komiteja planiških prirediteljev. Vsako leto ga lahko vidimo v Planici, ko na mizi skakalnice zamahuje z rdečo zastavo.

V letih, ko ne skače več, se je v športu precej spremenilo. Povsod je čutiti velik napredek. Meni, da danes zanemarljivo kolektivni duh športnikov, ki na tekmovanjih zastopajo svojo domovino, ne sebe.

CENE VALENTAR (40 let) je Jeseničan, zaposlen v Železarni. Leta 1950 je začel igrati nogomet v mladinskem moštvu Jesenic, osem let pa je potem še igral v prvem moštvu. Hkrati je igral tudi namizni tenis in bil v hokejskem moštvu Jesenic. Kar 17 let se je podil po ledeni ploskvi in jeseniški hokejisti so bili v teh letih dvanajstkrat državni prvaki. Zraven teh naslovov sodi med njegove največje hokejske uspehe tudi 5. mesto na olimpiadi v Innsbrucku leta 1964. V namiznem tenisu pa je dosegel največ na državnem prvenstvu v Zagrebu, ko se je v močni mednarodni konkurenci uvrstil na 8. mesto.

Ko je obesil drsalke na klin, je dve leti treniral hokejiste vevške Slavije, nekaj časa pa tudi mladince Kranjske gore. Še vedno je tesno povezan z dogodki na ledenih ploskvah, saj je že šesto leto zvezni hokejski sodnik.

V najlepšem spominu mu je ostal turnir v Beogradu leta 1957, ko so jeseniški hokejisti prvič osvojili naslov državnega prvaka. Takrat so bile na nogah vse Jesenice, ki so svojim hokejistom pripravile nepozaben sprejem.

Cene meni, da imamo danes še vedno premalo športnih objektov, čeprav so današnji pogoji vsak dan boljši. Najbolj ga moti denar, ki je po njegovem pokvaril ves šport. Pri današnjih športnikih pogreša prizadevnost in borbenost, ki sta bili največji odliki njegove generacije.

JOŽE BERC je med današnjimi sogovorniki najmlajši. Ta 30-letni Blejčan ima za sabo bogato športno kariero, 12 let naporega veslanja, uspehov in razočaranj. Z veslanjem je začel leta 1960. Že naslednje leto je v Splitu osvojil državno prvenstvo v skifu. Nato je še dve leti veslal sam, potem pa se je pridružil posadki blejskega osmerca. V tem čolnu je skupaj s soveslači dosegel vrsto izrednih uvrstitev, med katerimi je tudi prvo mesto na regati v Luzernu (neuradno svetovno prvenstvo), 4. mesto na olimpiadi v Tokiu in 3. mesto na evropskem

prvenstvu v Amsterdamu. Čez dve leti je bil še edini Blejčan v osmercu, ki si je na svetovnem prvenstvu na Bledu priveslal 5. mesto. Tu so predvsem domačini pričakovali boljšo uvrstitev, zato je bilo razočaranje veliko.

Posadko osmerca so razpustili in Jože je štiri leta »počival«. Dve leti pred olimpijskimi igrami v Münchnu se je pridružil posadki četverca brez krmarja. Dosegli so nekaj vidnih uspehov, a so se na olimpiadi uvrstili pod vsemi pričakovanji. To je bil hkrati konec njegove bogate veslaške kariere.

Najprijetnejši so spomini na regato, ko je veslal v dvojcu s krmarjem. Dosegli so boljši čas kot dvojec brez krmarja in takrat je tudi postal član reprezentativne posadke osmerca.

Ceprav ni dolgo, ko je bil še aktiven športnik, se je medtem že veliko spremenilo. V njegovih letih še ni bilo pravih strokovnjakov, ki bi skrbeli zanje. Res so veliko trenirali, a niso vedeli, kaj je pravilno in kaj ne.

LEON PINTAR (42 let) se je predal cestnohitrostnim dirkam, ko mu je bilo komaj 18 let. Začetki so bili težki, resno pa je začel tekmovali leta 1956 kot član Tomosove ekipe. Od takrat pa do leta 1968, ko je prenehal, se je udeleževal mednarodnih dirk na Ljubelju, v Opatiji, Portorožu, v Avstriji in ZRN. Na vseh teh dirkah je želepe mednarodne uspehe.

Leon je večkratni državni prvak v kategoriji motorjev do 125 in 250 cm. Za svoj največji uspeh si šteje mednarodno tekmo leta 1960 v Beogradu, ko je bil najhitrejši med dirkači iz 12 držav v kategoriji motorjev do 250 in 350 cm.

Zaradi pre zaposlenosti v avtomehanični delavnici se aktivno ne ukvarja več s športom. Če mu dopušča čas, rad smuča, plava, planinari in kolesari. Rad se spominja domačih dirk, saj so na le-teh razdrli precej kosmatih. Leta 1959 je zaradi smrti Čajevića v Opatiji hotel prenehati, toda vseeno je ostal še devet let zvest temu napornemu in tveganeemu športu.

O današnjem športu meni, da so športnike preveč pokvarili z denarjem, saj so v njegovih letih skoraj vsi sami prirejali motorje za tekme.

DRAGO PETRIČ (39 let). Drago je bil športnik v pravem pomenu besede, saj je plaval, igral vaterpolo, roket, bil nogometni vratar kranjskega Korotana ter se poskušal tudi v igranju tedanjega velikega rokometu. V plavanju je leta 1952 bil najhitrejši Slovenec na 400 m

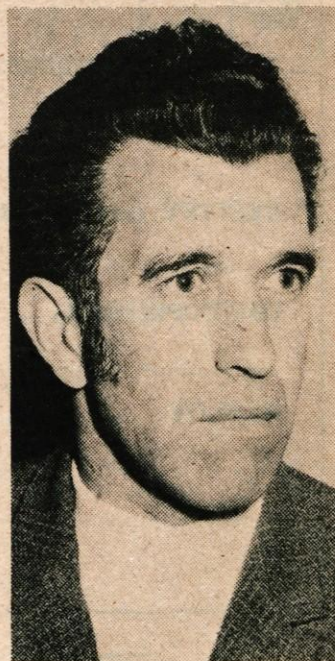

kravl, 20 let je aktivno igral vaterpolo v II. zvezni ligi, bil član košarske ekipe Triglava, ki je tekmovala v hrvatskoslovenski ligi in bil v rokometni ekipi stražiške Mladosti, ko je leta 1959 zasedla 2. mesto v slovenski ligi. V vseh teh letih pa je bil tudi trener košarskih in rokometnih vrst.

Je še vedno aktiven, saj je tehnični vodja PK Triglav, član izvršnega odbora plavalne zveze Slovenije ter v predsedstvu plavalne zveze Jugoslavije.

V najlepšem spominu mu je ostal dogodek iz leta 1951. Takrat so triglavci odšli na plavalni dvoboj na Bled. Prvič so jim dali za malico po dva kosčka salame, toda kruh so si morali priskrbeti sami. Za vedno pa mu bo ostal v spominu dogodek izpred treh let, ko ga je predsednik korčulanskega plavalnega kluba oblečenega vrgel v vodo. To je bilo na tekmi KPK : Triglav pri rezultatu 8:7. Triglavom bi namreč zagotovil uvrstitev v I. zvezno ligo neodločen rezultat, toda v zadnjih sekundah tekme je sodnik dosodil četverec v korist domačega kluba. Nastalo je razburjanje in prerekanje in ko je šel Drago mirit vročkrvneže, se je oblečen okopal.

Današnji profesionalni športnik je po Dragovem mnenju le še za gledalce. Ze stari Grki so od svojih zahtevali: dajte nam kruha in iger in tak je tudi današnji profesionalni šport. Cilj današnjega športnika ne sme biti samo šport, šport vzgaja človeka za življenje.

MILAN ČESEN (50 let), je starosta tržiških sankacev. Preden se je ves posvetil sankaskemu športu je bil smučarski tekač, atlet in odbojkar. Sankasko kariero pa je začel v sezoni 1953/54 in je edini, ki je še ostal zvest temu zimskemu športu. Še vedno tekmuje v kategoriji starejših članov.

S svojimi uspehi se ne hvali, toda leta 1958 je bil udeleženec svetovnega prvenstva v Krinicy (Poljska) ter leta 1963 v Immstu (Avstrija). Je večkratni republiški prvak, državne prvenstva pa ni osvojil, ker ga sploh ni. Sankanje je namreč razvito samo v Sloveniji, le nekaj privrženec ima na Hrvaškem v Somboru.

Tako kot še vedno tekmuje, je aktiven tudi v svojem klubu, saj je trener in tehnični vodja sankacev Tržiča ter podpredsednik TVD Partizan.

Lepih spominov ima Milan precej, še najbolj zadovoljen pa je takrat, če tržiška ekipa na sankaskih tekmah dobro vozi.

O današnjem športu in sploh o športnikih meni, da gredo s časom.

Besedilo:
M. Gabrijelčič,
D. Humer
Fotografije:
F. Perdan

Nagradna novoletna skandinavska križanka

Uredništvo razpisuje za reševalce 10 nagrad, in sicer:

1. nagrada 200 din,
- 2.— 3. nagrada 100 din,
- 4.—10. nagrada 50 din

Za žrebanje zadostuje, če pošljete pravilno izpolnjen NAGRADNI KUPON, in to do 10. januarja 1975 na naslov: Uredništvo Glasa, 64000 Kranj, Moše Pijade-ja 1, s prispisom NAGRADNI KUPON. Kupon je lahko nalepljen na dopisnici.

— Odkar so položili novo preprogo,
sploh ne razumem več, kaj govorijo!

— Saj si vedno želela,
da bi imela uspešno hčer!

— *Pohiti, dragi, zamudila bova!*

— *Je to vse, mama?*

**Naslednja številka
bo zaradi praznika
izšla v torek,
7. januarja 1975**

[illegible]

KUPON

REŠITEV: (samo voščilo)

IME IN PRIIMEK:

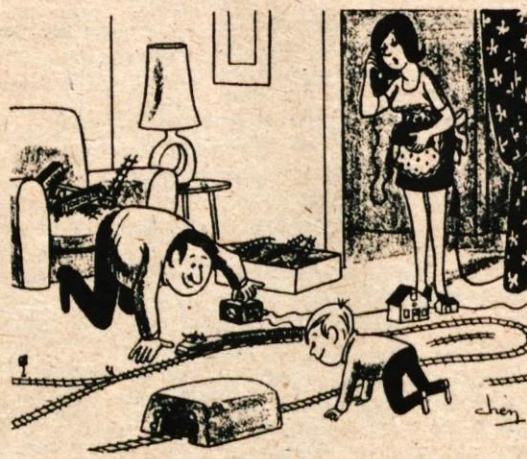
NASLOV:

— Če ne bi bilo treba pobirati s tal, bi bil posel zares lep.

— Vas ne bo motilo, če postavim svoj kovček na vašega?

— Spodnja soseda sprašuje, kdaj bo odpeljal zadnji vlak.

— Nikogar še nisem videla,
da bi takole belil strop!

— *Plačala bom pa
takrat,
ko bom dobila
milijone, ki mi
jih prerokujete*